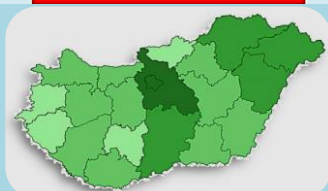

Önkormányzati Hírlevél

2022. évi 1. szám

A Belügyminisztérium elektronikus hírlevele az önkormányzati tisztviselők számára

**Lezárva:
2022. január 27.**

Tartalomjegyzék

A járványügyi helyzettel kapcsolatos információk	2
A JÁRVÁNYHELYZETTEL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYFIGYELŐ	2
A JÁRVÁNYHELYZETTEL ÖSSZEFÜGGŐ ÖNKORMÁNYZATI FELADATELLÁTÁST ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK	2
A JÁRVÁNYHELYZETTEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES JOGSZABÁLYOK, RENDELKEZÉSEK KIVONATA	4
TOVÁBBI JOGSZABÁLYOK, INTÉZKEDÉSEK	6
Szerkesztői rovat.....	9
FIGYELMŰKBE AJÁNLJUK AZ ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE KIADVÁNYUNK XXIV. ÉVFOLYAM 4. SZÁMÁT	9
Jogszabályfigyelő.....	10
Jelentések, tájékoztatók.....	14
ELÉRHETŐ A KÉMÉNYSEPRÉS 2022. ÉVI TÁRSASHÁZI SORMUNKATERVE	14
TESZTELJE TUDÁSÁT 2022-BEN IS!	15
ÚJABB SIKER AZ ÁLLATVÉDELEMBEN: ELKÉSZÜLT MAGYARORSZÁG RÉGÓTA VÁRT „KÖBOR ÁLLAT RENDELETE”	15
IDÉN IS 930 MILLIÓ FORINT KERETÖSSZEGGEL TÁMOGATJÁK A HUNGARIKUMOK NÉPSZERŰSÍTÉSÉT	16
FALVAINK FEJLŐDÉSE AZ ELMŰLT HÁROM ÉVBEN ÚJ LENDŰLETET KAPOTT	17
A KORMÁNY TOVÁBBI EGYEZTETÉSEKET FOLYTAT AZ ÖNKORMÁNYZATOK TÁMOGATÁSÁRÓL	18
FOLYTATÓDIK AZ EGÉSZSÉGES BUDAPEST PROGRAM	18
ÁTADTÁK AZ IDEI KÖNYVTÁRI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI DÍJAKAT	20
A Magyarországon Élő Nemzetiségek Jogainak Védelmét Ellátó Biztoshelyettes elvi állásfoglalása.....	21
ELVI ÁLLÁSFOGLALÁS A NEMZETISÉGI NYELVEN VALÓ KÖZÖSSÉGI NÉVHASZNÁLATRÓL.....	21
ÁSZ hírek.....	52
AZ ÁSZ 2022-BEN AZ EMBEREK ÉLETMINŐSÉGÉT HELYEZI FÓKUSZBA.....	52
CSÖKKENT AZ INTEGRITÁSI KOCKÁZAT NYOLC ÖNKORMÁNYZATI CÉGNÉL	54
9 MEGYÉBEN ÉS A FŐVÁROSBAN IS ERŐSÖDÖTT A CSALÁSMENTESSÉG	55
TÁRSULÁSOK: LÉPÉSEKET KELL TENNI A CSALÁSMENTESSÉG ERŐSÍTÉSÉRE.....	55
FOKOZOTT FIGYELMET KÍVÁN A VAGYON MEGŐRZÉSE	56
A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS CÉLKITŰZÉSEINEK TELJESÜLÉSE AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ELEMZÉSEI FÓKUSZÁBAN.....	56
A MAGYAR MEGYÉK GAZDASÁGI FEJLŐDÉSI PÁLYÁINAK ÖSSZEHAJONLÍTÓ VIZSGÁLATA.....	62
A KÖZPÉNZ TERVEZETT MEGOSZTÁSA SEM MARADHAT ELLENŐRIZETLENŰL	63
TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉS ÖNKORMÁNYZATI HIVATALOKNÁL	65
Fókuszban az IKIR – Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer.....	66
REGISZTRÁCIÓ KÖNNYEDÉN!.....	66
Figyelmébe ajánljuk	67
SZÉLESKÖRŰ ONLINE FELMÉRÉS A LIFE LOGOS 4 WATERS PROJEKT KERETÉBEN	67
PUBLIKÁCIÓS FELHÍVÁS – COMITATUS ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE	68
Pályázati lehetőségek	70
TÁJÉKOZTATÓ A TEHETSÉGBARÁT ÖNKORMÁNYZAT DÍJ PÁLYÁZATI FELHÍVÁSÁRÓL.....	70
A BELÜGYMINISZTERIUM 3,6 MILLIÁRDOS PÁLYÁZATOT HIRDET ÖNKORMÁNYZATI FEJLESZTÉSEKRE	71
MEGNYÍLT A JÖVŐ TÉLI TÜZELŐANYAG PÁLYÁZAT	72

TÖBB MINT 400 MILLIÓ FORINTOS PÁLYÁZAT A BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZAKNAK	73
ISMÉT LEHET PÁLYÁZNI ÓVODA- ÉS ISKOLAKERTEK KIALAKÍTÁSÁRA.....	73
MÁR PÁLYÁZHATÓK A MAGYAR FALU PROGRAM EZ ÉVI FORRÁSAI	74
MEGNYÍLT A FALUSI CIVIL ALAP	75
140 MILLIÁRD FORINTRA PÁLYÁZHATNAK A VIDÉKI TELEPÜLÉSEK.....	75
30 MILLIÁRD FORINTOS PROGRAM INDUL A FALVAKBAN MŰKÖDŐ KISVÁLLALKOZÁSOKNAK	76
Pályázati hírek	76
MÁSFÉL MILLIÁRD FORINTTAL TÁMOGATJA A KORMÁNY AZ ÁLLATVÉDELMEET	76

A járványügyi helyzettel kapcsolatos információk

A JÁRVÁNYHELYZETTEL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYFIGYELŐ

A JÁRVÁNYHELYZETTEL ÖSSZEFÜGGŐ ÖNKORMÁNYZATI FELADATELLÁTÁST ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK

818/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet

a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi gazdasági intézkedésről

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára, a 3. § tekintetében az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény 2. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1.§ (1) A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Átmeneti törvény) 147. § (2) bekezdését nem kell alkalmazni az Átmeneti törvény 147. § (1) bekezdése szerinti szervezet által fenntartott, a szolgáltatói nyilvántartásba 2020. december 17-ét követően bejegyzett, bölcsődei ellátást nyújtó intézmény vagy szolgáltató által biztosított ellátásért – ideértve a gondozásért, étkezésért, intézményi gyermekétkeztetésért – fizetett térítési díj tekintetében.

(2) Az Átmeneti törvény 147. § (2) bekezdését nem kell alkalmazni az Átmeneti törvény 147. § (1) bekezdése szerinti szervezet által fenntartott, 2020. december 17-ét követően nyilvántartásba vett óvodában a gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díj tekintetében.

2.§ (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 3. § az e rendelet kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

3.§ (1) A Kormány e rendelet hatályát a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályvesztéséig meghosszabbítja.

(2) Ez a rendelet a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályvesztésekor hatályát veszti.

Megjelent a Magyar Közlöny [2021. évi 244. számában.](#)

741/2021. (XII. 21.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzetre tekintettel a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 2021. évi eltérő alkalmazásáról

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1.§ A 2021. évben nem kell alkalmazni a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 54. §-át.

2.§ Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

3.§ Ez a rendelet 2022. január 1-jén hatályát veszti.

A rendelkezés a 3. § alapján hatályát veszítette 2022. január 1. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny [2021. évi 236. számában.](#)

734/2021. (XII. 21.) Korm. rendelet

a koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybevételéről szóló 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1.§ A koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybevételéről szóló 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet a következő 2/B. §-sal egészül ki:
„2/B. § (1) Az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti intézmény azon foglalkoztatottja tekintetében, akinek vonatkozásában a munkáltató a 2. § (2) bekezdése szerint megállapította, hogy a 2. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja hatálya alá tartozik (e § alkalmazásában a továbbiakban: foglalkoztatott), a 2. § (7) és (8) bekezdését az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Ha a foglalkoztatott 2021. december 15. napjáig a védőoltást nem vette fel, a foglalkoztatott – a (4) és a (7) bekezdésben foglaltak kivételével – az intézmény dolgozói és tanulói egészségének és életének megóvása érdekében 2022. január 3. napjától

a) fizetés nélküli szabadságon van, és

b) a köznevelési intézmény, illetve a szakképző intézmény, valamint egyéb, a munkavégzéssel összefüggő intézmény területére egy, a saját költségére elvégzett, 72 óránál nem régebbi és az egészségügyi szakmai szabályoknak megfelelő, molekuláris biológiai vizsgálat – SARS-CoV-2 PCR teszt – negatív eredményének igazolásával léphet be.

(3) Azt a foglalkoztatottat, aki a védőoltást nem vette fel 2021. december 15. napjáig, a munkáltató felhívja, hogy 2021. december 30. napjáig

a) a védőoltást vegye fel, és

b) annak felvételét a 2. § (5) bekezdésében meghatározott módon igazolja, vagy a 2. § (4) bekezdése szerinti orvosi szakvéleményt mutassa be.

(4) A (2) bekezdésben foglaltak alól mentesül az a foglalkoztatott, aki 2021. december 30. napjáig a védőoltás felvételét a 2. § (5) bekezdésében meghatározott módon igazolja, vagy a 2. § (4) bekezdése szerinti orvosi szakvéleményt bemutatja.

(5) Ha a foglalkoztatott 2022. január 3. napjától a 2. § (5) bekezdésében meghatározott módon igazolja a védőoltás felvételét, vagy a 2. § (4) bekezdése szerinti orvosi szakvéleményt bemutatja, ettől az időponttól a fizetés nélküli szabadság és a (2) bekezdés b) pontja szerinti kötelezettség megszűnik.

(6) A munkáltató az e § hatálybalépését követő napon elektronikus úton vagy papír alapon tájékoztatja a foglalkoztatottat a védőoltás (3) bekezdés szerinti felvételének kötelezettségéről, a védőoltás felvételének igazolásáról, valamint a védőoltás elmaradásának lehetséges jogkövetkezményeiről.

(7) Különös méltánylást érdemlő esetben az emberi erőforrások minisztere a járványügyi és köznevelési szempontokra tekintettel – az Operatív Törzs javaslatának figyelembevételével – a foglalkoztatottat mentesítheti a (2) bekezdés szerinti jogkövetkezmények alól.

(8) Az (1)–(7) bekezdésben foglaltakat az 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti önkormányzati fenntartású intézmény, valamint annak a 2. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja hatálya alá tartozó foglalkoztatottjai tekintetében csak abban az esetben kell alkalmazni, ha az 1. § (2) bekezdése alapján a fenntartó önkormányzat szerinti település vagy kerület polgármestere, illetve a fővárosi fenntartású intézményeknél a főpolgármester döntött az e rendeletben foglalt alkalmazásának elrendeléséről.”

2.§ Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Az 599/2021. (X. 28.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2021. december 24. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny 2021. évi 234. számában

A JÁRVÁNYHELYZETTEL ÖSSZEFÜGGŐ EGYES JOGSZABÁLYOK, RENDELKEZÉSEK KIVONATA

13/2022. (I. 20.) Korm. rendelet

a koronavírus elleni védettség igazolásával összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról

A Kormány az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (1b) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a 2–8. alcím tekintetében az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

[...]

6.A munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet módosítása

15.§ *A munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet 2. § (6) bekezdés b) pontjában az „érvényességi idő nélküli” szövegrész helyébe az „oltottságot igazoló” szöveg lép.*

7.A koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybeviteléről szóló 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet módosítása

16.§ *A koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybeviteléről szóló 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R6.) a következő 3/A. §-sal egészül ki:*

„3/A. § (1) Az 1. § (1) bekezdése szerinti állami fenntartású szerv (a továbbiakban: foglalkoztató) a foglalkoztatottjának a védőoltás felvételével kapcsolatos kötelezettsége teljesítését az e §-ban foglaltak szerint is ellenőrizheti.

(2) A foglalkoztató – ha az (1) bekezdés szerinti ellenőrzést alkalmazza – kizárólag a foglalkoztatottnak a Társadalombiztosítási Azonosító Jelét (a továbbiakban: TAJ-szám) átadja a foglalkoztató irányításáért, felügyeletéért vagy tulajdonosi joggyakorlásáért felelős miniszternek.

(3) A (2) bekezdés szerinti miniszter a (2) bekezdés szerinti TAJ-számokat foglalkoztatónként csoportosítva az Országos Kórházi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKFŐ) által működtetett felületen az OKFŐ számára átadja.

(4) Az OKFŐ a (2) bekezdés szerinti miniszter részére az e rendeletben foglalt kötelezettségek foglalkoztató általi előírása, ellenőrzése és teljesítése érdekében TAJ-számhoz rendeltén megküldi a védőoltás felvételének időpontjára és az oltóanyagokra vonatkozó adatokat.

(5) A (2) bekezdés szerinti miniszter a (4) bekezdés szerinti adatokat továbbítja a foglalkoztatónak.

(6) A területi vagy regionális foglalkoztatók esetében a (2) bekezdés szerinti miniszter, a Magyar Honvédség esetében – a honvédelemért felelős miniszter megbízásából – a foglalkoztató középírányító szerve is elláthatja a (2) bekezdés szerinti miniszter e § szerinti feladatait.

(7) A (2) bekezdés szerinti miniszter, valamint az OKFŐ e §-ban foglalt feladatai biztosítása érdekében – ha törvény vagy veszélyhelyzet ideje alatt az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott kormányrendelet ennél hosszabb határidőt nem állapít meg – az adattovábbításhoz szükséges ideig kezeli a TAJ-számokat, valamint a foglalkoztató adatait.”

17.§ Az R6.

a)2. § (5) bekezdés b) pontjában az „érvényességi idő nélküli” szövegrész helyébe az „oltottságot igazoló” szöveg,

b)3. § (1) bekezdés a) pontjában a „dokumentumokban szereplő” szövegrész helyébe a „dokumentumokban szereplő, illetve a 3/A. § (4) bekezdésében megjelölt” szöveg

lép.

[...]

9.Záró rendelkezések

19.§ Ez a rendelet 2022. február 15-én lép hatályba.

Megjelent a Magyar Közlöny [2022. évi 7. számában](#)

1/2022. (I. 24.) KKM rendelet

a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet és a védettségi igazolások egyoldalú elismeréséről szóló 17/2021. (V. 22.) KKM rendelet Andorrai Hercegséggel összefüggő módosításáról

17/2022. (I. 24.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzetre tekintettel a gyermeket nevelő magánszemélyek adóvisszatérítés előlegének követelésfoglalás alóli mentesítéséről

Megjelentek a Magyar Közlöny **2022. évi 9.** számában

7/2022. (I. 14.) Korm. rendelet

a COVID-19 betegséggel összefüggő járványügyi megfigyelés esetén alkalmazandó egyes szabályokról szóló 409/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról

A 409/2020. (VIII. 30.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2022. január 17. napjával.

6/2022. (I. 14.) Korm. rendelet

az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról

A rendelkezés 2022. február 1. napján lép hatályba.

Megjelentek a Magyar Közlöny **2022. évi 5.** számában

5/2022. (I. 12.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzetre tekintettel a gyermeket nevelő magánszemélyek adóvisszatérítésével kapcsolatos egyéb intézkedésekről

Megjelent a Magyar Közlöny **2022. évi 4.** számában

817/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzet idején a villamos energiáról szóló törvény szerinti egyetemes szolgáltatásra jogosultak körének meghatározásáról

816/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzetre tekintettel a távhőszolgáltatás versenyképesebbé tételéről szóló 2008. évi LXVII. törvény szabályaitól való eltérésről

815/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény hatálybalépésére tekintettel egyes törvények eltérő alkalmazásáról szóló 647/2021. (XI. 30.) Korm. rendelet módosításáról

A 647/2021. (XI. 30.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2021. december 31. napjával.

814/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet

a Magyarország 2022. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól

813/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény, valamint a minimálbér és a garantált bérminimum 2022. évi emelésével összefüggésben szükséges adóintézkedésekről, valamint egyes más intézkedésekről szóló 2021. évi CXXXI. törvény hatálybalépésére tekintettel egyes veszélyhelyzeti kormányrendeletek hatályon kívül helyezéséről

A rendelkezés hatályát veszítette 2022. január 1. napjával.

Megjelentek a Magyar Közlöny 2021. évi 244. számában

1951/2021. (XII. 22.) Korm. határozat

az egészségügyi szakellátást nyújtó közfinanszírozott szolgáltatók működési támogatásáról és az Egészségbiztosítási és Járvány Elleni Védekezési Alap Gyógyító-megelőző ellátás céltartalék jogcím előirányzatából a Célelőirányzatok jogcím előirányzatára történő 2021. évi átcsoportosításról

1950/2021. (XII. 22.) Korm. határozat

a veszélyhelyzet idején a villamosenergia-ellátás folyamatos biztosítása érdekében szükséges villamosenergia-termelő költségeinek ellentételezéséről

755/2021. (XII. 22.) Korm. rendelet

a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet módosításáról

A 273/2007. (X. 19.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2021. december 25. napjával.

754/2021. (XII. 22.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzet idején a villamosenergia-ellátás folyamatos biztosítása érdekében szükséges villamosenergia-termelő kijelöléséről

753/2021. (XII. 22.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzet idején a földgázellátás folyamatos biztosítása érdekében szükséges intézkedésekről

Megjelentek a Magyar Közlöny 2021. évi 238. számában

45/2021. (XII. 22.) KKM rendelet

a koronavírus-járvány következtében szükségessé vált versenyképesség-növelő támogatásról szóló 7/2020. (IV. 16.) KKM rendelet módosításáról

A 7/2021. (IV.160.) KKM rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá válták és hatályukat veszítették 2021. december 25. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny 2021. évi 237. számában

742/2021. (XII. 21.) Korm. rendelet

az egyes államháztartási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról szóló 709/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról

A 709/2020. (XII. 30.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá válták és hatályukat veszítették 2022. január 3. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny 2021. évi 236. számában

Lezárva: 2022. január 27. (Magyar Közlöny 2022. évi 12. szám)

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Szerkesztői rovat

FIGYELMÜKBE AJÁNLJUK AZ ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE KIADVÁNYUNK XXIV. ÉVFOLYAM 4. SZÁMÁT

Elérhető az Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzékének **XXIV. évfolyam 4.** (2021. IV. negyedévi) **száma**. A képviselő-testület, a bizottság, a polgármester, a jegyző és az ügyintéző feladat- és hatásköreit ágazatoknak megfelelő bontásban tartalmazó hatásköri jegyzék megtalálható a Kormányportálon (www.kormany.hu → Közérdekű adatok és információk → Dokumentumtár keresője).

The screenshot shows the top navigation bar of the Hungarian Government Portal with the logo and the text 'MAGYARORSZÁG KORMÁNYA', 'GAZDASÁGI ÚJRAINDÍTÁS', and 'KÜZDELEM A VÍRUS ELLEN'. Below the navigation bar is a blue banner with the word 'DOKUMENTUM' in white. Underneath, there is a section titled 'Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzéke (2021. IV. negyedév)' with the subtitle 'Belügyminisztérium Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok'. Below this, there are four download buttons, each with a yellow download icon and the text 'File letöltése'. The buttons correspond to different versions of the document: 'Dokumentumok letöltése', 'Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzéke: Tartalomjegyzék', 'Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzéke: Szerkesztési Alapelvek', and 'AZ ADÓSSÁGRENDEZÉSI BIZOTTSÁG (B) ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁSSAL KAPCSOLATOS FELADAT- ÉS HATÁSKÖREI: XI...'.

(A fenti mező hiperhivatkozást tartalmaz, amely közvetlen elérést biztosít a kiadványunkat tartalmazó weboldalhoz.)

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Jogszabályfigyelő

BELÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 46/2021. (XII. 22.) BM rendelet egyes rendészeti tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja az önkormányzati hivatalok egységes irattári tervének kiadásáról szóló 78/2012. (XII. 28.) BM rendeletet.

Hatálybalépés: 2021. december 23. és más időpontok

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2021. évi 237. szám](#), 11622. o. (2021. december 22.)

EGÉSZSÉGÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 758/2021. (XII. 22.) Korm. rendelet az egészségügyi szakellátást nyújtó közfinanszírozott szolgáltatók működési támogatásáról

A jogszabály lényege: A jogszabály értelmében állami, önkormányzati, egyházi tulajdonban álló egészségügyi szolgáltató 2021. november 30. napján fennállt lejárt tartozásállománya alapján, vagy likviditási helyzetének javítása érdekében – ha a számított támogatási összeg meghaladja a 100 000 forintot – működési támogatásban részesül.

Hatálybalépés: 2021. december 23.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2021. évi 238. szám](#), 11832. o. (2021. december 22.)

ÉPÍTÉSÜGYI, TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2021. évi CXLVI. törvény az ingatlan-nyilvántartásról szóló 2021. évi C. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről, valamint egyes, az ingatlan-nyilvántartással, területrendezéssel, településrendezéssel kapcsolatos és kulturális tárgyú törvények módosításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja – többek között – az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt, melynek értelmében kiegészülnek a helyi építési szabályzatra vonatkozó előírások. A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény módosítása felhatalmazza a képviselő-testületet, hogy rendeletben állapíthatja meg a településtervezési kézikönyv és a településképi rendelet készítéséhez, módosításához a lakossággal, az érdekképviselői, civil és gazdálkodó szervezetekkel, a vallási közösségekkel, valamint a település közigazgatási területén működő nemzetiségi önkormányzattal, több nemzetiségi önkormányzat esetén valamennyi nemzetiségi önkormányzattal történő partnerségi egyeztetés részletes szabályait.

Hatálybalépés: 2021. december 22. és más időpontok

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2021. évi 235. szám](#), 11366. o. (2021. december 21.)

A jogszabály száma és címe: 2/2022. (I. 7.) Korm. rendelet egyes eljárási szabályok módosításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet településfejlesztési koncepció elfogadására vonatkozó előírásait.

Hatálybalépés: 2022. január 8.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2022. évi 2. szám](#), 8. o. (2022. január 7.)

IGAZSÁGÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 745/2021. (XII. 21.) Korm. rendelet egyes anyakönyvi tárgyú, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok feladat- és hatáskörét érintő kormányrendeletek módosításáról

A jogszabály lényege: Az anyakönyvvezető és az anyakönyvi szervek eljárásáról és kijelöléséről, valamint az anyakönyvezéshez szükséges képesítési feltételekről szóló 174/2017. (VI. 30.) Korm. rendelet módosítása az anyakönyvvezető illetékességi területére, illetve az anyakönyvvezető helyettesítésére vonatkozó előírásokra terjed ki.

Hatálybalépés: 2022. január 1. és más időpontok

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2021. évi 236. szám](#), 11472. o. (2021. december 21.)

A jogszabály száma és címe: 1/2022. (I. 11.) IM rendelet a 2022. április 3. napjára kitűzött országgyűlési képviselő-választás és országos népszavazási eljárások határidőinek és határnapjainak megállapításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály tartalmazza a szavazatszámoló bizottságok megválasztásának határidejét, illetve a helyi választási iroda teendőit.

Hatálybalépés: 2022. január 12.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2022. évi 3. szám](#), 132. o. (2022. január 11.)

A jogszabály száma és címe: r 2/2022. (I. 11.) IM rendelet a közös eljárásban lebonyolított országgyűlési képviselő-választás és országos népszavazás költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről

A jogszabály lényege: A jogszabály tartalmazza a helyi választási iroda vezetőjének választás lebonyolításával kapcsolatos feladatait, a normatívákat, az elszámolás és belső ellenőrzés rendjét.

Hatálybalépés: 2022. január 12.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2022. évi 3. szám](#), 139. o. (2022. január 11.)

A jogszabály száma és címe: 3/2022. (I. 11.) IM rendelet az országgyűlési képviselők általános választásán és az azzal közös eljárásban lebonyolított országos népszavazáson a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól, a választási és népszavazási eredmény országosan összesített adatai körének megállapításáról, a fővárosi és megyei kormányhivatal választásokkal összefüggő informatikai feladatai ellátásának részletes szabályairól, valamint a közös eljárásban használandó nyomtatványokról

A jogszabály lényege: A jogszabály értelmében a közös önkormányzati hivatalt működtető települések esetében – a helyi választási iroda vezetőjének kezdeményezésére – a területi választási iroda vezetője a székhely településtől eltérő településen is engedélyezheti az adatfeldolgozási feladatok elvégzését. A jogszabály részletezi a helyi választási iroda teendőit a választást megelőzően, a választás napján és a választást követően.

Hatálybalépés: 2022. január 12.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2022. évi 3. szám](#), 152. o. (2022. január 11.)

KULTURÁLIS ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2021. évi CXLVIII. törvény egyes kulturális tárgyú és egyéb törvények módosításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény polgármesteri illetményekre vonatkozó előírásait.

Hatálybalépés: 2021. december 22. és más időpontok

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2021. évi 235. szám](#), 11428. o. (2021. december 21.)

PÉNZÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2021. évi CXXXI. törvény a minimálbér és a garantált bérminimum 2022. évi emelésével összefüggésben szükséges adóintézkedésekről, valamint egyes más intézkedésekről

A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényt, melynek értelmében a 2022. évben végződő adóévben a helyi önkormányzatok továbbra sem emelhetnek helyi adót, nem vezethetnek be új adónemet és a mentességeket is fenn kell tartaniuk.

Hatálybalépés: 2021. december 18. és más időpontok.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2021. évi 231. szám](#), 10602. o. (2021. december 17.)

A jogszabály száma és címe: 2021. évi CXXXII. törvény egyes állami tulajdonú vagyontárgyak ingyenes tulajdonba adásáról, valamint az egyes otthonteremtési állami feladatok karitatív szervezetek általi átvállalásával összefüggő törvények módosításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály értelmében a Magyar Falu Program hosszú távú településfejlesztési programjának hatékony megvalósítása érdekében ingyenesen önkormányzati tulajdonba kerülnek azok az állami tulajdonban lévő ingatlanok és az azokhoz kapcsolódó ingó vagyontárgyak, amelyeket a Kormány 2021. december 31-ig nyilvános határozattal kijelöl.

Hatálybalépés: 2021. december 25. és 2022. január 1.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2021. évi 231. szám](#), 10608. o. (2021. december 17.)

A jogszabály száma és címe: 8/2022. (I. 14.) Korm. rendelet a települési önkormányzatok által biztosított egyes közszolgáltatásokat érintő 2022. évi béremelésekhez nyújtott támogatásról

A jogszabály lényege: A jogszabály értelmében a központi költségvetés kiegészítő támogatást biztosít a települési önkormányzatok számára a rendeletben meghatározott béremelések ellentételezésére.

Hatálybalépés: 2022. január 17.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2022. évi 5. szám](#),. 268. o. (2022. január 14.)

A jogszabály száma és címe: 9/2022. (I. 14.) Korm. rendelet a polgármester illetménye és költségterítése 2022. évi emelésének ellentételezése érdekében az 5000 lakos alatti települési önkormányzatok támogatásáról

A jogszabály lényege: A jogszabály értelmében a központi költségvetés támogatást biztosít az 5000 lakos alatti települési önkormányzatok számára a polgármester illetménye és költségterítése 2022. évi emelésének ellentételezése érdekében.

Hatálybalépés: 2022. január 17.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2022. évi 5. szám](#),. 340. o. (2022. január 14.)

Lezárva: 2022. január 24.

A jogszabályok tervezetéhez tartozó indokolások nyilvánosságát a Magyar Közlöny mellékleteként, önálló sorozatban megjelenő Indokolások Tára biztosítja. Az egyes jogszabályok, valamint a hozzájuk tartozó indoklások megjelenése nincs összhangban. A megjelent indoklások elérhetők a magyarkozlony.hu oldalon, valamint a [Nemzeti Jogszabálytár Indokolások Tára](#) aloldalon.

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Jelentések, tájékoztatók

ELÉRHETŐ A KÉMÉNYSEPRÉS 2022. ÉVI TÁRSASHÁZI SORMUNKATERVE

A korábbi évekhez hasonlóan a katasztrófavédelem kéményseprőipari szerve elkészítette és elérhetővé tette az idei évi társasházi sormunkatervét, amely megyékre lebontva tartalmazza az ellenőrzések ütemezését.

A katasztrófavédelem illetékességébe tartozó tizenhét megye és a főváros társasházainak felülvizsgálati terve letölthető a honlapról
(https://kemenysepres.katasztrofavedelem.hu/tevekenysegek/sormunkaterv_2022.)

A megyék nevére kattintva kinyílik az aktuális táblázat, amely településekre lebontva jelöli, hogy milyen ütemezésben érkeznek január és augusztus között a kéményseprők. A katasztrófavédelem kéményseprői a fővárosban és tizenhét megye összesen 2707 településén látják el a kéményellenőrzési és tisztítási tevékenységet a lakosság körében. A tervezés napra pontos, a település nagyságától függően pár naptól akár több hónapig tartó időszávot is megad. A fővárost huszonhárom kerületre lebontva tartalmazza, a részletes sormunkaterv még az utcákat is jelöli, így mindenki pontosan tájékozódhat arról, hogy társasházi ingatlanában mikor várható a kéményseprő.

A honlapon elérhető térkép segítségével ellenőrizhető, hogy az adott településen a korábban is tevékenységet ellátó közszolgáltató, vagy a katasztrófavédelem és az ellátási területen nyilvántartásba vett szolgáltatók látják el a kéményseprőipari tevékenységet.

A tervezett sormunka keretében a szilárd tüzelésű berendezésekhez kapcsolódó égéstermék-elvezetők esetében évente, a gázüzemű és a zárt rendszerű tüzelőberendezésekhez kapcsolódó kémények vagy kéményrendszerek esetén kétfévente ellenőriznek, a kémények teljes nyomvonalának műszaki felülvizsgálata pedig négyévente kötelező.

Az egylakásos ingatlanokba (családi házak és a társasházzá nem alakult többlakásos ingatlanok) nem megy kérés nélkül a kéményseprő, a kéményellenőrzés időpontját a lakásban élők választhatják meg. A magánszemélyek idén is a 1818-as számon igényelhetik a szolgáltatást, illetve online is megrendelhetik azt.

Forrás: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

TESZTELJE TUDÁSÁT 2022-BEN IS!

Elkészült az év első tűzvédelmi tesztje. A tizenkilencedik online tudáspróba elsősorban az otthonok tűzvédelmével foglalkozik.

Szabad-e lakkozott, festett vagy nedves fával fűteni? Hogyan üzemeltethetőek biztonságosan az otthoni fűtőberendezések? Hogyan járjunk el, ha már nem díszíti a lakásunkat a karácsonyfa? Mi a teendő, ha kigyulladt a kémény? Ilyen és ezekhez hasonló kérdések sorakoznak az év első tűzvédelmi tesztjében, amelynek szomorú apropót adnak az óév utolsó, és az új esztendő első napjainak beavatkozásai.

Az Országos Tűzmegeelőzési Bizottság 2022-ben is kiemelten fontosnak tartja, hogy minden lehetséges fórumon és felületen felhívja a figyelmet arra, hogy az otthonok biztonságáért maguk a lakók tehetnek a legtöbbet.

Az idei év első és a tavalyi tesztek elérhetőek az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (katasztrófavedelem.hu) oldalán, az alábbi elérési útvonalon: Lakosság → Országos Tűzmegeelőzési Bizottság → Tartalomjegyzék – Tűzvédelmi tesztek.

Segítheti is munkánkat, a visszajelzések alapján megtudjuk, hogy a jövőben milyen tűzmegeelőzési témákban szükséges pontosítani, bővíteni az ismereteket.

Forrás: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

ÚJABB SIKER AZ ÁLLATVÉDELEMBEN: ELKÉSZÜLT MAGYARORSZÁG RÉGÓTA VÁRT „KÓBOR ÁLLAT RENDELETE”

A Kormány elfogadta a kóbor állat befogásával, tulajdonjogának átruházásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok ellátásáról szóló kormányrendeletet, amely részletesen szabályozza az ebrendészeti telepek feladatkörét és ellenőrzését.

A szabályozás célja a közegészségügyi, állategészségügyi és állatvédelmi szempontból is megfelelő és korszerű környezet létrehozása, amelyek révén növekszik az ebrendészeti telepek szakmai színvonala, átláthatósága, javul a telepeken tartott állatok jólléte, egészsége és gazdához jutási esélye is. Az egészséges állatok minimális tartási ideje 14 napról 45 napra emelkedik, az állatokról részletes nyilvántartást kell vezetni, és fel kell őket tüntetni a kötelezően létrehozandó honlapon is.

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (állatvédelmi törvény) felhatalmazást adott a Kormánynak, hogy rendeletben szabályozza a kóbor állatok befogásának, ellátásának részletes szabályait. A rendelet Ovádi Péter, a Nemzeti Állatvédelmi Program megújításáért és végrehajtásáért felelős miniszteri biztos, a Nemzeti Állatvédelmi Tanács, a hatóságok, a szakmai intézmények, illetve az állatvédő civil szervezetek széleskörű előkészítését követően 2021 év végére megszületett, lehetővé téve az ebrendészeti, illetve gyepmesteri szolgáltatás egységesítését, működési kereteinek meghatározását.

A rendelet szabályozási köre kiterjed a telepek létesítésétől egészen a tartással kapcsolatos napi szintű feladatok meghatározásáig. A rendelet értelmében minden önkormányzatnak rendelkeznie kell saját ebrendészeti ellátással vagy szerződéssel. Fontos módosítás, hogy minden ebrendészeti vagy gyepmesteri telepnek kötelező lesz sorszámozott, időrendi nyilvántartást vezetnie a befogott, illetve leadott állat fajáról, fajtájáról, ivaráról, koráról (vagy

becsült koráról), ismertető jegyről, egyedi azonosítójáról, immunizáltságáról, illetve a befogásának körülményeiről. A rendelet meghatározza a telepek kötelező nyitvatartását, telefonos és e-mailes elérhetőségét is.

Minden állat mikrochippel megjelölve, veszettség ellen beoltva, ivartalanítva vagy ivartalanítási kötelezettséggel, féreghajtóval kezelve, írásbeli megállapodással adható majd örökbe, illetve a gyepmesteri vagy ebrendészeti telep Magyarországon bejegyzett szervezettől nem kérhet kihozatali díjat az állatért. Minden esetben törekedni kell az eredeti gazda megtalálására. A rendelet meghatározza a minimum tartási területet, egyes minimális ellátási követelményeket, valamint a csoportos tartás szabályait is: kizárólag azonos ivarú, ivartalanított, egymással szemben agressziót nem mutató állatok kerülhetnek ugyanazon férőhelyre.

A kutyák tartós megkötése tilos Magyarországon. A Kormány pontosította a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló kormányrendeletet: korlátozta azokat az eseteket, amikor átmeneti megkötésre sor kerülhet, továbbá a futólánc minimális hosszúságát is meghatározta az állat méretéhez viszonyítva.

A változások egy része 2022. január 1-jén, bizonyos része pedig 2022. július 1-jén lép hatályba, ezzel megfelelő felkészülési időt biztosítva a rendelet hatálybalépésekor működő gyepmesteri telepeknek. A kormányrendelet további részletei megtekinthetők a Magyar Közlönyben.

Forrás: www.kormany.hu, Agrárminisztérium

IDÉN IS 930 MILLIÓ FORINT KERETÖSSZEGGEL TÁMOGATJÁK A HUNGARIKUMOK NÉPSZERŰSÍTÉSÉT

A tavalyihoz hasonlóan az idén is 930 millió forint keretösszeggel támogatják a hungarikumok népszerűsítését három célterületen - közölte Nagy István agrárminiszter.

Hozzátette, a kiemelkedő összegű forrás célja, hogy támogassák a hungarikumok és a nemzeti értékek gyűjtését, népszerűsítését, megismertetését, megőrzését, gondozását. Nagy István kitért arra, hogy az értékfeltárás kiterjesztése a Kárpát-medencére a nemzetegyesítés egyik eszköze. Kiemelte, az értékgyűjtésnek köszönhetően 82 hungarikum, 138 kiemelkedő nemzeti érték, 1100-nál is több települési és tájegységi értéktár, mintegy 10 ezer települési érték, 19 megyei értéktár és megközelítően 2 ezer megyei érték szerepel a nyilvántartásokban, a külhoni nemzetrészt értéktárakban több száz érték található. Nagy István ismertette: az első célterületen 840 millió forint keretösszeg áll rendelkezésre a hazai és a külhoni pályázóknak nyomatott és elektronikus kiadványok, filmek készítésére, bemutató terek kialakítására, rendezvények megvalósítására. A pályázaton 1 millió és 4 millió forint közötti összeg nyerhető el.

A második célterületen 75 millió forint keretösszegre lehet pályázni vetélkedők szervezésére általános iskolai felső tagozatos és középiskolás diákok részvételével az identitás erősítésére. A pályázattal elnyerhető támogatás összege 1 millió forinttól 3 millió forintig terjedhet. A harmadik célterületet, a Hagyomány a divatban - viselet másként néven hatodik alkalommal hirdették meg, erre 15 millió forint áll rendelkezésre. A Kárpát-medence hagyományos öltözet-kultúrájának és a népi kézműves értékek megőrzésére és népszerűsítésére 250 ezer és 500 ezer forint közötti támogatásra lehet pályázni.

Az egyszeri, vissza nem térítendő támogatásra a pályázati felületet január 17-én délben nyitják meg, ekkortól lehet regisztrálni, kitölteni a pályázati adatlapokat, feltölteni a mellékleteket. A pályázatok véglegesítésére február 2-án reggel 8 órától lesz lehetőség - ismertette az agrárminiszter.

Nagy István kitért arra, hogy 2021-ben a rendelkezésre álló keretből 341 pályázót támogattak a hungarikumok pályázaton, amelyre mintegy ezer kérelmet nyújtottak be több mint 3 milliárd forint támogatási igénnyel, ami duplája az előző évinek. V. Németh Zsolt kiemelkedő nemzeti értékek felügyeletéért felelős miniszteri biztos felidézte, hogy tíz éves az idén a hungarikum törvény, amely érinti az elcsatolt nemzetrészeken élő magyar közösségeket is. A miniszteri biztos elmondta, hogy a népek, a nemzetek a tradíciójukhoz való viszonyukkal jövőképet, életmódot választanak maguknak. A hungarikum pályázat a magyar életformát erősíti.

Forrás: www.kormany.hu, Agrárminisztérium

FALVAINK FEJLŐDÉSE AZ ELMÚLT HÁROM ÉVBEN ÚJ LENDÜLETET KAPOTT

Falvaink fejlődése az elmúlt három évben új lendületet kapott, a települések komfortosabbá, szebbé váltak - mondta a modern települések fejlesztéséért felelős kormánybiztos január 5-én, a közösségi oldalára feltöltött videójában. Gyopáros Alpár hangsúlyozta: a program 2022-ben is folytatódik és tovább dolgoznak az élhető falvakért.

A kormánybiztos a videóban úgy fogalmazott, egy újabb sikeres és látványos eredményekkel teli időszakot a hátunk mögött hagyva léphetünk be a 2022-es esztendőbe. A 2021-es év fejlesztéseiről szólva elmondta: tavaly a Magyar Falu Programban 15 pályázati kiírást és felhívást hirdettek meg, melyek kedvezményezettjei az önkormányzatok, az egyházközségek és a falusi civil szervezetek voltak.

Ők százmilliárd forint támogatáson osztozhattak, amelyből országsszerte csaknem 780 új, a falvak lakóinak kikapcsolódási lehetőséget biztosító közösségi tér jöhet létre. "Több mint 300 faluház felújítását támogattuk, 470-nél is több egészségügyi fejlesztésre irányuló nyertes pályázat született, amelyeknek köszönhetően orvosi rendelők szépülhettek meg, új, korszerű orvosi és védőnői eszközpark áll majd rendelkezésre és orvosi szolgálati lakások újulhatnak meg a falvainkban" - sorolta.

Hozzátette: óvodai fejlesztések is százas nagyságrendben valósulhattak meg, csaknem 160 óvodaépület felújítását és 681 óvodai játszóudvar, valamint köztéri játszótér fejlesztését támogatták 2021-ben. Több mint 1300 falusi utca, kerékpárút, járda fejlesztése történt meg, és 418 új falubusz segíti majd a falugondnokok munkáját - mondta. Hozzátette: több mint 660 temetői infrastruktúrafejlesztés valósult meg és nagy számban tették lehetővé kommunális eszközök beszerzését is, így mintegy 900 kistelepülés válhat még takarosabbá a megvásárolt új munkaeszközök segítségével.

"Falvaink fejlődése az elmúlt három évben új lendületet kapott, a települések komfortosabbá, szebbé váltak. Jó hír, hogy 2022-ben is előre megyünk, tovább dolgozunk az élhető falvakért" - összegzett Gyopáros Alpár kormánybiztos.

Forrás: www.kormany.hu, Miniszterelnökség

A KORMÁNY TOVÁBBI EGYEZTETÉSEKET FOLYTAT AZ ÖNKORMÁNYZATOK TÁMOGATÁSÁRÓL

A kormány idén is kompenzálja az önkormányzatokat a helyi iparüzési adó csökkentése miatt, és egyeztetéseket folytat a minimálbér, valamint a garantált bérminimum emelése okozta többletterhek mérsékléséről is – erről egyeztetett Banai Péter államháztartásért felelős államtitkár és Szita Károly, a Megyei Jogú Városok Szövetségének (MJVSZ) elnöke.

A megbeszélésen Banai Péter megerősítette: a kormány az energiaárak emelkedésétől is meg kívánja védeni a településeket, ezért indította el múlt év végén összesen 140 milliárd forintos kerettel az önkormányzatok energiahatékonysági beruházásait támogató pályázatokat. A kormány a vállalkozások megvédése, a munkahelyek megőrzése és a gazdaság sikeres újraindítása érdekében idén is 1%-ra csökkentette a helyi iparüzési adó mértékét a kisvállalkozásoknak. A vállalkozásoknál maradó iparüzési adó összegé a kormány a tavalyival azonos módon kifizeti az önkormányzatoknak: a 25 ezer lakosúnál kisebb települések a kieső összeg 100 százalékát kapják meg, a 25 ezer lakosúnál nagyobbak az adóerő-képességüket figyelembe véve kaphatnak támogatást a központi költségvetésből. A kormány vizsgálja továbbá annak lehetőségét, hogy mérsékelje a minimálbér 200 ezer forintra, valamint a garantált bérminimum 260 ezer forintra emelésével keletkező többletterheket a települések részére.

Forrás: www.kormany.hu, Pénzügyminisztérium

FOLYTATÓDIK AZ EGÉSZSÉGES BUDAPEST PROGRAM

A kormány továbbra is elkötelezett az egészségügyi ellátórendszer megújításában, ennek a munkának az egyik legjelentősebb része az Egészséges Budapest Program (EBP) - mondta az emberi erőforrások minisztere január 18-án, Budapesten.

Kásler Miklós a sajtótájékoztatón kitért arra, hogy 2010 előtt 600 milliárd forintot vontak el az ágazattól, magánosításra törekedtek, bevezették a kórházi napidíjat, vizitdíjat, kórházakat szüntettek meg, amelynek "legfájdalmasabb" lépése az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet (OPNI) bezárása volt. Össességében 16 ezer kórházi ágy szűnt meg, és hatezer egészségügyi dolgozó távozott a rendszerből. A miniszter kiemelte: ezzel szemben 2010 után 1700 milliárd forinttal több forrást kapott az egészségügy, és olyan kórházrekonstrukciók és -fejlesztések indultak el, ami eddig nem volt tapasztalható.

Az EBP - amely a főváros és Pest megye egészségügyi intézményeinek fejlesztését jelenti - keretében több centrumkórház, országos intézet, kórház és a térségben található szakrendelők megújítását célozza 700 milliárd forint keretösszegben. Kásler Miklós hangsúlyozta, a program folytatódik, és ennek keretében történik meg az Országos Onkológiai Intézet (OOI) új diagnosztikai tömbjének kialakítása 13 600 négyzetméteren. Így - emelte ki - ez az intézet a magyar onkológiai ellátórendszer központja is lesz.

A másik nagyberuházás a Szent János Kórház területén megépülő 80 ezer négyzetméteres új klinikaépület, valamint a régi épületek rekonstrukciója. A miniszter elmondta azt is, hogy az EBP keretében 32 szakrendelő újul meg, ezek közül tizenegy fővárosi intézménynél már be is fejeződtek a fejlesztések.

Hangsúlyozta: az EBP keretében 2020-ban 10,4 milliárd, 2021-ben 10,2 milliárd forintot biztosított a kormány a fővárosi egészségügyi alap- és járóbeteg-ellátásának fejlesztésére. "Ezek a kormány és nem a főváros egészségügyi fejlesztései" - emelte ki Kásler Miklós.

Tóvizi Attila, az EBP miniszter biztosa a részletekről szólva elmondta, a Gottsegen György Országos Kardiovaszkuláris Intézetben 1230 négyzetméteren zajlanak kivitelezési munkálatok. Az épület négy szintjén átépítésekre, korszerűsítésekre kerül sor, ezen kívül új orvostechnikai eszközöket is kapnak. A beruházás várhatóan 2022 első negyedében fejeződik be - mondta. Előrehaladott állapotban van a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet új diagnosztikai központjának építése. Az intézmény egyúttal modern MRI-berendezést és csontsűrűségmérő eszközt is kap. Az átadás várhatóan február végén lesz - ismertette.

A miniszteri biztos közölte azt is, hogy a Dél-pesti Centrumkórháznál zajlik a tervezési szerződés előkészítése. Ezen kívül folyamatban van további 17 kórház kivitelezési közbeszerzésének előkészítése. Tóvizi Attila kitért a szakrendelő-fejlesztésekre is. A Bajcsy-Zsilinszky kórház gyömrői szakrendelőjében megújulnak a betegforgalmi és rendelőhelyiségek, nyílászáró- és burkolatcsere történik, elkészül az épület hőszigetelése, a teljes villamoshálózati és épületgépészeti rekonstrukció, lesz kazáncsere, és klímaberendezéseket építenek be - ismertette.

Az újpesti szakorvosi rendelőintézetben megtörtént az épület déli homlokzatának ablakárnyékolása és komforthűtése, fejlesztették a PACS- (digitális képtároló és továbbító) rendszert. Hamarosan befejeződik a fizioterápia és gyógytorna helyiségek kialakítása, valamint a tüdőgyógyászati szakrendelés bővítése. A XVI. kerületben a kertvárosi egészségügyi szolgálat Csenge utcai szárnyának rekonstrukciója befejeződött, a főépület felújítása zajlik.

A XVIII. kerületi Zsebők Zoltán szakrendelő új épületrésszel bővül és megújul a szakrendelő. Ott kapnak helyet a CT- és MR-vizsgálók, az új betegirányító tér és a legmodernebb kardiológiai, sebészeti, reumatológiai, fizioterápiás és gasztroenterológiai részlegek - mondta Tóvizi Attila.

Csepelen megkezdődött a Tóth Ilona egészségügyi szolgálat Görgey Artúr téri telephelyén az egynapos sebészeti ellátás feltételeinek kialakítása, a Vermes Miklós utcai telephelyen pedig az egészségház tervezése. Ott is orvostechológiai és informatikai beszerzések vannak folyamatban - ismertette.

Nagykátán a jászberényi Szent Erzsébet kórház szakorvosi rendelőintézete új épületszárnyal bővül, és megújul több épület. Az új épületszárny szerkezetkész állapotban van, miközben zajlanak a melléképület épületgépészeti munkái.

A Bajcsy-Zsilinszky kórházhoz tartozó XVII. kerületi szakrendelő komplex megújításához szükséges kiviteli tervek elkészítése zajlik, a X. kerületi Maglódí úti szakrendelő berendezésének és orvostechológiai, informatikai eszközeinek beszerzése pedig folyamatban van - sorolta a miniszteri biztos.

Forrás: www.kormany.hu, (MTI)

ÁTADTÁK AZ IDEI KÖNYVTÁRI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI DÍJAKAT

Átadták a Minősített Közművelődési Intézmény Címeiket, a Közművelődési Minőség Díjat, valamint a Minősített Könyvtár címeiket január 21-én, a magyar kultúra napja alkalmából a Magyar Zene Házában tartott díjátadó gálán.

A rendezvény vendégeit Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere videóüzenetben köszöntötte. "Önök munkájukkal hazánk legkiemelkedőbb művelődési központjait segítik abban, hogy a mai magyar társadalom minden tagjához eljussanak a lelki táplálékul szolgáló művészeti alkotások, az ismereteket bővítő előadások, vagy akár a múltunkat bemutató gyűjtemények - mondta a miniszter.

"Csak úgy őrizhető meg a nemzeti identitásunk, ha ápoljuk, gyarapítjuk és tovább örökítjük kultúránkat, nyelvünket, hagyományainkat. Magyarságunk egyaránt táplálkozik ősi szokásainkból, életszemléletünkéből és a keresztény értékekből" - mondta a miniszter.

Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár megköszönte a kulturális intézmények képviselőinek az elmúlt időszakban folytatott megfeszített munkájukat, azt, hogy "sajátjuknak érezték közös örökségünket, és az elmúlt években tapasztalt válságos helyzetben is őrizték és gyarapították azt". Hiszen "a kultúra mibenléte valójában a hétköznapokban dől el: korszakos művek, nyomot hagyó irányzatok, emberfeletti teljesítmények nem születnek minden nap", ezért is van nagy szükség a kulturális intézmények dolgozóinak mindennapi munkájára - fejtette ki Fekete Péter.

A magyar kultúra napja alkalmából az ünnepségen Minősített Közművelődési Intézmény Címet vett át az államtitkártól a budapesti KMO Művelődési Központ és Könyvtára, a Biatorbágyi Juhász Ferenc Művelődési Központ, a vecsési Bálint Ágnes Kulturális Központ, a Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár, a békéscsabai Csabagyöngye Kulturális Központ, a kiskunmajsai Konecsni György Művelődési Központ, Tájház és Városi Könyvtár és a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Művelődési Központ.

A 2022. évben Közművelődési Minőség Díj elismerésben részesült a mosonmagyaróvári Flesch Károly Közművelődési, Könyvtári, Kulturális és Városmarketing Közhasznú Nonprofit Kft. A díjat azon közművelődési intézmény kaphatja meg, amely már rendelkezik Minősített Közművelődési Intézmény Címmel, valamint vizsgálja és értékeli saját működését, különösen szervezeti adottságait és eredményeit, majd az értékelés eredményei alapján meghatározza szakmai céljait és szolgáltatásainak fejlesztését, amelyek megvalósításához intézkedési tervet készít. Az elismerést évente egy intézmény kaphatja meg.

Minősített Könyvtár cím viselésére elismerést nyert a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár, a nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, a Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár és Levéltár, a Tamási Művelődési Központ és Könyvtár, a Tiszaújvárosi Művelődési Központ és Könyvtár és a gyöngyösi Vachott Sándor Városi Könyvtár. A magyar kultúra napját 1989 óta ünneplik január 22-én annak emlékére, hogy a kézirat tanúsága szerint Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon fejezte be Szatmárcsekén a Himnuszot.

Forrás: www.kormany.hu

A Magyarországon Élő Nemzetiségek Jogainak Védelmét Ellátó Biztoshelyettes elvi állásfoglalása

(Állásfoglalás száma: 4/2021.)

ELVI ÁLLÁSFOGLALÁS A NEMZETISÉGI NYELVEN VALÓ KÖZÖSSÉGI NÉVHASZNÁLATRÓL

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés

II. Az eljárás megindítása és szakmai keretei

- 2.1. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat kiemelt jelentősége, történeti hagyománya
- 2.2. A nemzetiségi ombudsmanhelyettes kapcsolódó feladatai és a vizsgálat módszertana

III. A hazai jogszabályi környezet

- 3.1. A nemzetiségi közösségek jogai és az állam kötelezettségei a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatához való jog területén
  - 3.1.1. A nemzetiségi identitáshoz, a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatához való jog
  - 3.1.2. Intézményvédelem
- 3.2. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat jogszabályi és intézményi keretei

IV. Nemzetközi környezet

- 4.1. Az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezményének rendelkezései
  - 4.1.1. A Tanácsadó Bizottság szerepe és megállapításai a szabad identitásvállalásról és a kisebbség nyelven történő közösségi névhasználat jogáról
- 4.2. Az Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája
- 4.3. Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Nemzeti Kisebbségi Főbiztosának Nemzeti Kisebbségek Nyelvi Jogairól szóló Osloi Ajánlásai (1998)

V. A megkeresett nemzetiségi nyelvészek álláspontja

VI. A megkeresett szervek válaszai

- 6.1. A Miniszterelnökség, az Agrárminisztérium és a Központi Statisztikai Hivatal válaszai a Földrajzinév-bizottsággal és a földrajzi nevek nyilvántartásával összefüggésben
  - 6.1.1. A Földrajzinév-bizottság feladat- és hatáskörei általánosságban
  - 6.1.2. A Földrajzinév-bizottság közterületek elnevezésével összefüggő feladat- és hatáskörei
  - 6.1.3. A Földrajzinév-bizottság nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevekkel összefüggő feladat- és hatáskörei
  - 6.1.4. A Földrajzinév-bizottság összetétele
  - 6.1.5. Magyarország hivatalos földrajzi neveinek nyilvántartása
- 6.2. A Belügyminisztérium válaszai a helyi önkormányzatok feladat- és hatásköreiről a hivatalos földrajzi, különösen a helység- és közterületnevekkel összefüggésben

6.3. A Belügyminisztérium és az Innovációs és Technológiai Minisztérium válaszai a nemzetiségi nyelvű helységnevek jelzőtáblákon való feltüntetésével összefüggésben

6.4. A Belügyminisztérium és az Innovációs és Technológiai Minisztérium válaszai a közlekedési nevekkkel összefüggésben

VII. Megállapítások

7.1. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználathoz való jog alapjogi tartalma, kapcsolata más alapvető jogokkal

7.2. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat

7.3. A Földrajzinév-bizottság feladat- és hatásköre, összetétele

7.4. A nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek nyilvántartása

7.5. A helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörei a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználattal összefüggésben

7.6. A nemzetiségi nyelvű földrajzi nevek jelzőtáblákon való feltüntetése

VIII. Szakmai javaslatok

I. Bevezetés

Magyarország Alaptörvénye és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény szerint a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes kiemelt feladata, hogy figyelemmel kísérelje a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak érvényesülését és ezzel összefüggésben szerzett tapasztalatairól rendszeresen tájékoztatást nyújtson, illetve felhívja a nyilvánosság és az érintett intézmények figyelmét a nemzetiségeket érintő jogsértések veszélyére. Az alapvető jogok biztosának helyettese fent megjelölt feladatai ellátása érdekében elvi állásfoglalást adhat ki. Az állásfoglalás célja, hogy felhívja a jogalkotó és a nyilvánosság figyelmét a hazai nemzetiségi közösségek tagjai egyéni és kollektív jogainak megőrzésével kapcsolatos teendők fontosságára, a nemzetiségi alapjogok, illetve az egyenlő bánásmód elvének sérelmével fenyegető helyzetre és aggályos gyakorlatra, továbbá felmutasson olyan jó gyakorlatokat, amelyek a nemzetiségi jogok egyre sikeresebb érvényesítését szolgálhatják.

A Magyarországon élő nemzetiségek önazonosságuk szabad vállalásához és megőrzéséhez, az anyanyelvhasználathoz, valamint saját nyelven való közösségi névhasználathoz való joga alapvető jog,¹ ezek tiszteletben tartása, hatékony érvényesítésük és védelmük valamennyi állami intézmény kötelessége.² Álláspontom szerint a saját nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználathoz való jog gyakorlása a hazai nemzetiségek önazonosságuk szabad vállalásához és megőrzéséhez való jogának egyik alapja, valamint szoros kapcsolatban áll az anyanyelvhasználathoz való joggal is.

Jelen elvi állásfoglalás³ kiadásával elsődleges célom, hogy **a saját nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat területén és az azt érintő eljárásokkal összefüggésben áttekintsem és feltárjam a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat érvényesülésének komplex helyzetét, sajátos problémáit.** A nemzetiségi nyelven történő közösségi névhasználat hordozója lehet a nemzetiségi hovatartozásnak, szervesen hozzájárul a nemzetiségi közösségek identitásának megőrzéséhez és

¹ Magyarország Alaptörvénye XXIX. cikk (1) bekezdés.

² Magyarország Alaptörvénye I. cikk (1) bekezdés.

³ Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2012. (I. 6.) AJB utasítás 8. § (2) bekezdés a) pont.

fennmaradásához, hatékony érvényesülése pedig kiemelten fontos területe a nemzetiségi jogoknak.

Elvi állásfoglalásomban bemutatom azokat a kihívásokat is, amelyekkel a nemzetiségi közösségek és azok tagjai szembesülnek e jog érvényre juttatása és gyakorlása során, jelzem ugyanakkor a feltárt hazai és nemzetközi jó gyakorlatokat, illetve kapcsolódó ajánlásokat is.

A többirányú és részletes tájékozódást követően állásfoglalásomban szakmai javaslatokat teszek, és elvi irányvonalakat vázolok fel a vizsgálat alá vont jog hatékonyabb érvényre juttatása és gyakorlati megvalósítása érdekében.

Jelen állásfoglalás szerves egységet alkot az 3/2021. számú, „*A nemzetiségi nyelven való egyéni névhasználathoz való jogról*” szóló elvi állásfoglalással. A nemzetiségi nyelven való névhasználat két fontos területének jelenlegi helyzetét és adottságait e dokumentumok együttesen mutatják be.

Érintett szervek:

- Miniszterelnökség;
- Belügyminisztérium;
- Innovációs és Technológiai Minisztérium;
- Központi Statisztikai Hivatal;
- Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottsága;
- országos nemzetiségi önkormányzatok.

Alkalmazott jogszabályok:

- Magyarország Alaptörvénye (Alaptörvény);
- A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (Alkotmány);
- Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezmény (Keretegyezmény);
- Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája (Nyelvi Karta);
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. CXI. törvény (Ajbt.);
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Njtv.);
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.);
- A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvény (Fttv.);
- A magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007. (XI. 14.) Korm. rendelet (303/2007. Korm. rendelet);
- A közúti jelzőtáblák megtervezésének, alkalmazásának és elhelyezésének követelményeiről szóló 83/2004 (VI.) GKM rendelet (83/2004. GKM rendelet);
- Az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984 (XII. 21) KM rendelet (20/1984. KM rendelet);
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ).

II. Az eljárás megindítása és szakmai keretei

2.1. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat kiemelt jelentősége, történeti hagyománya

A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat a nemzetiségi önazonosság megőrzésének elengedhetetlen és szükséges része.

Elvi állásfoglalásomban a közösségi nyelvhasználat kérdéskörének keretében kizárólagosan a földrajzi nevek, a helység- és közterületnevek nemzetiségi nyelvű megnevezésével, használatával foglalkozom. Azt vizsgálom, hogy a rendelkezésre álló jogi

szabályozás mennyiben teszi lehetővé e területeken a nemzetiségi nyelvhasználat gyakorlati alkalmazását, és ennek során milyen nehézségek, hiányosságok merülnek fel.

A földrajzi nevek, a helység- és közterületnevek nemzetiségi nyelvű használata a soknemzetiségű országunk történelmi múltjában is jelen volt, így Magyarországon is természetes gyakorlatnak számított a nemzetiségi nyelvű helységnevek feltüntetése térképeken és helységnevtáblákon.

Teljes körű történelmi áttekintésre jelen elvi állásfoglalás keretei között nem vállalkozhatom, a közösségi névhasználat kiemelt jelentőségét azonban a korábbi évszázadok gyakorlata is alátámasztja. A 18. század végétől a német mellett, román és szláv nemzetiségi helyneveket is használtak, ami már valódi nemzetiségi helységnevévhasználatnak tekinthető.⁴ Eredetük alapján a szakirodalom a) *történelmi*, b) *nyelvjárási* és c) *mesterséges* nemzetiségi helységneveket különbözteti meg.

A *történelmi* helységnevek esetenként évszázados írásos formával is rendelkeznek, korábban térképeken, helységnevtárakon szerepeltek.

A hazai nemzetiségi helységnevek többsége, eredete alapján a *nyelvjárási* névalakok csoportjába sorolható. Ezek a nemzetiségek által lakott települések élő, a közelmúltban vagy most is használt nevei. Írott alakjuk egészen a közelmúltig nem létezett, hivatalos nyilvántartás nem tartalmazta azokat. A nyelvjárási helységnevek többségében a jelenlegi vagy korábbi magyar helységnevek nemzetiségi nyelv kiejtéséhez igazított hangtani vagy a népi etimológia alapján „értelmesített”, illetve sok esetben a magyar névnek a nemzetiségi nyelv helyesírásával átírt változatai.

A *mesterségesen* alkotott helységnevek között főként a német nemzetiségi helységnevek fordulnak elő.⁵

Évszázados és organikusan kialakult gyakorlatot szüntetett meg a község- és egyéb helynevekről szóló 1898. évi IV. törvénycikk, amely kimondta, hogy Magyarországon minden községnek csak egy hivatalos neve lehet. E rendelkezés államigazgatási szempontból fontosnak tekinthető, ugyanakkor sajnálatos módon együtt járt a nemzetiségi helységnevek hivatalos megszüntetésével.⁶ A nemzetiségi nyelvű helységnevtáblák kihelyezésére, hosszas tárgyalásokat követően, 1979-ben közel 180 településen került sor. A nemzetiségi nyelvű helységnevtáblák száma – a jelenleg rendelkezésre álló kutatási eredmények⁷ szerint – napjainkban 300-ra nőtt, és országszerte bolgár, görög, horvát, lengyel, német, roma, román ruszin, szerb, szlovák és szlovén nyelven is olvashatók.⁸

2.2. A nemzetiségi ombudsmanhelyettes kapcsolódó feladatai és a vizsgálat módszertana

A 2012. január 1. utáni új, egységes ombudsmani rendszerben a hazai nemzetiségi jogok érvényesülésének figyelemmel kísérése és az ezzel összefüggésben szerzett tapasztalatokról való rendszeres tájékoztatás a nemzetiségi ombudsmanhelyettes⁹ kiemelt feladata: ezen az alapon kötelességem a hazai nyilvánosság, az érintett szakértők és intézmények figyelmének felhívása a nemzetiségeket érintő jogsértések veszélyére, valamint a kiemelt kapcsolattartás a nemzetközi szakmai közösséggel.

⁴ Sasi Attila: A nemzetiségi helységnevek hivatalos használata Magyarországon. Geodézia és kartográfia 2019/4. 24-25.

⁵ Uo. 28-29.

⁶ Uo. 26.

⁷ Meghatározó forrás ebben az összefüggésben Sasi Attila fent említett tanulmánya.

⁸ Sasi: i. m. 26-27.

⁹ Nemzetiségi ombudsmanhelyettes: Magyarország Alaptörvénye 30. cikk (3) bekezdés és Ajbt. 3. § (2) bekezdés. A közjogi státus teljes megnevezése helyett a továbbiakban felváltva alkalmazom a nemzetiségi ombudsmanhelyettes, illetve a nemzetiségi biztoshelyettes megjelölést.

A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználathoz való joggal kapcsolatban – hasonlóan az egyéni névhasználathoz – a nemzetiségek választott képviselőivel, az országos nemzetiségi önkormányzatok vezetőivel, a német nemzetiségi parlamenti képviselővel és a nemzetiségi szószólókkal, nyelvészekkel folytatott szakmai megbeszélések alkalmával, valamint az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottsága tevékenységének figyelemmel kísérése során számos kérdés felmerült.

Több jelzést kaptam és konkrét egyedi panasz is érkezett hozzám a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználathoz való joggal kapcsolatban. Az első, a nemzetiségi nyelven való egyéni névhasználat érvényesülésének komplex áttekintésére vonatkozó vizsgálatom során a megkeresett nemzetiségi képviselők és szakértők egyértelműen jelezték, hogy a közösségi névhasználat kérdésköre is kiemelkedően fontos a nemzetiségi közösségek önazonosságának erősítése szempontjából, és ezzel összefüggésben is több problémát tapasztaltak.

Mindezek alapján, a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználattal kapcsolatban – a különböző szakmai álláspontok megismerése és azok egyeztetése érdekében is – szükségessé vált elvi állásfoglalás kiadása. A fentiekre tekintettel a jelzett területen az Ajbt. 18. § (4) bekezdése alapján hivatalból átfogó vizsgálatot kezdeményeztem.

Komplex eljárásom során az információgyűjtés módszere alapvetően a nemzetiségi közösségek politikai képviselőivel és szakembereivel folytatott intenzív szakmai egyeztetések sora, valamint az érintettek írásbeli megkeresése útján történő tájékozódás volt. Az Ajbt. 3. § (2) bekezdés d) pontja és 41. § (5) bekezdése, továbbá az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2012. (I. 6.) AJB utasítás 1. számú melléklet 29. § (4) bekezdés b) pontja alapján, eljárásom első szakaszában, 2019 tavaszán tájékoztatást kértem az országos nemzetiségi önkormányzatoktól és az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságától a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználattal kapcsolatos tapasztalataikról, az esetleg felmerült nehézségekről, a nemzetiségi közösségek részéről megfogalmazott konkrét problémákról, igényekről és javaslatokról.

Fontosnak tartottam emellett a speciális tudományos megközelítések megismerését és bemutatását. Erre tekintettel 2019 májusában tájékoztatást kértem a nyelvtudomány képviselőinek általános tapasztalatairól a nemzetiségi közösségek nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatát érintően, az ismertté vált nehézségekről, valamint a tudományos munkájuk alapján megfogalmazott konkrét problémákról, igényekről és a kapcsolódó szakmai javaslataikról. Az írásbeli megkeresések mellett felkerestem számos tudományos műhelyt, és személyes egyeztetést folytattam az ott oktató és kutató szakemberekkel.

Az előkészítés során tájékoztatást kértem az Agrárminisztériumtól, a Belügyminisztériumtól, az Innovációs és Technológiai Minisztériumtól, valamint a Központi Statisztikai Hivaltól. Vizsgálatom lezárása előtt szükségesnek tartottam a Miniszterelnökség, mint az időközben a térképészetet érintő feladatok ellátásával is megbízott minisztérium megkeresését.¹⁰

Hazai és nemzetközi példák megismerése érdekében tanulmányoztam az érintett területen keletkezett és rendelkezésemre álló dokumentumokat, így a releváns hazai jogszabályokat, nemzetközi szerződéseket, a megfogalmazott hazai és nemzetközi ajánlásokat, a gyakorlati tapasztalatokat, illetve a témában készült egyes tudományos értekezéseket is.

Vizsgálatom során az alábbi témaköröket tekintettem át tematikusan:

- A nemzetiségi közösségek által lakott településeken

¹⁰ A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 2019. április 1-jétől hatályos 14. § (1) 21. pontja alapján a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Kormány térképészetért felelős tagja. A Kormány térképészetért felelős tagja korábban az agrárminiszter volt.

- a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek (helységnevek) használata;
  - az utcaneveket megjelölő táblák nemzetiségi feliratai;
  - a közlekedési nevek nemzetiségi nyelvű megállapítása.
- A nemzetiségi közösségi névhasználatot érintő eljárások, különösen a vonatkozó feladat- és hatáskörök, a kezdeményezésre jogosultak köre, névmegállapítás.

III. A hazai jogszabályi környezet

3.1. A nemzetiségi közösségek jogai és az állam kötelezettségei a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatához való jog területén

A kialakult gyakorlatnak megfelelően **az alapvető jogok biztosa és a biztoshelyettesek** egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során **alapjogi érveket felsorakoztatva autonóm, objektív és neutrális módon járnak el.** Ugyanakkor következetesen, zsinórmértékként támaszkodnak az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos korábbi elvi megállapításaira is, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazzák az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Az ombudsmani gyakorlatban továbbra is hivatkozási pontot jelent az egyes alkotmányos jogokat és követelményeket értelmező alkotmánybíróági esetjog.

3.1.1. A nemzetiségi identitáshoz, a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatához való jog

Magyarország Alaptörvénye XXIX. cikk (1) bekezdése garantálja minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgár jogát önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában **az egyes személyeknek a valamely nemzetiséghez tartozásáról szóló döntése és ennek nyilvánosságra hozatala az emberi méltóságból levezetett önazonossághoz, önrendelkezéshez való jog körébe tartozik.**¹¹

„Az egyén önrendelkezési joga (...) az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az egyénnek az állam beavatkozásától mentesen gyakorolható – ugyanakkor feltétlenül elismerendő, így felül nem vizsgálható – jogát jelenti arra, hogy (...) döntéseit maga hozhassa meg, így személyiségét és életét maga alakíthassa. E jog kiterjed arra is, hogy az egyén saját életének tényeit miként értelmezi, és önazonosságát miként határozza meg, és ezt cselekvésében kifejezésre juttassa. (...) Az egyén e jogát számos alkotmányos jog védi külön is, melyek mind egyben az önrendelkezési jog nevesített esetei.”¹²

Az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdése alapján, a Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználatához, a saját nyelven való közösségi névhasználatához. Tagjaik számára önazonosságuk megőrzése szempontjából meghatározó jelentőségű az anyanyelvük minél szélesebb körű használata. Az anyanyelvhasználat és a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat szoros kapcsolatban áll egymással. Ez utóbbi a nemzetiségi közösségek számára nem bírhat kizárólag szimbolikus jelentőséggel a nyelvi jogok eredményes érvényesítése szempontjából.

¹¹ 45/2005. (XII. 14.) AB határozat, ABH 2005. 569.

¹² 45/2005. (XII. 14.) AB határozat, ABH 2005. 588.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a nemzetiségek számára biztosított jogok azoknak a személyeknek a körét illetik meg, akik valamelyik nemzetiséghez tartoznak.¹³

A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat jogát biztosító alaptörvényi megfogalmazás kollektív természetű jogot tartalmaz, amelynek alanya a nemzetiségnek az adott településen élő része.¹⁴

Az Alkotmánybíróság értelmezésében a nemzetiséghez tartozás kinyilvánítása az egyes nemzetiségi jogok gyakorlásának feltételeként határozható meg.¹⁵ **Az Alaptörvénnyel összeegyeztethető olyan megoldás, amely a nemzetiségi közösség joggyakorlását az anonim népszámlálási adatokból vezeti le.**¹⁶

Önmagában az a körülmény, hogy az Njtv. a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat jogának gyakorlását a népszámlálási adatokhoz köti, az egyéni önrendelkezési jogot nem sérti. A kapcsolat éppen fordított: az adott településen élő, valamely nemzetiséghez tartozó állampolgárokat arra ösztönözheti, hogy – legalábbis a népszámlálások során – éljenek a nemzetiségi identitás megváltásának jogával.¹⁷

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában minden állam szuverenitásának része az államigazgatási helynevek megállapítása. Szuverenitásukat az államok nemzetközi szerződéssel vagy belső elhatározásból – megfelelő szintű jogszabállyal – korlátozhatják, illetőleg többletjogosítványokat biztosíthatnak a területükön élő nemzetiségi közösségek részére.¹⁸

Az Alaptörvény és az Njtv. többletjogokat biztosít a nemzetiségi közösségek számára a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat vonatkozásában. E többletjogosultság ugyanakkor nem terjed ki arra, hogy a közigazgatási szervek hatósági igazolványok kiadása, illetve hatósági nyilvántartások vezetése során a települések nem magyar nyelvű formáját alkalmazzák a magyar nyelvű helységnevek helyett.¹⁹

A törvényhozó széles döntési jogosultsággal rendelkezik a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat szabályainak megalkotásánál, ennek a döntési szabadságnak a korlátait az Alaptörvény rendelkezései, így különösen az alapjogokra vonatkozó szabályok határozzák meg.²⁰

3.1.2. Intézményvédelem

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme **a jogbiztonság.** A testület 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése

¹³ 45/2005. (XII. 14.) AB határozat, ABH 2005. 576.

¹⁴ Vö. az Alkotmánybíróságnak a Magyarországon élő nemzetiségek helyi és országos önkormányzatok létrehozásához való jogát biztosító alaptörvényi megfogalmazás vonatkozásában kialakított gyakorlatával. 41/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [47].

¹⁵ Vö. az Alkotmánybíróság gyakorlatát a nemzetiségi önkormányzatokról. 45/2005. (XII. 14.) AB határozat, ABH 2005. 577-578.

¹⁶ 41/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [48].

¹⁷ 41/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [45].

¹⁸ 36/1999. (XI. 26.) AB határozat, ABH 1999. 322.

¹⁹ 36/1999. (XI. 26.) AB határozat, ABH 1999. 322.

²⁰ Ld. az Alkotmánybíróságnak a nemzeti és etnikai kisebbségi önkormányzatokra vonatkozó szabályok megalkotása vonatkozásában tett megállapítását: 45/2005. (XII. 14.) AB határozat, ABH 2005. 570. és 41/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [52].

azonosan deklarálja a jogállami klauzulát,²¹ ennek értelmében az Alkotmánybíróság által eddig kialakított gyakorlat továbbra is relevánsnak tekintendő.²²

„A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.”²³

A testület állandó gyakorlata szerint a jogállamiság elvéből folyó követelmény a közhatalom, a **közigazgatás törvény alá rendeltsége**.²⁴

*„A jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket”.*²⁵

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a **kiszámíthatóság** – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az **eljárási garanciák biztosítása** szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. A szabályozás vagy a jogalkalmazás hibáiból, zavarából adódó kiszámíthatatlanság, az eljárásra vonatkozó garanciális szabályok féltétele, figyelmen kívül hagyása pedig képes az alapjogok valódi érvényesülését kiüresíteni.

*„Az állam kötelessége az alapvető jogok ’tiszteletben tartására és védelmére’ a szubjektív alapjogokkal kapcsolatban nem merül ki abban, hogy tartózkodnia kell megsértésüktől, hanem magában foglalja azt is, hogy gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről. (...) Ennek érdekében a jogalkotó köteles olyan szabályozást alkotni, amely a lehető legnagyobb mértékben biztosítja az alapjogok érvényesülését”.*²⁶

*„Az Alkotmány egyes esetekben nevesíti az intézményvédelmi kötelességeket, másutt nem, előfordul az is, hogy éppen az alanyi jogi oldal marad háttérben. A megfogalmazás és a hangsúlybeli különbségek nem változtatnak azon, hogy az alapjogok egyaránt tartalmazzák a szubjektív jogokat és az objektív, ennél szélesebb állami kötelességeket is”.*²⁷

Az Alkotmánybíróság fentiekben ismertetett gyakorlatával összhangban megállapítható, hogy az Alaptörvényben nevesített, **a nemzetiséghez tartozó személyeket és azok közösségeit megillető alapjogok biztosítása megfelelő intézményrendszer létrehozása mellett azok gyakorlását és védelmét garantáló jogszabályok megalkotásával valósulhat meg.**

²¹ 30/2012. (VI. 27.) AB határozat, Indokolás [16].

²² Ld. 22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [41] és 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [33]-[34].

²³ 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992. 65.

²⁴ 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011. 79.

²⁵ 56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991. 456.

²⁶ 12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004. 225.

²⁷ 48/1998. (XI. 23.) AB határozat, ABH 1998. 341.

Ezt a védelmi szintet erősíti, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában Magyarország **alkotmányos identitásának részét képezi a velünk élő nemzetiségek védelme**, amely történeti alkotmányunk egyik olyan vívmánya, amelyen az Alaptörvény és általa a magyar jogrendszer nyugszik.²⁸

3.2. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat jogszabályi és intézményi keretei

A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez, az anyanyelvhasználathoz, illetve a saját nyelven való közösségi névhasználathoz.²⁹

A jogalkotó az Njtv.-t és az egyes ágazati jogszabályokban megjelenő garanciális intézkedéseket kifejezetten az Alaptörvénynek a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalására figyelemmel alkotta meg. A Njtv. célja, hogy a nemzetiségek sajátos, az Alaptörvényben alapvető szabadságjogokként általánosságban megfogalmazott egyéni és közösségi jogait részletezze, és széles körben biztosítsa. A Njtv. preambuluma e célkitűzések részeként fogalmazza meg, hogy Magyarország biztosítja a nemzetiségeknek – többek között – anyanyelvük használatát és a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat jogát.

Az Njtv. a nemzetiségek alapvető jogai között rögzíti:

Njtv. 6. § (1) *Azokon a településeken, ahol valamely nemzetiségnek a legutóbbi népszámlálás során regisztrált aránya eléri a tíz százalékot, a helyi önkormányzat az illetékességi területén működő érintett települési nemzetiségi önkormányzat kérésére köteles biztosítani, hogy*
d) a helység- és utcaneveket megjelölő táblák feliratai a magyar nyelvű szövegezés és írásmód mellett a hagyományos nemzetiségi elnevezés a nemzetiség anyanyelvén, ennek hiányában a magyar nyelvű elnevezéssel azonos tartalmú és formájú elnevezés a nemzetiség anyanyelvén is olvashatóak legyenek.

Kiemelendő, hogy az Njtv. 6. § (5) bekezdése alapján az Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pont szerinti kezdeményezéssel a települési nemzetiségi önkormányzat mellett a települési székhelyű nemzetiségi egyesület is élhet.

Amennyiben a településen, a legutóbbi népszámlálásnak az adott nemzetiséghez tartozásra vonatkozó kérdéseire nyújtott adatszolgáltatás nemzetiségenként összesített adatai szerint nemzetiséghez tartozó személyek élnek, az Njtv. 6. § (6) bekezdése szerint – az érintett nemzetiség települési nemzetiségi önkormányzata, települési székhelyű nemzetiségi egyesülete kezdeményezésére – a helyi önkormányzat képviselő-testülete biztosíthatja az Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pont szerinti közösségi névhasználathoz való jogot.

Az Njtv. a közösségi nemzetiségi jogok között szabályozza:

Njtv. 18. § *A nemzetiségeknek a közösségi névhasználathoz fűződő jogaik gyakorlása során joguk van a történelmileg kialakult helységnevek, utcanevek és egyéb, a közösség számára szánt földrajzi megjelölések használatához.*

²⁸ 22/2016. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [64].

²⁹ Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdés.

Az egyes hivatalos földrajzi nevek megállapítására, véleményezésére és a földrajzi nevek nyilvántartására vonatkozó szabályokat a 303/2007. Korm. rendelet tartalmazza, amely részletesen meghatározza az egyes földrajzi neveket és azok típusait.

303/2007. Korm. rendelet 2. § (1) Földrajzi név: a földfelszín természetes vagy mesterséges részleteinek azonosítására szolgáló, kisebb vagy nagyobb közösségek által használt tulajdonnév.

(2) Hivatalos földrajzi név: a hivatalos célra megállapított, esetenként ugyanazon részlet több neve közül kiválasztott földrajzi név.

(3) A hivatalos földrajzi nevek típusai a következők:

h) helységnév: a község, nagyközség, város, megyei jogú város, főváros utótagot tartalmazó vagy utótag nélküli rövid neve, a kerületek teljes, a helység nevét is tartalmazó, illetve rövid, csak a római számot és a kerület utótagot tartalmazó neve;

i) településrésznév (helységrésznév): a helység központi belterülete (átfedések nélkül, pontosan körülhatárolt) részeinek (községrész, városrész), továbbá a központi belterülettől elkülönülő - lakott vagy lakatlan - egyéb belterületnek, valamint külterületnek a neve;

j) közterületnév: az ingatlan-nyilvántartásban nyilvántartott közterületnek a központi címregiszterről és a címkezelésről szóló kormányrendeletben meghatározott közterület jelleget is tartalmazó neve;

(4) Nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi név: a helységeknek és az országban található földfelszíni részleteknek az ott élő nemzetiség által használt történelmileg kialakult földrajzi neve.

A földrajzi nevek megállapításával összefüggő feladatok ellátására a térképészetért felelős miniszter, jelenleg a Miniszterelnökséget vezető miniszter mellett működik a Földrajzinév-bizottság (a továbbiakban: Bizottság). Az oktatásért, kultúráért, illetve a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter is jogosult tagot küldeni a Bizottságba. A térképészetért felelős miniszter további, intézményektől független és a földrajzi nevek tekintetében elismert szakembereket is felkérhet a Bizottság munkájában való részvételre.³⁰

A Bizottság egyéb feladatai mellett a hazai nemzetiségi közösséget érintő ügyekkel is foglalkozik:

- megkeresésre állást foglal a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek helyességéről,³¹
- a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek vonatkozóan – szükség szerint – a települési, illetve az országos nemzetiségi önkormányzattól véleményt kérhet;³²
- az érdekeltekkel egyetértésben szakmai ajánlásokat tehet közzé a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek megállapításának és megváltoztatásának módszertanáról.³³

A 303/2007. Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése értelmében a hivatalos földrajzi nevek megállapításakor figyelemmel kell lenni a helyi lakosság élő névhasználatára, a települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat, az egyéb szervezetek véleményére, továbbá a természet- és társadalomtudományok eredményeire, a történelmi hagyományokra, különösen a helytörténeti kutatásokra, az elpusztult települések nevére, ezen kívül a földrajzi környezetre, a mező- és erdőgazdasági művelési szerkezetre, a nemzetiségi viszonyokra, a

³⁰ 303/2007. Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés, (2) bekezdés g) pont, (4) bekezdés.

³¹ 303/2007. Korm. rendelet 4. § (3) bekezdés a) pont.

³² 303/2007. Korm. rendelet 4. § (6) bekezdés.

³³ 303/2007. Korm. rendelet 4. § (7) bekezdés.

nyelvi és nyelvhelyességi követelményekre, amelyek magukba foglalják a mindenkori akadémiai helyesírás követését és az arra épülő szabályok betartását.

A hivatalos földrajzi nevek megállapítására vonatkozó követelmények szerint a 303/2007. Korm. rendelet 2. § (3) bekezdés a), c) és e)-j) pontjaiban felsorolt hivatalos földrajzi nevek³⁴ nemzetiségi nyelvű alakja csak a magyar nyelvű névvel együtt állapítható meg. A latin betűt használó nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevet az adott nyelv helyesírása szerint kell írni. A nem latin betűt használó nemzetiségi nyelvű földrajzi név megállapításakor a magyar ábécén alapuló átírás és az adott nemzetiségi nyelv írásmódja egyaránt hivatalos.³⁵

A hivatalos földrajzi nevek megváltoztatására a 303/2007. Korm. rendelet 5. § (3) bekezdésében meghatározott esetekben kerülhet sor. Kiemelendő, hogy a hivatalos földrajzi nevek megváltoztatására nem kerülhet sor a történelmi hagyományokat őrző nevek vonatkozásában.

A 303/2007. Korm. rendelet szabályozza Magyarország hivatalos földrajzi neveinek nyilvántartását, amelyet az Fttv. rendelkezései alapján a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv a Földrajzinév-tárban folyamatosan vezetni köteles. A Földrajzinév-tár az Fttv. rendelkezései szerinti hivatalos földrajzi neveket tartalmazza.³⁶ Ezek közül az igazgatásiterület- és helységneveket a KSH által kiadott Magyarország Közigazgatási Helynévkönyve szerint, a településrészneveket Magyarország Helységnévtára adatainak felhasználásával kell feltüntetni.

A Földrajzinév-tár emellett a felsorolt típusokban megállapított nemzetiségi nyelvű földrajzi neveket is tartalmazza. A Földrajzinév-tár nyilvántartásáért felelős földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv a helységenként helyszínen egyeztetett és nyilvántartásba vett földrajzi nevekről az illetékes települési önkormányzat jegyzőjét névjegyzék és térképvázlat megküldésével tájékoztatja.

A Földrajzinév-tár adatai nyilvánosak és a földmérési és térképészeti állami alapadatok kezeléséről, szolgáltatásáról és egyes igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 63/1999. (VII. 21.) FVM-HM-PM együttes rendelet által meghatározott térítés ellenében mindenki számára hozzáférhetők.³⁷

A közterületek elnevezésére az Möt. rendelkezéseit kell alkalmazni,³⁸ amely a helyi közügyek körében ellátandó helyi önkormányzati feladatként nevesíti a közterületek elnevezését.³⁹ E feladat jelentőségére utal az a tény is, hogy a közterület elnevezése a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozik.⁴⁰ A közterület elnevezésének rendjét, a közterületek elnevezésének, valamint az elnevezésük megváltoztatására irányuló kezdeményezés szabályait a helyi önkormányzat rendeletben állapítja meg.⁴¹

A közterületek elnevezésére vonatkozó alapvető és a nemzetiségi közösségi névhasználat területét is érintő szabályokat szintén az Möt. határozza meg:

³⁴ A 303/2007. Korm. rendelet 2. § (3) a), c) és e)-j) pontjaiban meghatározott hivatalos földrajzi nevek: a) országos jelentőségű domborzat- és tájnév; c) természetvédelmi név; e) országos jelentőségű közlekedési és hírközlési név; f) országnév; g) igazgatásiterület-név; h) helységnév; i) településrésznév (helységgrésznév) és j) közterületnév.

³⁵ 303/2007. Korm. rendelet 5. § (4) bekezdés.

³⁶ Fttv. 21. § (3) A Földrajzinév-tár tartalmazza az alábbi hivatalos földrajzi neveket: a) az országos jelentőségű domborzat- és tájnév; b) a területnév; c) a természetvédelmi név; d) a víznév; e) az országos jelentőségű közlekedési és hírközlési név; f) igazgatásiterület-név; g) a helységnév; h) a településrésznév (helységgrésznév).

³⁷ 303/2007. Korm. rendelet 6. § (1)-(2), (4)-(5) bekezdés.

³⁸ 303/2007. Korm. rendelet 5. § (2)-(3) bekezdés.

³⁹ Möt. 13. § (1) bekezdés 3. pont.

⁴⁰ Möt. 42. § 8. pont.

⁴¹ Möt. 51. § (5) bekezdés és 143. § (3) bekezdés.

Mötv. 14. § (2) A (...) közterület, illetve közintézmény nem viselheti
a) olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy
b) olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.
(3) Ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

Fontos kiemelni, hogy a helyi önkormányzatok képviselő-testületei jellemzően határozatban döntenek a közterületek elnevezéséről. Az Njtv. 81. § (1) bekezdése alapján, a kollektív nyelvhasználat kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.

IV. Nemzetközi környezet

4.1. Az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezményének rendelkezései⁴²

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 1994. november 10-én fogadta el a **Keretegyezmény** szövegét. Az azóta eltelt évtizedek alatt az Európa Tanács jelenlegi 47 tagállama közül 43 aláírta, 39 állam ratifikáció útján a nemzeti jogrendszerének részévé is tette. Ezzel a Keretegyezmény az Európa Tanács égisze alatt kidolgozott és aláírásra megnyitott több száz szerződés között – az Emberi Jogok Európai Egyezménye mögött – a második helyen áll a ratifikáló államok számát tekintve. Magyarország az elsők között írta alá és ratifikálta a dokumentumot.⁴³

A nemzeti kisebbségek védelme számára Európában rendelkezésre álló, változó hatékonyságú nemzetközi mechanizmusok között – a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája mellett – a Keretegyezmény központi szerepet játszik. Az említett adatok önmagukban is beszédesek, sokkal meghatározóbb azonban az a tény, hogy a Keretegyezmény kiemelt viszonyítási pont lett, az egyetlen, jogi kötőerővel bíró, átfogó nemzetközi kisebbségvédelmi szerződés.

A vizsgálat elvi alapját a Keretegyezmény preambulumban meghatározott deklaráció jelenti, amely szerint a pluralista és valódi demokratikus társadalomnak nemcsak tiszteletben kell tartania minden nemzeti kisebbséghez tartozó személy etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitását, de megfelelő feltételeket is kell teremtenie azért, hogy kifejezhesse, megőrizhesse és fejleszthesse ezt az identitást. Ez szükséges ugyanis a tolerancia és a párbeszéd légkörének megteremtéséhez, vagyis ahhoz, hogy a kulturális különbözőség ne a megosztottság, hanem a gazdagodás forrása és tényezője legyen minden társadalom számára. Erre tekintettel egy-egy konkrét vállalás is megerősíti a nemzeti kisebbségi identitásvállalás, illetve a kisebbségi nyelven történő közösségi névhasználat jogát.

⁴² Megjegyzendő, hogy a nemzetközi jogi szóhasználat a hagyományos szóhasználatot alkalmazza: amikor a magyar belső jogi terminológia jelenleg a „nemzetiség” kifejezést használja, ennek megfelelője nemzetközi szövegek környezetben a „nemzeti és etnikai kisebbségek” megjelölés. Az állásfoglalás változó szóhasználata erre a körülményre vezethető vissza.

⁴³ Az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló, Strasbourgban, 1995. február 1-jén kelt Keretegyezményének kihirdetéséről szóló 1999. évi XXXIV. törvény, kihirdetve: 1999. március 31.

Keretegyezmény 3. cikk 1. Minden, valamely nemzeti kisebbséghez tartozó személynek joga van szabadon megválasztani, hogy kisebbségiként kezeljék-e vagy sem, és ebből a választásából vagy e választásával összefüggő jogainak gyakorlásából semmiféle hátránya ne származzék.

Keretegyezmény 10. cikk 2. A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy minden, valamely nemzeti kisebbséghez tartozó személynek elismerik kisebbségi nyelvének szabad és beavatkozás nélküli használatát úgy magánbeszélgetésben mint nyilvánosan, szóban és írásban.

Keretegyezmény 11. cikk 3. Olyan körzetekben, amelyek hagyományosan nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek által jelentős számban lakottak, a Felek törekedni fognak arra, hogy jogrendszerük keretében, beleértve, ahol helyénvaló, a más Államokkal való megállapodásokat, és figyelembe véve sajátos körülményeiket, a hagyományos helységneveket, utcaneveket és egyéb, a közösség számára szánt földrajzi megjelöléseket a kisebbség nyelvén is kiírják, ha megfelelő igény van ilyen jelzésekre.

4.1.1. A Tanácsadó Bizottság szerepe és megállapításai a szabad identitásvállalásról és a kisebbségi nyelven történő közösségi névhasználat jogáról

A védeni rendelt kisebbségi jogok végrehajtásának ellenőrzése során a monitoring feladattal megbízott Tanácsadó Bizottság értelmezési kereteket, standardokat alakított ki,⁴⁴ amelyekre döntései során más nemzetközi szervezet és intézmény – az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezettől az Európai Unión át az Emberi Jogok Európai Bíróságáig – folyamatosan és egyre gyakrabban hivatkozik.

Az 1998 óta eltelt évtizedekben az eddig összesen öt monitoring ciklus során a Keretegyezmény Tanácsadó Bizottsága több mint kétszáz országjelentést vizsgált meg, ennek megfelelően jelentős számú országlátogatást hajtott végre, és ezek eredményeként hasonló nagyságrendben fogadott el független szakmai véleményeket.

A Tanácsadó Bizottság az általa folytatott országlátogatások során több szempontból is kiemelt figyelmet szentelt a nemzeti kisebbségek szabad identitásvállalás és a kisebbségi nyelven történő egyéni névhasználat vizsgálatára. A szabad identitásvállalás és a kisebbségi nyelven történő egyéni névhasználat hangsúlyosan megjelenik a Tanácsadó Bizottság vizsgálataiban és az ezekről készült kommentárookban és véleményekben is. Az ezzel kapcsolatos megállapításokat a nemzetiségi nyelven való egyéni névhasználatról szóló elvi állásfoglalásomban részleteiben is bemutattam.

Vizsgálatomban a rendelkezésre álló dokumentumok közül a Tanácsadó Bizottság harmadik tematikus kommentárjában (2012) foglalt megállapításokat és a Magyarország monitoring vizsgálatát követően 2016-ban, illetve 2020-ban elfogadott véleménynek a kisebbségi nyelven történő közösségi névhasználatra vonatkozó megállapításait tekintettem át.

---

⁴⁴ Keretegyezmény 26. cikk 1. bekezdés.

4.1.2. A Tanácsadó Bizottság Harmadik Tematikus Kommentárja (2012)⁴⁵

A kommentár szerint a nyelv az egyéni és közösségi identitás meghatározó eleme. A nemzetiségeknek biztosított nyelvhasználati jogok és az identitás vonatkozásában a Tanácsadó Bizottság kiemeli, hogy a nyelv az egyik legfontosabb meghatározója az egyéni nemzetiségi önazonosságnak, önmeghatározásnak.⁴⁶

A kisebbségi nyelven történő közösségi névhasználat jogáról a Keretegyezmény fent idézett 11. cikk 3. bekezdése rendelkezik. Ennek alapján a topográfiai megjelölések kisebbségi nyelven történő kihelyezése azokon a területeken szükséges, ahol hagyományosan nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jelentős számban laknak. A Tanácsadó Bizottság álláspontja szerint mindkét feltételnek együttesen kell érvényesülnie.

Ugyanakkor a Keretegyezmény nem határozza meg pontosan, mikor tekinthető egy terület kisebbséghez tartozó személyek által jelentős számban lakottnak. Erre vonatkozóan az államoknak kell meghatározást adniuk, például küszöbértékek meghatározásával. Noha a Keretegyezmény 11. cikk 3. bekezdése széles mérlegelési lehetőséget biztosít az államok számára a küszöbérték meghatározása tekintetében, azok nem rendelkezhetnek aránytalannak minősülő akadályok bevezetéséről. A Tanácsadó Bizottság a Keretegyezménnyel nem tekinti összeegyeztethetőnek az olyan szabályozást sem, amely a közösségi névhasználat jogának gyakorlását a településen a kisebbségi közösség abszolút vagy relatív többségéhez köti. A Keretegyezmény 11. cikk 3. bekezdésének rugalmas szabályozása azt célozza, hogy az államok a közösségi névhasználat konkrét szabályait saját hagyományaikhoz és fennálló körülményeikhez igazíthassák.⁴⁷

A részes államok a Keretegyezmény értelmében kötelesek egyértelmű jogalapot teremteni a kisebbségi nyelvű topográfiai megjelölések kihelyezéséhez, e jog gyakorlásához pedig nem elegendő, ha a kisebbségi nyelvű megjelölések kihelyezését csupán a gyakorlat biztosítja.⁴⁸

4.1.3. A Tanácsadó Bizottság nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatlaltal kapcsolatos megállapításai a Magyarországról szóló véleményeiben (2016, 2020)⁴⁹

A Tanácsadó Bizottság Magyarországgal kapcsolatos negyedik véleményét 2016. február 25-én fogadta el. Ebben a Keretegyezmény 11. cikkében vállalt kötelezettségek kapcsán, a nemzetiségi nyelven történő közösségi névhasználat vonatkozásában az alábbi megállapítások tette.

---

⁴⁵ Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities: Thematic Commentary No. 3. The language rights of persons belonging to national minorities under the Framework Convention.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800c108d>

⁴⁶ Harmadik Tematikus Kommentár. 13. pont.

⁴⁷ Harmadik Tematikus Kommentár. 65. pont.

⁴⁸ Harmadik Tematikus Kommentár. 67. pont.

⁴⁹ Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities. Fourth Opinion on Hungary adopted on 25 February 2016. ACFC/OP/IV(2016)003. (a továbbiakban: a TB Magyarországról szóló 4. véleménye)

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806ac04b>

Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities. Fifth Opinion on Hungary adopted on 26 May 2020. ACFC/OP/V(2020)002. (a továbbiakban: a TB Magyarországról szóló 5. véleménye)

<https://rm.coe.int/5th-op-hungary-en/16809eb484>

A Tanácsadó Bizottság utal az Njtv. rendelkezéseire, amelyek lehetővé teszik a 10%-os küszöb mellett a nemzetiségi nyelvű megjelölések kihelyezését,⁵⁰ egyúttal kiemelte, hogy a rendelkezésére álló információk szerint Magyarországon nagyon kevés olyan település található, ahol a nemzetiségi közösséghez tartozók száma eléri vagy meghaladja a település lakosságának 10%-át. Sajnálatos módon a nemzetiségi nyelvű topográfiai megjelölések kihelyezése Magyarországon nagyon alacsony számban történik, a Tanácsadó Bizottság számára nem állt rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy hány településen van nemzetiségi nyelvű jelzőtábla. A Tanácsadó Bizottság sajnálattal jegyezte meg, hogy a rendelkezésre álló információk szerint Magyarországon sehol sem került kihelyezésre romani vagy beás nyelven nemzetiségi helységnevtábla.⁵¹

Ajánlásában a Tanácsadó Bizottság a magyar hatóságokat arra kérte fel, hogy ösztönözzék a helyi önkormányzatokat a nemzetiségi nyelvű topográfiai megjelölések kihelyezésére, amely elősegítené a Keretegyezmény 11. cikk 3. bekezdésének hatékony végrehajtását.⁵²

A Tanácsadó Bizottság 2020. október 12-én tette közzé a Magyarországról szóló ötödik véleményét, amelyben ismételten üdvözölte a rendelkezésre álló jogi kereteket, ugyanakkor kiemelte, hogy a gyakorlatban jelentős számú településnek nincsen nemzetiségi nyelvű neve, illetve a közterületnevek, amennyiben két nyelven rendelkezésre is állnak, azok jellemzően az adott település központjára korlátozódnak. **A Tanácsadó Bizottság javaslatai között arra hívta fel a magyar hatóságokat, hogy tájékoztatás keretében hívják fel a települési nemzetiségi önkormányzatok figyelmét a nemzetiségi közösségek rendelkezésére álló közösségi névhasználati lehetőségekre és azok érvényesítésére.**⁵³

4.2. A Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 1992. június 22-én fogadta el a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartáját (a továbbiakban: Karta). Magyarország az elsők között írta alá és ratifikálta a dokumentumot.⁵⁴ 1999-ben Magyarország a Karta 2. cikk 2. bekezdése alapján a horvát, német, román, szerb, szlovák és szlovén nyelvek vonatkozásában vállalt kötelezettséget a Karta egyes rendelkezéseinek megtartására.⁵⁵ Magyarország a vállalt kötelezettségeket 2008-ban részben a romani és a beás nyelvre is kiterjesztette.⁵⁶

Karta 10. cikk 2. g) *Azon helyi és regionális hatóságokat illetően, melyek területén a regionális vagy kisebbségi nyelveket használók száma az alábbi intézkedéseket indokolja, a Felek vállalják, hogy megengedik és/vagy bátorítják a helyneveknél a regionális vagy kisebbségi nyelveken hagyományos és helyes formák használatát vagy elfogadását, ha szükséges a hivatalos nyelv(ek) szerinti elnevezésekkel együttesen használva.*

Fontos megjegyezni, hogy a Karta helynevekre vonatkozó, idézett rendelkezésének érvényesítésére Magyarország a horvát, német, román, szerb, szlovák és szlovén nyelvek mellett 2008 óta a romani és beás nyelvek vonatkozásában is kötelezettséget vállalt.

⁵⁰ TB Magyarországról szóló 4. véleménye. 129. pont.

⁵¹ TB Magyarországról szóló 4. véleménye. 130. pont.

⁵² TB Magyarországról szóló 4. véleménye. 131. pont.

⁵³ TB Magyarországról szóló 5. véleménye. 118. és 120. pont.

⁵⁴ A Strasbourgban, 1992. november 5-én létrehozott Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájának kihirdetéséről szóló 1999. évi XL. törvény (a továbbiakban: Kartatv.).

⁵⁵ Kartatv. 3. §.

⁵⁶ Kartatv. 3/A. §-3/B. §.

4.3. Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Nemzeti Kisebbségi Főbiztosának Nemzeti Kisebbségek Nyelvi Jogairól szóló Osloi Ajánlásai (1998)

Az **Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet** (a továbbiakban: **EBESZ**) a világ legnagyobb biztonsági szervezete, amely Európa, Észak-Amerika és Közép-Ázsia 57 részt vevő államát fogja össze. Eredetileg értekezletként hozták létre annak érdekében, hogy a Helsinki Záróokmány (1975) értelmében alkalmi fórumot teremtsenek a többoldalú, de főképp a kelet-nyugati párbeszédnek. 1992-ben alakították állandó intézménnyé, az 1994-es budapesti konferencián vette fel a jelenlegi nevét.

Magyarország a Helsinki Záróokmány aláírásával 1975. augusztus 1-e óta tagja az EBESZ-nek.

Az EBESZ az 1992. júliusi Helsinki Záróokmányban deklarálva létrehozta a **Nemzeti Kisebbségi Főbiztos** (a továbbiakban: Főbiztos) intézményét annak szolgálatára, hogy a konfliktusok a lehető legkorábbi szakaszban megelőzhetőek legyenek. A Főbiztos átfogó és általános megközelítésben éppúgy foglalkozik a kisebbségek helyzetével, feladatait elsősorban a tágabb nemzetközi közvélemény figyelmének felkeltésével látja el. A Főbiztos nem felügyelő szerv, de az adott ügyre vonatkozó ajánlásainak elvi elemzési keretét és megalapozásául a tagállamok által elfogadott nemzetközi normákat alkalmazza.

A Főbiztos munkája során 1998 februárjában dolgozta ki a **Nemzeti Kisebbségek Nyelvi Jogairól szóló Osloi Ajánlásokat**⁵⁷ (a továbbiakban: **Osloi Ajánlások**) annak érdekében, hogy azok tisztázzák a kisebbségi nyelvi jogok tartalmát, a normákat úgy megfogalmazva, hogy biztosítsák koherenciájukat az alkalmazás során.

A közösségi kisebbségi névhasználat vonatkozásában az Osloi Ajánlások szerint:

*„Azokon a területeken, ahol jelentős számban élnek nemzeti kisebbséghez tartozó személyek, és ahol erre megfelelő igény mutatkozik, a közigazgatási hatóságoknak biztosítaniuk kell a települések elnevezésének, az utcaneveknek és más közérdekű topográfiai jelzéseknek a kisebbségi nyelven történő feltüntetését is”.*⁵⁸

Az Osloi Ajánlások a közösségi névhasználat jogát a Keretegyezmény 11. cikk 3. bekezdésére alapozzák. Az Osloi Ajánlások hangsúlyozzák, hogy **a kisebbségi nyelven történő közösségi névhasználat szoros kapcsolatban van a kisebbségekhez tartozó személyek önazonosságával.**⁵⁹

⁵⁷ Osloi Ajánlások. <https://www.osce.org/hu/hcnm/67537?download=true>

⁵⁸ Osloi Ajánlások. Névhasználat 3) pont, 5.

⁵⁹ Osloi Ajánlások. Értelmező Megjegyzések, Nevek 3) pont, 15-16.

V. A megkeresett nemzetiségi nyelvészek álláspontja⁶⁰

A nemzetiségi nyelvészettudomány képviselői szerint a **helység- és közterületnevek meghatározásánál kiemelt szempontként kell figyelembe venni a helyi nemzetiségi közösség saját, élő nyelvhasználatát**. Elkerülendő olyan kreált megjelölések használata, amelyek összeegyeztethetetlenek az érintett közösség identitásával, nyelvhasználatával. Szükségesnek tartják az esetleges hibák feltárására és korrekciójára való törekvést.

A nemzetiségi helység- és közterületnevek megállapításakor a nyelvészettudomány és más segédtudományok vannak a szakértők segítségére. Ugyanakkor, ahogyan azt több kutató is kiemelte, a nemzetiségi nyelvi tájkép rendkívül alulreprezentált területe a nyelvészeti kutatásoknak.

A felkeresett szakértők közül többen indokoltak tartanak, amennyiben a **nemzetiségi nyelvű helységnevekről**, hasonlóan a nemzetiségi utónévjegyzékek összeállításához, **az országos nemzetiségi önkormányzat vezetne hivatalos jegyzéket**, amelynek összeállításában, az egyes nemzetiségi helységnevek nyelvhelyességének vizsgálatában indokolt a nyelvészettudomány képviselőinek szakértelmére támaszkodni.

A **nemzetiségi nyelvű helységnevtáblákkal** kapcsolatban a megkeresett szakértők felhívták a figyelmet arra, hogy **azok kihelyezése nem csak az adott településre vezető főút vonal és a település közigazgatási határának kereszteződésénél indokolt, hanem a település valamennyi közúti bejáratánál és kijáratánál is**.

A szakértők azt is jelezték, hogy tudomásuk szerint rendkívül kevés olyan település található Magyarországon, ahol közterületnevek nemzetiségi nyelven kerültek feltüntetésre.

VI. A megkeresett szervek válaszai

6.1. A Miniszterelnökség, az Agrárminisztérium és a Központi Statisztikai Hivatal válaszai a Földrajzinév-bizottsággal és a földrajzi nevek nyilvántartásával összefüggésben

6.1.1. A Földrajzinév-bizottság feladat- és hatáskörei általánosságban

Válaszlevelükben a feladat- és hatáskörükben érintett minisztériumok kiemelték, hogy a Bizottság munkájának célja a térképi, térinformatikai adatokhoz köthető, helyi azonosításhoz nélkülözhetetlen, de a mindennapi kommunikációban is megjelenő hivatalos földrajzi nevek egyes típusainak megállapítása, bizonyos hivatalos földrajzinév-típusokra vonatkozó javaslatok véleményezése, a hivatalos földrajzi nevek helyességéről történő

---

⁶⁰ Vizsgálatom során megkerestem: a horvát nemzetiségi nyelv vonatkozásában Dr. Blazsetin Istvánt, a PTE BTK Horvát Tanszékének vezetőjét, Bockovac Tímeát, a PTE BTK Horvát Tanszékének adjunktusát, Dr. Mersich Zsuzsannát, az ELTE Savaria Egyetemi Központ Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központ Szlavisztika Tanszékének egyetemi docensét, a német nemzetiségi nyelv vonatkozásában Dr. Erb Máriát, az ELTE BTK Germanisztika Intézet Magyarországi Németek Kutatási és Tanárképzési Központjának vezetőjét és Dr. Gerner Zsuzsannát, a PTE BTK Germanisztika Intézetének vezetőjét, a roma nyelvek vonatkozásában Dr. habil. Orsós Annát, a PTE BTK Romológia és Nevelésszociológia Tanszék vezetőjét, a román nemzetiségi nyelv vonatkozásában Dr. Borbély Annát, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Nyelvtudományi Intézetének tudományos főmunkatársát, a szerb nemzetiségi nyelv vonatkozásában Lásztity Pérot, a Szerb Intézet igazgatóját, a szlovák nemzetiségi nyelv vonatkozásában Tuska Tündét, a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézetének igazgatóját és Kiss Szemán Róbertet, az ELTE BTK Szláv és Balti Filológiai Intézetének igazgatóját, a szlovén nemzetiségi nyelv vonatkozásában Skaperné dr. Embersics Erzsébet egyetemi docent és Merklé Doncsicz Ibolya egyetemi adjunktust, az ELTE Savaria Egyetemi Központ Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központ Szlavisztika Tanszékének munkatársait, az ukrán nemzetiségi nyelv vonatkozásában Dr. Stefuca Viktóriát, a Nyíregyházi Egyetem Ukrán Nyelv és Kultúra Intézet Tanszékének főiskolai docensét.

állásfoglalás kibocsátása, valamint a hivatalos földrajzi nevek egységes használatának biztosítása.

A válaszokból kitűnik, hogy a Bizottság nem egy folyamatosan működő, a földrajzi nevekkal foglalkozó testület. Az ügyrendje szerint évente csak négy alkalommal ülésezik, és nem rendelkezik saját apparátussal a földrajzi nevek ellenőrzése vagy egyéb felmerülő problémák kezelése céljából végzett tevékenységének ellátásához. A Bizottság akkor vizsgál meg egy kérdést, amennyiben azt egy illetékes szervezet a 303/2007. Korm. rendeletben meghatározott módon a Bizottság elé terjeszti.

A minisztériumok hangsúlyozták, hogy a 303/2007. Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése értelmében a hivatalos földrajzi nevek megállapításakor figyelemmel kell lenni a helyi lakosság élő nyelvhasználatára, a települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat, illetve egyéb szervezetek véleményére, továbbá a nyelvhelyességi követelményekre.

Kiemelték azt is, hogy a Bizottság a 303/2007. Korm. rendelet 4. § (3) bekezdés a) pontja értelmében megkeresés alapján foglal állást a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek helyességéről. A 303/2007. Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése arra biztosít lehetőséget, hogy a hivatalos földrajzi nevek típusai esetében nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi név is megállapítható legyen.

A Bizottság ügyrendje értelmében ülései nyilvánosak. A Bizottság döntései az 1990. március 7-én megtartott 2. üléstől kezdődően a Miniszterelnökség hivatalos honlapján megtalálhatók.⁶¹

6.1.2. A Földrajzinév-bizottság közterületek elnevezésével összefüggő feladat- és hatáskörei

A közterületek elnevezése kérdésében a 303/2007. Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése alapján a Möt. rendelkezéseit kell alkalmazni. Az Möt. 13. § (1) bekezdés 3. pontjának megfelelően **a közterületek elnevezése a helyi önkormányzatok helyi közügye**, amely a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó feladatai közé tartozik. A Bizottság véleményezi a közterületnévre vonatkozó javaslatokat, valamint – amennyiben az adott önkormányzattól megkeresés érkezik – állást foglal a közterületnév helyességéről is. A Bizottság álláspontja azonban nem köti a helyi önkormányzatot, az a Bizottság véleményével ellentétes névalakot is megállapíthat.

6.1.3. A Földrajzinév-bizottság nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevekkal összefüggő feladat- és hatáskörei

A feladat- és hatáskörben érintett minisztériumok válaszleveleikben kiemelték, hogy a 303/2007. Korm. rendelet 2. § (4) bekezdése a **hivatalos földrajzi nevek közé sorolja a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi neveket is**.

A Miniszterelnökség tájékoztatása szerint a Bizottság honlapján megtalálhatók azok az ajánlások, amelyek a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek megállapítására vonatkozóan adnak tájékoztatást. A Bizottság már 1999-ben⁶² is foglalkozott a kisebbségi földrajzi nevekkal, és 34/350., valamint 34/351. számmal általános irányelveket⁶³ fogadott el a kisebbségi földrajzi nevek gyűjtésével, feldolgozásával, valamint megállapításával kapcsolatban.

A magyarországi nemzetiségi helységnevek és helységnevtáblák aktuális helyzetét, különösen azok Földrajzinév-tárban való nyilvántartását a Bizottság legutóbb 2018-ban

⁶¹ <https://cdn.kormany.hu/uploads/sheets/0/0c/0c0/0c0657263907ef2d2bde649b5f9bb0a.pdf>

⁶² A Bizottság 34. ülésére 1999. november 24. napján került sor.

⁶³ Nyilvánosan nem elérhető, a megkeresett szerv nem bocsátotta a rendelkezésemre.

tárgyalta meg.⁶⁴ Az ott elhangzottak szerint mind a hagyományok, kulturális vonatkozások, mind a kisebbségekről és kisebbségi nyelvekről szóló nemzetközi egyezményeknek való megfelelés, mind a gyakorlati vonatkozások (például táblákon, médiában, térképeken való megjelenés) miatt szükséges az élő nemzetiségi helységnevek kielégítő, a helyi hagyományoknak és a tudományos szempontoknak egyaránt megfelelő nyilvántartása. A nemzetiségi helységnevtáblákon szereplő nevek megállapításával és nyilvántartásával kapcsolatos kérdések megoldásakor az adott nemzetiség szakértőinek és érintett önkormányzatainak a véleményét is mérlegelni szükséges.

Az észlelt anomáliák megoldása érdekében a Bizottság első lépésként 2018-ban írásban fordult az országos nemzetiségi önkormányzatokhoz a közreműködésüket kérve. A kezdeményezésről a Bizottság az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságának elnökét, valamint a nemzetiségi szószólókat is tájékoztatta. A megkeresésekre összesen négy országos nemzetiségi önkormányzat válaszolt,⁶⁵ jelezve, hogy részt kívánnak venni a Bizottság által kezdeményezett feladatellátásban. A Miniszterelnökség megítélése szerint egyelőre maguk a nemzetiségi szervezetek sincsenek kellően felkészülve a témakör átfogó rendezésére.

A válaszlevelek kiemelték, hogy a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek megállapítása nem tartozik a Bizottság feladat- és hatáskörébe, annak nincsen önálló hatásköre a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevekkel kapcsolatban, a megállapításukra vonatkozó szabályokat a 303/2007. Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése határozza meg.

Válaszleveleikben a minisztériumok hangsúlyozták, hogy a Bizottság a 303/2007. Korm. rendelet 4. § (3) bekezdés a) pontja értelmében megkeresésre foglal állást a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek helyességéről. Az állásfoglalás lezárását megelőző öt évben két esetben érkezett megkeresés a Bizottsághoz nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi név helyességével kapcsolatban. Az első esetben Császártöltés jegyzőjének megkeresésére a Bizottság alkalmasnak találta a „Deggenhausertal köz” közterületnevet. A második megkeresés Beloianisz településről érkezett, amelyben a „Mihail metropolita közösségi park” elnevezés közterületnévként való megállapításával kapcsolatban kérték a Bizottság véleményét.

6.1.4. A Földrajzinév-bizottság összetétele

Az egyes szakterületekkel kapcsolatos bizottsági képvisellel összefüggésben a 303/2007. Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése rögzíti az egyes miniszterek, valamint a KSH elnökének javaslattételi jogát. A Bizottság tagjainak neve, a delegáló szervezetük, valamint szakterületük a Bizottság honlapján érhető el.⁶⁶

A nemzetiségi nyelvű földrajzi nevekkel kapcsolatos bizottsági tagot a 303/2007. Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés g) pontja értelmében az oktatásért, kultúráért, illetve a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter delegálja. A nemzetiségi nyelvű földrajzi nevekkel kapcsolatos szakértői feladatokat 2019 márciusáig az emberi erőforrások miniszterének jelöltje látta el. Az érintett szakértő nyugállományba vonulása miatt azonban új tag delegálása vált szükségessé. A Miniszterelnökséget vezető miniszter 2020. szeptember 30-án kelt levelében arról tájékoztatót, hogy a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevekkel kapcsolatos bizottsági feladatok ellátására új tag kijelölését kezdeményezte az Emberi Erőforrások Minisztériumánál.

⁶⁴ A Bizottság 2018. június 5. és szeptember 11. napján megtartott 104. és 105. ülésén.

⁶⁵ Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata, Országos Horvát Önkormányzat, Magyarországi Németek Országos Önkormányzata, Országos Szlovák Önkormányzat.

⁶⁶ <https://cdn.kormany.hu/uploads/sheets/2/25/253/253decc5499555a6b7204850a214be7.pdf>

A 303/2007. Korm. rendelet 3. § (4) bekezdése lehetőséget teremt arra, hogy a Bizottság munkájában való részvételre intézményektől független, elismert szakértő felkérésére kerüljön sor. Az érintett, megkeresett minisztériumok álláspontja szerint a 303/2007. Korm. rendelet 3. §-ában szabályozott széles körű delegációs jogkör alapján a Bizottságban valamennyi szakterület képviselve van, a megkeresések során pedig nem merült fel intézményektől független, külső szakértő bevonásának szükségessége. Válaszlevelükben kiemelték, hogy a Bizottság ülésein tanácskozási joggal – eseti jelleggel – részt vesznek azok a volt tagok is, akiknek a megbízatása lejárt vagy egyéb okból megszűnt. Mindezek alapján a Miniszterelnökséget vezető miniszter nem tartja indokoltnak a Bizottság összetételére vonatkozó szabályozás módosításának kezdeményezését vagy a Bizottság összetételének megváltoztatását.

6.1.5. Magyarország hivatalos földrajzi neveinek nyilvántartása

Magyarország hivatalos földrajzi neveit a 303/2007. Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése alapján földmérési és térinformatikai államigazgatási szervként 2019. április 1-től a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Lechner Tudásközpont)⁶⁷ a Földrajzinév-tárban tartja nyilván. A Földrajzinév-tár a 303/2007. Korm. rendelet 6. § (2) bekezdése alapján a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi neveket is tartalmazza.

Az érintett minisztériumok tájékoztatása alapján a Földrajzinév-tár 283 településre vonatkozóan tart nyilván nemzetiségi helységnevet, összesen 324 különböző helységnevet, figyelemmel arra, hogy adott településen több nemzetiség is használ nemzetiségi helységnevet.

A Miniszterelnökséget vezető miniszter tájékoztatásában kiemelte, hogy Magyarországon nincsen akadály a Földrajzinév-tár gyűjtőkörébe tartozó mikrotoponimiák (például kisebb földrésztetek, vízrajzi elemek nevei) nemzetiségi nyelvű megállapításának. A Lechner Tudásközpont a nagyméretarányú térképek névrajzához szükséges helyi egyeztetések során nagy számban vett fel nemzetiségi nyelvű helyneveket. A felvétel során célzott terepi munkák zajlottak nemzetiségek által lakott területeken, önálló kezdeményezésként romák által lakott területeken is, ezek eredményeként nemzetiségi helynevek speciális térképi tematikában alkalmazásra kerültek. A felvett adatállomány feldolgozása, adatbázisba való felvétele jelenleg is folyamatban van.

A Földrajzinév-tár adatai a 303/2007. Korm. rendelet 6. § (5) bekezdése alapján nyilvánosak, állami alapadatnak minősülnek, jogszabály által meghatározott térítés ellenében mindenki számára hozzáférhetőek. Az adatbázis kezelését a Lechner Tudásközpont végzi, az adatokhoz a www.geoshop.hu online áruházon megjelöltek szerint, rekordokra kimutatott áron lehet hozzáférni.⁶⁸ Az adatbázis létrehozása, karbantartása állami alapfeladatként valósult meg, megfelelő szakmai szintű fenntartása a díjából származó bevétel meghatározott részéből lehetséges, ezért a Miniszterelnökséget vezető miniszter álláspontja szerint az adatbázis teljes tartalmának díjmentes közre adása jelenleg nem valósítható meg.

A KSH elnöke arról tájékoztatott, hogy a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény 8. § (2) bekezdés m) pontja szerint a KSH feladata Magyarország Helységnévtárának kiadása, amely a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevekre vonatkozó adatokat tartalmaz. Magyarország Helységnévtárának kizárólagos adatforrása a települési önkormányzatoknak kiküldött kérdőív, amelyből a KSH a települések nemzetiségi neveiről szerez információt.

⁶⁷ Az ingatlan-nyilvántartási és térképészeti feladatok átrendezéséről és az azzal összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 59/2019. (III. 25.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés.

⁶⁸ <https://geoshop.hu/products/fnt>

Arra vonatkozóan, hogy az egyes nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek mely nemzetiséghez kötődnek, a KSH jelenleg nem rendelkezik információval. Ennek oka, hogy települési önkormányzatok jegyzőinek kiküldött kérdőív kizárólag a kiírt nemzetiségi földrajzi névre kérdez rá, arra nem, hogy az mely nemzetiséghez tartozik.

Magyarország Helységnévtára internetes kiadvány, amelynek egyik része településenkénti keresést tesz lehetővé, ahol településenként érhetők el a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek.⁶⁹ A KSH nyilvántartása alapján 2019. január 1-én a 3 155 magyarországi település közül összesen 261 településen volt kihelyezve nemzetiségi nyelvű helységnévtábla.

Tájékoztatásában a KSH rámutatott arra is, hogy a Lechner Tudásközpont által vezetett Földrajzinév-tárban szereplő nemzetiségi földrajzi nevek nem egyeznek meg teljes mértékben a KSH nyilvántartásában szereplőkkel.

Nemzetiségi nyelvű földrajzi nevek nyilvántartása (db)	
Földrajzinév-tár (Lechner Tudásközpont)	Magyarország Helységnévtára (KSH)
324 nemzetiségi nyelvű helységnévtábla van kihelyezve 284 településen	261 településen van nemzetiségi nyelvű helységnévtábla kihelyezve

6.2. A Belügyminisztérium válaszai a helyi önkormányzatok feladat- és hatásköreiről a hivatalos földrajzi, különösen a helység- és közterületnevekkel összefüggésben

A Belügyminisztérium válaszlevelében arról tájékoztattott, hogy a közterületek elnevezése a Mötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontja alapján helyi közügy, amely a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé tartozik.

A Mötv. 14. § (2)-(3) bekezdései szerint közterület, illetve közintézmény nem viselheti a) olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy b) olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.

Ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e ennek az előírásnak, akkor ezzel összefüggésben beszerzi az MTA állásfoglalását. A Mötv. 14/A. § (6) bekezdése arról is rendelkezik, hogy minden elnevezett közterületet az elnevezése feltüntetésével kell megjelölni.

A Belügyminisztérium kiemelte, hogy a Mötv. 42. § 8. pontja szerint a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozik a közterületek elnevezése. A közterület elnevezésének rendjét, az elnevezésük, valamint az elnevezésük megváltoztatására irányuló kezdeményezés szabályait a Mötv. 51. § (5) bekezdése és 143. § (3) bekezdése alapján az önkormányzat rendeletben állapítja meg.

A Belügyminisztérium felhívta a figyelmet arra is, hogy a közterületek elnevezése a 303/2007. Korm. rendelet 5. § (1) bekezdésében meghatározott szabályok szerint történik, amelyek egyebek mellett előírják, hogy a közterületnevek megállapításakor figyelemmel kell lenni a helyi lakosság élő névhasználatára, a települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat, illetve az egyéb szervezetek véleményére.

A Belügyminisztérium álláspontja szerint az Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pontja és (6) bekezdése egyértelműen rendelkezik a nemzetiségek közösségi névhasználatának jogáról a közterületnevek vonatkozásában. Kiemelendő, hogy az Njtv. 6. § (5) bekezdése szerint e nyelvhasználati jogok gyakorolhatóságát a települési nemzetiségi önkormányzat mellett a települési székhelyű nemzetiségi egyesület is kezdeményezheti.

⁶⁹ <http://www.ksh.hu/apps/hntr.main>

A helyi önkormányzat a közterületek elnevezéséről főszabály szerint határozatban dönt. Az Njtv. 81. § (1) bekezdése kimondja, hogy a kollektív nyelvhasználat kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.

Arra vonatkozóan a Belügyminisztérium nem rendelkezett információval, hogy a helyi önkormányzatok a közterületek elnevezése rendjének megállapítása, valamint azok elnevezése során milyen mértékben veszik figyelembe az adott település történelmének, hagyományainak, kultúrájának nemzetiségi vonatkozásait és vonják be a településen működő nemzetiségi önkormányzatokat, civil szervezeteket ebbe a folyamatba.

6.3. A Belügyminisztérium és az Innovációs és Technológiai Minisztérium válaszai a nemzetiségi nyelvű helységnevek jelzőtáblákon való feltüntetésével összefüggésben

A megkeresett minisztériumok arról tájékoztattak, hogy 83/2004 (VI.) GKM rendelet melléklet IV. fejezet 18.2. pont c) alpontja értelmében a „Lakott terület kezdete” és a „Lakott terület vége” jelzőtáblákon általában a jelzett terület közigazgatási elnevezését kell feltüntetni.

A „Lakott terület kezdete” és a „Lakott terület vége” jelzőtáblák egyes típusait a KRESZ 17. § (1) s)-t) pontjai határozzák meg.⁷⁰

A 20/1958. (XII. 21.) KM rendelethez tartozó melléklet III. fejezet 10.1. pontja alapján a KRESZ 131/a. és 131/b. ábra szerinti, településnevet is feltüntető „Lakott terület kezdete” jelzőtáblát ott kell elhelyezni, ahol a településre vezető út első alkalommal éri el a lakott területet.

A KRESZ 17. § (1) bekezdés u) pontja szerint „Helynévtábla” például a jelentősebb hely, folyó nevét tünteti fel.⁷¹

A megkeresett minisztériumok álláspontja szerint a nemzetiségi nyelvű jelzőtáblákra ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a „Lakott terület kezdete”, illetve a „Lakott terület vége” jelzőtáblákra.

Válaszlevelükben a feladat- és hatáskörükben érintett minisztériumok arról tájékoztattak, hogy a Magyar Közút Nonprofit Zrt. honlapján találhatóak meg a hatályos ügyi műszaki előírások.⁷²

A „Közúti jelzőtáblák megtervezése, alkalmazása és elhelyezése” című ügyi műszaki előírás⁷³ 37.4. pontja szerint a nemzetiségi nyelvű zöld alapú helynévtábla a fehér alapú „Lakott terület kezdete” jelzőtábla alatt alkalmazva a település nemzetiségi nyelvű nevééről ad tájékoztatást. Előírás, hogy az egymás alatt alkalmazott két tábla mérete azonos legyen.

A „Közúti jelzőtáblák, feliratok betűi, számjegyei és írásjelei” című ügyi műszaki előírásai⁷⁴ részletesen tartalmazzák a feliratok elhelyezésének szerkesztési szabályait, valamint a magyar mellett, a bolgár, görög, horvát, lengyel, német, román, szerb, szlovák, ukrán nyelvek írásmódjának megfelelő betűk szerkesztési ábráit.

A vonatkozó jogszabályok és más szabályzatok szerint jelenleg a helyi önkormányzat kezdeményezésére közútkezelői hozzájárulás alapján helyezhető ki nemzetiségi nyelvű helynévtábla. A költségek tekintetében a gyártási, a kihelyezési, valamint a Magyar Közút

⁷⁰ Ld. KRESZ 131., 131/a., 131/b., 131/c., 132., 132/a., 132/b., 132/c. ábra.

⁷¹ Ld. KRESZ 133. ábra.

⁷² Az érvényben lévő ügyi műszaki előírások a Magyar Közút Nonprofit Zrt. honlapján: <https://ume.kozut.hu/statusz/ervenyben-levo-utugyi-muszaki-eloirasok>

⁷³ <https://ume.kozut.hu/dokumentum/67#&gid=1&pid=46>

⁷⁴ <https://ume.kozut.hu/dokumentum/68>

Nonprofit Zrt. részére fizetendő szakfelügyeleti díjjal kell számolni, amelyet a kérelmező, azaz a helyi önkormányzat visel.

Tekintettel arra, hogy a nemzetiségi nyelvű jelzőtáblák kezelője a helyi önkormányzat, sem a Belügyminisztérium, sem az Innovációs és Technológiai Minisztérium, sem a Magyar Közút Nonprofit Zrt. nem vezet nyilvántartást ezekről a táblákról, nem állapítható meg, hogy Magyarországon hány településen van kihelyezve nemzetiségi nyelvű helységnevtábla.

6.4. A Belügyminisztérium és az Innovációs és Technológiai Minisztérium válaszai a közlekedési nevekkel összefüggésben

A megkeresett minisztériumok válaszleveleikben kifejtették, hogy a 303/2007. Korm. rendelet 2. § (3) bekezdés e) pontja szerint országos jelentőségű közlekedési név: a vasúti közlekedéssel és szállítással kapcsolatos létesítmények (pályaudvar, állomás stb.), a távolsági autóbusz-közlekedéssel, hajózással, légi közlekedéssel kapcsolatos létesítmények (megállóhely, kikötő, repülőtér stb.), a 10 m-nél nagyobb nyílású hidak. Az országos jelentőségű közlekedési nevek megállapítása a Bizottság feladat- és hatáskörébe tartozik a 303/2007. Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése alapján.

A 303/2007. Korm. rendelet 2. § (3) bekezdés k) pontja értelmében helyi jelentőségű közlekedési név: a helyi és helyközi tömegközlekedéssel kapcsolatos létesítmények (megállóhely stb.) és a 10 m-nél kisebb nyílású hidak neve. A helyi jelentőségű közlekedési nevek meghatározása a helyi önkormányzatok feladata- és hatáskörébe tartozik.

A minisztériumok megítélése szerint az Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pontja az országos, illetve helyi jelentőségű közlekedési nevek vonatkozásában a helyi önkormányzat részére fogalmaz meg kötelezettségeket, így a pályaudvarok, állomások, megállóhelyek elnevezését feltüntető táblák magyarral azonos tartalmú olvashatóságát az adott nemzetiség anyanyelvén a települési nemzetiségi önkormányzatnak, települési székhelyű nemzetiségi egyesületnek kell kezdeményeznie.

Kezdeményezés esetén a nemzetiségi nyelvű közlekedési nevet feltüntető tábla megtervezéséről, legyártásáról és kihelyezéséről a helyi önkormányzat gondoskodik, az adott létesítményt kezelő, üzemeltető szervezet erre vonatkozó hozzájárulásában meghatározottak szerint. A táblával kapcsolatos formai és műszaki követelmények kérelemre, a helyi adottságok és az adott létesítményt kezelő, üzemeltető szervezet arculati előírásai figyelembe vételével kerülnek meghatározásra.

Az érintett minisztériumok álláspontja szerint a közlekedési nevet feltüntető tábla megtervezésével, legyártásával és kihelyezésével összefüggésben felmerülő költségek viselője az Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pontja alapján a helyi önkormányzat.

Kérdésemre az Innovációs és Technológiai Minisztérium arról tájékoztatót, hogy a rendelkezésére álló információk szerint jelenleg sem a MÁV Zrt., sem a közúti szolgáltató társaságok által üzemeltetett állomásokon, megállóhelyeken nincs kihelyezve nemzetiségi nyelvű állomásnevtábla Magyarországon.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium tájékoztatása alapján 2019-ben Pilisvörösvár Város Önkormányzatától érkezett ilyen jellegű megkeresés egy német nemzetiségi egyesület kezdeményezésére, amelynek alapján a MÁV Zrt. a műszaki feltételeket meghatározta és átadta a helyi önkormányzatnak. A pénzügyi fedezetet – az erről szóló képviselő-testületi határozat értelmében – az Innovációs és Technológiai Minisztérium információi szerint az Njtv. hivatkozott rendelkezésének megfelelően a helyi önkormányzat biztosította. Arra vonatkozóan, hogy az érintett közlekedési név kihelyezésre került-e az állomáson, az Innovációs és Technológiai Minisztérium nem rendelkezett információval.

VII. Megállapítások

Nemzetiségi ombudsmanhelyettesként elsődleges szakmai feladatom, hogy figyelemmel kísérem a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak érvényesülését és ezzel összefüggésben szerzett tapasztalataimról rendszeresen tájékoztatást nyújtsak, illetve felhívjam a nyilvánosság és az érintett intézmények figyelmét a nemzetiségeket érintő jogsértések veszélyére. Ennek keretében lehetőségem van arra, hogy a hatályos jogi szabályozás aggályosnak tartott elemeit és a joggyakorlat anomáliáit megvizsgáljam és azokkal kapcsolatban általános vagy konkrét javaslatokat fogalmazzak meg.

Eljárásom során számos olyan **gyakorlati kérdéssel** találkoztam, amelyek döntő mértékben befolyásolhatják a hatékony jogérvényesülést. E kérdésekhez kapcsolódva **a jelen elvi állásfoglalásban megfogalmazott megállapítások és javaslatok figyelmen kívül hagyása a nemzetiségi jogok sérelmével járhat.** Ugyanakkor a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználati jogok érvényesülésével összefüggésben **strukturális problémákat** nem tártam fel.

7.1. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználathoz való jog alapjogi tartalma, kapcsolata más alapvető jogokkal

A Magyarországon élő nemzetiségi közösségek joga a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználathoz Alaptörvényben és nemzetközi egyezményekben biztosított alapvető jog. E jog a nemzetiségi közösségek identitásának, önazonosságának egyik alapvető eleme, hozzájárul annak megőrzéséhez, közvetve a nemzetiségi közösségek fennmaradásához. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat emellett szoros kapcsolatban áll a Magyarországon élő nemzetiségek anyanyelvhasználathoz való jogával.

Az állam joga, de intézményvédelmi kötelezettségéből eredően felelőssége is olyan – törvényi szintű – szabályozás és intézményrendszer kialakítása, amely az Alaptörvényben nevesített és nemzetközi kötelezettségvállalásokból származóan a nemzetiségi közösségeket megillető alapjogok gyakorlását és védelmét megfelelően biztosítja. Fontos megjegyezni, hogy a szabályozás és az intézményrendszer megalkotásánál **a törvényhozó széles döntési jogosultsággal rendelkezik, ennek a döntési szabadságnak a korlátait az Alaptörvény rendelkezései, így különösen az alapjogokra vonatkozó szabályok határozzák meg.**

7.2. A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat

Magyarország Alaptörvénye és az Njtv. széles körben biztosítják a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat jogának gyakorlását. Megállapítható, hogy **a közösségi névhasználat jogszabályi lehetőségei alkotmányossági szempontból megfelelőek, ugyanakkor a jogszabályok végrehajtása során számos nehézség észlelhető.**

A nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználathoz való jog kollektív természetű jog, amelynek **alanya a nemzetiségi közösségnek az adott településen élő része.**

E jogot a települési nemzetiségi önkormányzat kérésére, illetve a települési székhelyű nemzetiségi egyesület kezdeményezésére fő szabály szerint **azokon a településeken kell biztosítani** a nemzetiségi közösségek részére, **ahol valamely nemzetiségnek a legutóbbi népszámlálás során regisztrált aránya eléri a tíz százalékot.**⁷⁵

⁷⁵ Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pont és (5) bekezdés.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában **az Alaptörvénnyel összeegyeztethető olyan megoldás, amely a nemzetiségi közösség joggyakorlását az anonim népszámlálási adatokból vezeti le.** Magyarország nemzetközi kötelezettségvállalásaival összefüggésben fontos kiemelni, hogy a közösségi névhasználati jog biztosítása vonatkozásban **az államok széles mérlegelési lehetőséggel bírnak, ugyanakkor nem rendelkezhetnek a joggyakorlást aránytalanul korlátozó küszöbértékek bevezetéséről.**

Pozitívumként értékelem, hogy az Njtv. – a települési nemzetiségi önkormányzat, illetve a települési székhelyű nemzetiségi egyesület kezdeményezésére – azokon a településeken is lehetőséget teremt a nemzetiségi nyelvű közösségi névhasználat biztosítására, ahol a legutóbbi népszámlálásnak az adott nemzetiséghez tartozásra vonatkozó kérdéseire nyújtott adatszolgáltatás nemzetiségenként összesített adatai szerint – függetlenül a helyi nemzetiségi közösségnek a település lakosságához viszonyított arányától – nemzetiséghez tartozó személyek élnek.⁷⁶

A rendelkezésre álló nyilvántartások, illetve kutatói becslések alapján megállapítható, hogy Magyarországon viszonylag kevés településnek ismert a nemzetiségi nyelvű helységneve, illetve kis számban kerültek kihelyezésre nemzetiségi nyelvű helységnévtáblák. Tekintettel erre, megítélésem szerint **az egyik legfontosabb feladat a helyi nemzetiségi közösségek, települési nemzetiségi önkormányzatok minél alaposabb tájékoztatása, felhívása a rendelkezésükre álló nemzetiségi nyelvű közösségi névhasználati lehetőségekre, amely alapja, kiindulási pontja lehet a hatékony joggyakorlásnak, jogérvényesítésnek.** Ebben a feladatban kiemelt szerepe és felelőssége van az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságának, az országos nemzetiségi önkormányzatoknak, illetve a feladat- és hatáskörben érintett állami szerveknek.

7.3. A Földrajzinév-bizottság feladat- és hatásköre, összetétele

A Bizottság feladata a hivatalos földrajzi nevek egyes típusainak megállapítása, bizonyos hivatalos földrajzinév-típusokra vonatkozó javaslatok véleményezése, a hivatalos földrajzi nevek helyességéről történő állásfoglalás kibocsátása, valamint a hivatalos földrajzi nevek egységes használatának biztosítása. Feladatai ellátása során és a hivatalos földrajzi nevek megállapításakor **a Bizottságnak – többek között – figyelemmel kell lennie a helyi lakosság élő nyelv- és névhasználatára, a nemzetiségi önkormányzat, az egyéb szervezetek véleményére, a természet- és társadalomtudományok eredményeire, a történelmi hagyományokra, különösen a helytörténeti kutatásokra, a nemzetiségi viszonyokra, a nyelvi és nyelvhelyességi követelményekre.**⁷⁷

A Bizottság a közterületnevekre vonatkozó javaslatokat véleményezi, illetve a helyi önkormányzat megkeresésére állást foglal a közterületnév helyességéről. A Bizottság véleménye és állásfoglalása azonban nem kötelezi a helyi önkormányzatokat.

Előremutatónak tartom a nemzetiségi nyelvű földrajzi neveknek a hivatalos földrajzi nevek közé sorolását, amelyek helyességéről a Bizottság megkeresésre foglal állást.⁷⁸ A Bizottságnak nem feladata a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek megállapítása.

Pozitívumként értékelem, hogy a Bizottság munkájában az oktatással és a kulturális értékek védelmével, valamint a nemzetiségi nyelvű földrajzi nevekkel kapcsolatos képviselet ellátására egy bizottsági tag jelölhető. A jelölésére az oktatásért, kultúráért, illetve a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter jogosult.⁷⁹ Fontos rámutatni arra,

⁷⁶ Njtv. 6. § (6) bekezdés.

⁷⁷ 303/2007. Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés.

⁷⁸ 303/2007. Korm. rendelet 4. § (3) bekezdés a) pont.

⁷⁹ 303/2007. Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés g) pont.

hogy az érintett miniszter csupán **egy tagot jelölhet, aki a Bizottság munkájában a nemzetiségi nyelvű földrajzi nevekkel kapcsolatos képviselőt nem önálló feladatként, hanem általánosságban az oktatással és a kulturális értékek védelmével kapcsolatos képviselő mellett látja el.**

Vizsgálatom során az is megállapítást nyert, hogy **2019 márciusa óta a Bizottságban a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevekkel kapcsolatos képviselő ellátatlan.** A Miniszterelnökséget vezető miniszter álláspontja szerint a Bizottság munkájában a fent említett három területet képviselő bizottsági tag jelölésére az emberi erőforrások minisztere jogosult. Tekintettel erre, új tag kijelölését kezdeményezte az Emberi Erőforrások Minisztériumánál. Ezzel összefüggésben további nehezítő körülmény, hogy az emberi erőforrások minisztere kizárólag 2018 tavaszát megelőzően volt a Kormány nemzetiségpolitikáért felelős tagja, ugyanis e területen változott az egyes kormánytagok feladat- és hatásköre. **A nemzetiségpolitikai terület 2019. május 1-je óta megszűnik a miniszterelnök általános helyettese, illetve a roma nemzetiség vonatkozásában a belügyminiszter között.**⁸⁰ Megítélésem szerint **nem egyértelmű, hogy a jelenleg hatályos szabályozás alapján mely miniszter(ek) jogosultak a nemzetiségi nyelvű földrajzi nevekkel kapcsolatos képviselő ellátására bizottsági tag(ok)at jelölni.** Álláspontom szerint **ésszerű volna, ha a nemzetiségi nyelvű földrajzi nevekkel kapcsolatos bizottsági képviselő ellátására kizárólag a jelenleg feladat- és hatáskörben érintett miniszterek jelölhetnének képviselő(ke)t.**

A Miniszterelnökséget vezető miniszter álláspontja szerint – bár erre jogszabályi lehetőség van⁸¹ –, nincs szükség intézményektől független és a földrajzi nevek tekintetében elismert szakember bizottsági munkában való részvételére, annak ellenére, hogy ilyen formában bevonhatók lennének nemzetiségi közösségi nyelvhasználathoz értő szakemberek is. Nem tartja indokoltnak a Bizottság összetételére vonatkozó szabályozás módosításának kezdeményezését vagy a Bizottság összetételének megváltoztatását sem.

Megítélésem szerint a jövőben a Bizottság munkájába fontos és indokolt lenne a Magyarországon élő nemzetiségi közösségek képviselőinek célzott bevonása, a nemzetiségi szempontok hangsúlyosabb megjelenítése. Ez vélhetően azt is elősegítené, hogy a hazai nemzetiségi közösségek képviselői számára ismertebbé váljanak a közösségi névhasználati lehetőségek, és azok gyakorlati alkalmazásának fontossága a nemzetiségi önazonosság megőrzése szempontjából.

A Miniszterelnökséget vezető miniszter tájékoztatása alapján működésének kezdete óta a Bizottság több alkalommal foglalkozott a magyarországi nemzetiségi helységnevek, helységnevtáblák helyzetével, azoknak Földrajzinév-tárban való nyilvántartásával. A Bizottság 2018-ban az általa észlelt nehézségek megoldása érdekében együttműködést kezdeményezett az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságával, illetve az országos nemzetiségi önkormányzatokkal, a kapcsolatfelvétel azonban sikertelenül zárult.

A Miniszterelnökséget vezető miniszter megítélése szerint egyelőre maguk a nemzetiségi közösségek vezetői sincsenek kellően felkészülve a témakör átfogó rendezésére. Ezért is szükséges minden formában elősegíteni, motiválni a nemzetiségi közösségek vezetőit a rendelkezésükre álló lehetőségek kezdeményezésére, igénybevitelére.

A Bizottság döntései a Miniszterelnökség hivatalos honlapján megtalálhatók. Kiemelendő ugyanakkor, hogy – a Miniszterelnökséget vezető miniszter tájékoztatásával ellentétben – **a Bizottságnak a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek megállapítását érintő ajánlásai, illetve irányelvei nyilvánosan nem érhetők el, azokat az**

⁸⁰ A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 32. § (1) bekezdés 3. pont és 40. § (2) bekezdés.

⁸¹ 303/2007. Korm. rendelet 3. § (4) bekezdés.

általam megkeresett, korábban és jelenleg feladat- és hatáskör szerint érintett minisztériumok sem küldték meg részemre, azok tartalmát eljárásom során nem állt módomban megismerni.

7.4. A nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek nyilvántartása

Magyarország hivatalos földrajzi neveit a Lechner Tudásközpont a Földrajzinév-tárban tartja nyilván, amely a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi neveket is tartalmazza.⁸² Emellett a KSH által vezetett **Magyarország Helységnévtára** – a helyi önkormányzatok jegyzői által nyújtott adatszolgáltatás alapján – **is tartalmazza a nemzetiségi nyelvű földrajzi neveket.**

Fontos kiemelni, hogy **a nemzetiségi nyelvű földrajzi nevek nyilvántartása nem egységes, a nyilvántartásokban szereplő helységnevek száma eltérő, nem állapítható meg egyértelműen, hogy azok mely nemzetiség által használt nemzetiségi nyelvű megjelölései az adott helységnévnek.** Eltérés mutatkozik abban is, hogy amíg a Földrajzinév-tár adatai állami alapadatként kizárólag jogszabályban meghatározott térítés ellenében férhetők hozzá, addig Magyarország Helységnévtára online kiadványként bárki számára hozzáférhető.

Megítélésem szerint a nemzetiségi nyelvű földrajzi nevek egységes nyilvántartásának nemzetiségi közösségekhez tartozó szakértők bevonásával történő megteremtése, hasonlóan a nemzetiségi utónévjegyzékek vezetéséhez, a megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező országos nemzetiségi önkormányzatok útján valósítható meg.

Emellett fontosnak tartom a **Földrajzinév-tár adatainak a települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok számára térítésmentesen hozzáférhetővé tételét.**

Álláspontom szerint mindezek jelentős mértékben hozzájárulhatnak a Magyarországon élő nemzetiségi közösségek hatékony joggyakorlásához, jogérvényesítéséhez.

7.5. A helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörei a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználattal összefüggésben

Az Alaptörvény és az Njtv. nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatra vonatkozó rendelkezései a helységnevek mellett kiterjednek a közterületnevekre is. Fontosnak tartom hangsúlyozni, annak ellenére, hogy az Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pontja, illetve a 18. §-a a helység- és utcanevekről rendelkezik, **a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználat szabályai értelemszerűen kiterjednek valamennyi helység- és közterületnévre.** Tekintettel erre, **szükségesnek tartom az Njtv. vonatkozó rendelkezéseinek felülvizsgálatát és módosításának kezdeményezését, amelynek eredményeként az Njtv. egyértelműen szabályozná, hogy a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatához való jog a helységnevek mellett valamennyi közterületnévre is kiterjed.**

Az Möt. vonatkozó rendelkezései alapján a közterületek elnevezése a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozó helyi önkormányzati feladat. **A közterületek elnevezésének rendjét, az elnevezésük, valamint az elnevezésük megváltoztatására irányuló kezdeményezés szabályait valamennyi helyi önkormányzat képviselő-testülete rendeletben állapítja meg.**

A helyi önkormányzat képviselő-testülete fő szabály szerint határozatban dönt a közterületnevek megállapításáról.

⁸² 303/2007. Korm. rendelet 6. § (2) bekezdés.

Ezzel összefüggésben kiemelendő, hogy az Njtv. 81. § (1) bekezdése alapján **a kollektív nyelvhasználat kérdéskörében, így különösen a nemzetiségi nyelvű közterületnevek megállapításáról szóló, a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület kizárólag a települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.**

A közterületnevek meghatározása során a helyi önkormányzat képviselő-testületének figyelemmel kell lennie a helyi lakosság élő nyelv- és névhasználatára, a nemzetiségi önkormányzat, az egyéb szervezetek véleményére, továbbá a természet- és társadalomtudományok eredményeire, a történelmi hagyományokra, különösen a helytörténeti kutatásokra, a nemzetiségi viszonyokra, a nyelvi és nyelvhelyességi követelményekre,⁸³ valamint a Mötv. rendelkezéseire, amelyek alapján közterület nem viselheti olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.⁸⁴

A jelenlegi szabályozás szerint a közterületnevek meghatározásával, illetve a közterület elnevezésének feltüntetésével felmerülő költségek a helyi önkormányzatokat terhelik.

7.6. A nemzetiségi nyelvű földrajzi nevek jelzőtáblákon való feltüntetése

Az Njtv. a nemzetiségi helységneveket tartalmazó jelzőtáblák, valamint az országos, illetve helyi jelentőségű közlekedési nevek vonatkozásában a helyi önkormányzat részére fogalmaz meg kötelezettségeket.⁸⁵

Megállapítható, hogy a vonatkozó jogszabályok, valamint műszaki előírások a nemzetiségi nyelvű helységnevtáblák formai követelményeire, előállítására és kihelyezésére vonatkozó szabályokat megfelelő részletességgel határozzák meg.

Fontos szabály, hogy a „Lakott terület kezdete” jelzőtábla – amely azt jelzi, hogy hol éri el első alkalommal a településre vezető út a lakott területet és ad tájékoztatást a település magyar nyelvű nevééről – alatt azonos méretben helyezendő el a település nemzetiségi nyelvű nevééről tájékoztató zöld alapú nemzetiségi nyelvű és nemzetiségi írásmódot tartalmazó helynévtábla.

Kiemelendő, hogy a hatályos útügyi szabályok a közúti jelzőtáblák megtervezése érdekében részletesen tartalmazzák a feliratok elhelyezésének szerkesztési szabályait, valamint a magyar mellett a bolgár, görög, horvát, lengyel, német, román, szerb, szlovák, ukrán nyelvek írásmódjának megfelelő betűk szerkesztési ábráit.

A nemzetiségi nyelvű helynévtáblák a helyi önkormányzat kezdeményezésére, közútkezelői hozzájárulás alapján helyezhetők ki, a gyártással és kihelyezéssel felmerülő költségeket a helyi önkormányzat viseli. A nemzetiségi nyelvű közösségi névhasználathoz való jog hatékony érvényesülése érdekében szükségesnek tartom, hogy a feladat- és hatáskörrel rendelkező minisztériumok lehetőség szerint anyagi eszközökkel (pályázati vagy egyedi támogatások formájában) is ösztönözzék a helyi önkormányzatokat a nemzetiségi nyelvű helységneveket, országos, illetve helyi jelentőségű közlekedési neveket tartalmazó jelzőtáblák, illetve nemzetiségi nyelvű közterület névtáblák kihelyezésére.

⁸³ 303/2007. Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés.

⁸⁴ Mötv. 14. § (2)-(3) bekezdés.

⁸⁵ Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pont.

A kihelyezett nemzetiségi nyelvű jelzőtáblák számáról, tekintettel arra, hogy azok a helyi önkormányzat kezelésében vannak, **a feladat- és hatáskörben érintett minisztériumok nem tudtak számomra tájékoztatást adni.**

A pályaudvarok, állomások, megállóhelyek elnevezését nemzetiségi nyelven is feltüntető táblák kihelyezését – hasonlóan a helységnevtáblák és közterület névtáblák kihelyezéséhez – **a települési nemzetiségi önkormányzatnak, települési székhelyű nemzetiségi egyesületnek kell kezdeményeznie a helyi önkormányzatnál.**

A nemzetiségi nyelvű országos, illetve helyi jelentőségű közlekedési nevet feltüntető tábla megtervezéséről, legyártásáról és kihelyezéséről a helyi önkormányzat gondoskodik, az adott létesítményt kezelő, üzemeltető szervezet erre vonatkozó hozzájárulásában meghatározottak szerint. A táblával kapcsolatos formai és műszaki követelményeket kérelemre, a helyi adottságok és az adott létesítményt kezelő, üzemeltető szervezet arculati előírásait figyelembe véve kell meghatározni.

A közlekedési nevet feltüntető táblák megtervezésével, legyártásával és kihelyezésével összefüggésben felmerülő költségek viselője a helyi önkormányzat.

Vizsgálatom során azt tapasztaltam, hogy Magyarországon rendkívül alacsony számban kerültek kihelyezésre nemzetiségi nyelvű országos, illetve helyi jelentőségű közlekedési nevet feltüntető táblák. Álláspontom szerint e területen is **kiemelten fontos a nemzetiségi közösséghez tartozók jogtudatosságának növelése, amellyel párhuzamosan szükségessé válhat az érintett minisztériumok részéről a települési önkormányzatoknak lehetőség szerint anyagai eszközökkel (pályázati vagy egyedi támogatások formájában) történő ösztönzése is.**

VIII. Szakmai javaslatok

A fentiek alapján, az elvi állásfoglalással érintett téma kiemelt fontosságára tekintettel a következőket javaslom:

- 1. Az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottsága** – az országos nemzetiségi önkormányzatok vezetői, valamint az érintett szakértők bevonásával – tekintse át a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználatot érintő jogszabályi környezetet és
  - 1.1. fontolja meg az Njtv. 6. § (1) bekezdés d) pontja és 18. §-a módosításának kezdeményezését annak érdekében, hogy a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználathoz való jog egyértelműen kiterjedjen a közterületnevek valamennyi kategóriájára;
  - 1.2. fontolja meg az Njtv. módosításának kezdeményezését annak érdekében, hogy a 303/2007. Korm. rendelet 2. § (4) bekezdése szerinti nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek jegyzékéről, új nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi név megállapításáról az országos nemzetiségi önkormányzatok át nem ruházható hatáskörben, minősített többséggel hozhassanak döntést;
  - 1.3. folytasson egyeztetéseket a Miniszterelnökséggel és a Földrajzinév-bizottsággal a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek aktuális kérdéseinek megismerése, illetve a közösen ellátandó feladatok megismerése érdekében;
  - 1.4. fordítson kiemelt figyelmet a települési nemzetiségi önkormányzatok, illetve a települési székhelyű nemzetiségi egyesületek jogtudatosságának növelésére annak érdekében, hogy azok hatékonyan élhessenek a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználati joggal összefüggő és rendelkezésükre álló kezdeményezési, egyetértési jogosultságokkal.

2. Az országos nemzetiségi önkormányzatok

- 2.1. – az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságával és szakértőkkel együttműködve – folytassanak egyeztetéseket a Miniszterelnökséggel és a Földrajzinév-bizottsággal a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek aktuális kérdéseinek megismerése, illetve a közösen ellátandó feladatok megismerése érdekében;
- 2.2. fordítsanak kiemelt figyelmet a települési nemzetiségi önkormányzatok, illetve a települési székhelyű nemzetiségi egyesületek jogtudatosságának növelésére annak érdekében, hogy azok hatékonyan élhessenek a nemzetiségi nyelven való közösségi névhasználati joggal összefüggő és rendelkezésükre álló kezdeményezési, egyetértési jogosultságokkal;
- 2.3. a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevek egységes nyilvántartásának megteremtése érdekében működjenek együtt a Miniszterelnökséggel, a Földrajzinév Bizottsággal, a Lechner Tudásközponttal, valamint a Központi Statisztikai Hivatallal.

3. A Miniszterelnökséget vezető miniszter

- 3.1. kezdeményezzen egyeztetéseket az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságának, az országos nemzetiségi önkormányzatok vezetőinek, valamint az érintett szakértőknek a bevonásával a nemzetiségi nyelvű hivatalos földrajzi nevekkel összefüggésben felmerülő nehézségek, a Magyarországon élő nemzetiségi közösségek igényeinek megismerése érdekében;
- 3.2. – az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságával és az országos nemzetiségi önkormányzatokkal egyeztetve – kezdeményezze a Kormánytól a magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007. (XI. 14.) Korm. rendelet módosítását annak érdekében, hogy a Földrajzinév-bizottságba a Magyarországon élő nemzetiségi közösségek képviselő(ke)t delegálhassanak;
- 3.3. kezdeményezze a Kormánytól a magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007. (XI. 14.) Korm. rendelet módosítását annak érdekében, hogy az oktatásért, kultúráért, illetve a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter helyett a jelenleg feladat- és hatáskörben érintett miniszterek jelölhessenek képviselő(ke)t a Földrajzinév-bizottságba kizárólag a nemzetiségi nyelvű földrajzi nevekkel kapcsolatos bizottsági képviselet ellátására;
- 3.4. hivatalos honlapján gondoskodjon a Földrajzinév-bizottság valamennyi – nemzetiségi nyelvű közösségi névhasználattal is összefüggő – ajánlásának, iránymutatásának nyilvánosságra hozásáról;
- 3.5. gondoskodjon arról, hogy a Földrajzinév-bizottság feladat- és hatáskörei ellátása során kiemelt figyelmet fordítson nemzetiségi szempontokra;
- 3.6. vizsgálja meg, mi az oka annak, hogy a Földrajznév-tárban, illetve Magyarország Helységnevtárában eltérő módon szerepelnek nemzetiségi nyelvű földrajzi nevek, saját hatáskörében – az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságával és az országos nemzetiségi önkormányzatokkal együttműködve – intézkedjen a nyilvántartások egységesítése érdekében;
- 3.7. fontolja meg olyan jogszabály-módosítás kezdeményezését, amely a Földrajzinév-tár adatait a települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok számára térítésmentesen hozzáférhetővé teszi.

4. A Belügyminisztérium és az Innovációs és Technológiai Minisztérium

- 4.1. lehetőség szerint anyagi eszközökkel is ösztönözze a helyi önkormányzatokat a nemzetiségi nyelvű helységneveket, országos, illetve helyi jelentőségű közlekedési neveket tartalmazó jelzőtáblák, nemzetiségi nyelvű közterület névtáblák kihelyezésére.

5. A Központi Statisztikai Hivatal

- 5.1. a Magyarország Helységnevtára összeállításához kapcsolódó adatfelvétele során a települési önkormányzatok jegyzőinek kiküldött kérdőívet módosítsa, és egyértelműen kérdezzen rá arra, hogy a település nemzetiségi nevét feltüntető helységnevtábla a település nevét mely nemzetiség nyelvén tartalmazza, a felvett adatokat ennek megfelelően tegye közzé;
- 5.2. kezdeményezzen egyeztetéseket, illetve működjön együtt a Miniszterelnökséggel, a Lechner Tudásközponttal, valamint az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságával és az országos nemzetiségi önkormányzatokkal a nemzetiségi nyelvű földrajzi nevek nyilvántartásának egységesítése érdekében.

Budapest, 2021. december 14.

Szalayné Sándor Erzsébet
egyetemi tanár,
a Magyarországon élő nemzetiségek
jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes

ÁSZ hírek

AZ ÁSZ 2022-BEN AZ EMBEREK ÉLETMINŐSÉGÉT HELYEZI FÓKUSZBA

2022-ben az emberek életminősége az ÁSZ tevékenységének legfontosabb hangsúlya. Az ÁSZ ellenőrizni fogja az idősek ellátását, a humánszolgáltatókat, a digitális közigazgatást, a távmunkát, a vízminőséget és az életminőség fenntarthatóságát is. A Számvevőszék jövőre is széleskörű lefedettséget biztosít a kockázatalapú és monitoring ellenőrzésekkel. Mivel az ÁSZ első ízben értékeli a közéletet is befolyásolni képes civil szervezeteket, ezért jövő év első felében lehetőséget biztosít arra, hogy az érintettek felkészüljenek a jövőben őket érintő számvevőszéki pénzügyi értékelésre. A Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény garanciális rendelkezése, hogy a Számvevőszék tevékenységét az elnök által jóváhagyott ellenőrzési terv alapján végzi. A nyilvános ellenőrzési terv az ÁSZ átlátható működésének egyik alapillére. Az Állami Számvevőszék küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát. Ennek érdekében ellenőrzési feladatai mellett 2022-ben is hangsúlyt helyez a tanácsadó tevékenységére, ennek során támogatást nyújt a közszolgáltatást nyújtó szervezetek számára a közpénzügyi elvárások betartásához.

Az ellenőrzések célja a közpénzügyi helyzet javítása – A kockázatalapú és monitoring típusú ellenőrzésekkel jelentősen megnőtt az ellenőrzési lefedettség amellet, hogy az ellenőrzöttek leterheltsége csökkent. A kockázatalapú ellenőrzések lehetőséget teremtenek arra, hogy a Számvevőszék széles ellenőrzötti körnél, a lényeges dokumentumok értékelése alapján objektív képet adjon arról, hogy melyek a jövőre várható kockázatok. **A monitoring ellenőrzések – a jelen állapot lényeges dokumentumaira fókuszálva – valós idejű, 2022-re vonatkozó értékelést adnak, és már az ellenőrzés folyamatában előmozdítják a közpénzügyi helyzet javítását.** Jövő évben a Számvevőszék a többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, a nem állami humánszolgáltatók, valamint az alapítványok, közalapítványok és a sportegyesületek monitoring típusú ellenőrzéseit hajtja végre. Az ÁSZ emellett újabb önkormányzatok esetében végzi el Magyar Államkincstár pénzügyi beszámolási adatainak monitorozását ezzel hozzájárul az önkormányzatok gazdálkodásának fenntarthatóságához.

Rendben van-e az idős szülők, nagyszülők gondozása? –

A várható élettartam emelkedésével egyre többen élnek Magyarországon is hosszú életet. Ezért az időskori ellátást nyújtó bentlakásos intézmények ellenőrzése keretében az ÁSZ 2022-ben azt értékeli, hogyan járult hozzá az intézmények által biztosított szociális ellátás színvonalához a fenntartó.

Hogyan védi a távmunka az egészséget és a gazdaságot? – A távmunka lassan a mindennapjaink részévé válik. A távmunka, otthoni munka érvényre jutásának ellenőrzése során a Számvevőszék azt fogja értékelni, hogy a járványügyi helyzet alatt, a folyamatos feladat ellátás érdekében bevezetett intézkedések hogyan támogatták a távmunka alkalmazását, ezáltal hogyan járultak hozzá a családok egészségének, a munkahelyek és így a gazdaság védelméhez.

Hogyan fejlődik a digitális állam és az innováció? – A digitalizáció a közigazgatás modernizációjának alapvető hajtóereje. Ezért a Számvevőszék folytatja annak értékelését, hogy az intézkedések milyen eredményesen járultak hozzá az infokommunikációs stratégiáik céljainak megvalósulásához, az e-közigazgatás hozzájárult-e a lakosság életminőségének javulásához. A kutatás-fejlesztésre biztosított források felhasználása eredményességének ellenőrzése során pedig az ÁSZ arra keresi a választ, hogy az innovációs intézkedések mennyiben járultak hozzá a nemzeti jövedelemhez.

Az ellenőröket is ellenőrizni kell! – „És ki őrzi az őrizőket”? kérdezte joggal, már az antikvitás embere is. Az ÁSZ 2022-ben az ellenőrök ellenőreként értékeli a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának feladatellátását, emellett sor kerül a Foglalkoztatás-felügyelet teljesítményének értékelésére is. Az ÁSZ itt azt is értékeli, hogy a hatóság hogyan járult hozzá a gazdaságfehérítési célokhoz.

Befolyanak-e az állam bevételei? – A közpénzt nem csak elkölteni kell szabályosan, de eredményesen be is kell tudni azt szedni. Ezért az ÁSZ a törvényi előírások alapján folytatja az önkormányzatok helyi adóval kapcsolatos tevékenységének, valamint a NAV kisvállalati adókkal kapcsolatos tevékenységének az ellenőrzését.

Vízvédelem és katasztrófa megelőzés – 2022-ben fókuszba kerül a katasztrófavédelem teljesítményének értékelése. A Számvevőszék azt értékeli, hogy a megelőzési feladatokban közreműködő szervezetek feladatellátása eredményesen járult-e hozzá az ország biztonságának növeléséhez. A vizek védelmének és a vízgazdálkodás értékelése új terület a Számvevőszék ellenőrzési palettáján. A vizsgálódás az Alaptörvény által deklarált testi, lelki egészség érvényesüléséhez szükséges ivóvízgazdálkodás egyes területeit értékeli és kitér a víziközmű társaságokra is.

Új törvényi feladat a civilek értékelése – A Számvevőszéknek törvényi felhatalmazás alapján új feladata, hogy törvényességi szempontok szerint értékelje a közélet befolyásolására alkalmas tevékenységet végző civil szervezetek jogszabály által meghatározott körét. Ezért 2022 első félévében a Számvevőszék lehetőséget biztosít az érintett civil szervezetek számára arra, hogy felkészüljenek a jövőben őket érintő számvevőszéki értékelésére.

Az ÁSZ rendszeres és kötelező feladatai 2022-ben – A Számvevőszék jövőre véleményezi a 2023. évi központi költségvetési törvényjavaslatot, ezzel támogatja az Országgyűlést a költségvetési törvény elfogadásában. Törvényi kötelezettség alapján kezdi meg a Számvevőszék a minden évben szokásos az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenység ellenőrzését. Emellett folytatódik a Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat megillető bevételek megosztásának és elszámolásának ellenőrzése. Szintén törvényi kötelezettség alapján rendszeresen vizsgálja a Számvevőszék a Magyar Nemzeti Bank alapfeladatai közé nem tartozó tevékenységét és gazdálkodását. Emellett 2022 első félévében is sor kerül a költségvetési támogatásban részesülő pártok és pártalapítványok gazdálkodásának kétévenkénti ellenőrzésére, a magyar jogállamiságból eredő azon garanciális követelmény érvényesítése érdekében, hogy minden párt gazdálkodásának törvényessége biztosított legyen. A vizsgálódás során a Számvevőszék rámutat azokra a területekre is, amelyek szabályozása tovább erősíti a közélet tisztaságát és azt továbbítja a jogalkotók felé is.

Az ÁSZ 2022. első félévi ellenőrzési terve [itt](#) érhető el teljes terjedelemben.

Forrás: www.asz.hu

Csökcent az integritási kockázat nyolc önkormányzati cégnél

Az Állami Számvevőszék tanácsadásának eredményeként az ellenőrzött nyolc önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság 2021-ben lépéseket tett a gazdálkodás elszámoltathatóságának alapvető feltételeit jelentő számviteli és integritástudatos szabályozási környezet kialakítására. Mindez esélyt ad a szabályos gazdálkodásra, valamint a szervezeti integritás biztosítására.

Miért fontos az önkormányzati cégek integritása? – Magyarország Alaptörvénye és a nemzeti vagyonról szóló törvény értelmében a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közvagyonnal való felelős gazdálkodás pedig megkívánja a vagyonvédelem kialakítását és működtetését is, tehát az integritáskontrollok alkalmazását is. Az integritás a szervezet társadalmi elvárásoknak megfelelő értékrendjét jelenti. Az integritás kontrollok megfelelő kialakítása és működtetése vezetői feladat és felelősség, ami hozzájárul a társadalmi közbizalom erősítéséhez. Az ÁSZ ellenőrzése hozzájárult ahhoz, hogy a többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok a jogszabályi előírások szerint alakítsák ki gazdálkodásuk szabályozási kereteit, valamint a kockázatok feltárásával támogatást nyújtott az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás megvalósításában.

Már az ellenőrzés folyamatában intézkedhettek a társaságok

Az integritás fejlesztése érdekében az ÁSZ azonosította a kockázati területeket, és már az ellenőrzés folyamatában a kockázatok csökkentésére hívta fel a gazdasági társaságok vezetőinek figyelmét. A figyelemfelhívások az alapvető számviteli szabályozások, a 2021. évtől kötelező integritást erősítő, illetve az elvárt szabályozásokra és azok tartalmára irányultak. Az ÁSZ figyelemfelhívására a gazdasági társaságok vezetői intézkedéseket tettek, illetve rendeltek el a kockázatok csökkentése érdekében. Mindez esélyt ad a szabályszerű, az integritási szempontokat érvényesítő gazdálkodásra.

Az ÁSZ jelentése [itt](#) érhető el.

Forrás: www.aszhirportal.hu

9 MEGYÉBEN ÉS A FŐVÁROSBAN IS ERŐSÖDÖTT A CSALÁSMENTESSÉG

A helyi önkormányzatoknak lehetőségük van arra, hogy a feladataikat az általuk alapított intézmények útján lássák el. Az önkormányzatok jellemzően bölcsődéket, óvodákat, egészségügyi és szociális szolgáltatókat, közművelődési intézményeket működtetnek. Ezek a szolgáltatások közvetlenül érintik a társadalom valamennyi rétegét, az intézmények működésének minősége pedig közvetlen hatással van az állampolgárok életére. Az Állami Számvevőszék 2021-ben jelen idejű monitoring ellenőrzés keretében értékelte a helyi önkormányzatok irányítása alá tartozó intézményeket. Az ÁSZ ezúttal Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Fejér, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Komárom-Esztergom, Nógrád, Pest megyékben és a Budapest Főváros és Kerületeiben található helyi önkormányzatok irányítása alá tartozó intézmények belső kontrollrendszerének és integritásának lényeges elemeit értékelte.

Az ellenőrzésről készült jelentések az alábbi linkekre kattintva érhetőek el:

[A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Békés megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Budapest fővárosi és kerületi önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Csongrád-Csanád megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Fejér megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Győr-Moson-Sopron megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Hajdú-Bihar megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Komárom-Esztergom megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Nógrád megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

[A Pest megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése](#)

A jelentések nyilvánosságra hozataláról szóló híradás [ide kattelve](#) olvasható.

Forrás: www.asz.hu

TÁRSULÁSOK: LÉPÉSEKET KELL TENNI A CSALÁSMENTESSÉG ERŐSÍTÉSÉRE

139 intézménynek még intézkedéseket kell tennie azért, hogy az integritástudatos működés feltételeit megteremtse. Ugyanis 213 társulások által irányított ellenőrzöttből, ennyi intézmény vezetője az Állami Számvevőszék figyelemfelhívására eddig nem, vagy csak részben intézkedett. A kockázatok esetükben növekedtek, vagy nem csökkentek. Ugyanakkor az Állami Számvevőszék tanácsadásának eredményeként 59 intézménynél az intézményvezető már intézkedett az integritás feltételeinek megerősítése, illetve kiépítése érdekében. Ezeknek az intézményeknek javult az integritása, erősödtek a csalásmentes működés feltételei.

Az ellenőrzésről készült jelentés az alábbi linkre kattintva olvasható:

[Az önkormányzat és társulás irányítása alá tartozó intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése – társulások irányítása alá tartozó 213 intézmény](#)

A jelentés nyilvánosságra hozataláról szóló híradás [ide klikkelve](#) olvasható.

Forrás: www.asz.hu

FOKOZOTT FIGYELMET KÍVÁN A VAGYON MEGŐRZÉSE

Az Állami Számvevőszék a nemzeti tulajdonú gazdasági társaságoknál a fizetőképességet veszélyeztető helyzet kialakulásának kockázatát értékelte. A fizetőképességet veszélyeztető helyzet, valamint a vagyonvesztés megelőzése érdekében elengedhetetlen az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok első számú vezetőinek gondos feladatellátása. A fizetőképességet veszélyeztető jelenségek korai feltárásával, értékelésével az ÁSZ támogatja a vagyonvesztés megelőzését, hozzájárulva ezzel a nemzeti vagyon megóvásához, a közfeladat ellátásának zavartalan biztosításához.

Az ellenőrzésről készült jelentés az alábbi linkre kattintva olvasható:

[A nemzeti tulajdonú gazdasági társaságoknál a fizetőképességet veszélyeztető helyzet bekövetkezése kockázatainak ellenőrzése](#)

A jelentés nyilvánosságra hozataláról szóló híradás [ide klikkelve](#) olvasható.

Forrás: www.asz.hu

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS CÉLKITŰZÉSEINEK TELJESÜLÉSE AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ELEMZÉSEI FÓKUSZÁBAN

A fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósulása az ENSZ tagállamai által elfogadott keretstratégiában (Agenda 2030) foglaltaknak való megfelelést jelenti és nemzeti ügy is egyben. Az Alaptörvényben rögzített nemzeti hitvallás szerint: „Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.” Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) tanácsadó tevékenységében a téma jelentőségére tekintettel került előtérbe az ENSZ 2015-ben elfogadott fenntartható fejlődés célkitűzéseinek (SDG) megvalósulása. A fenntarthatóság kihívásainak való megfelelésben az ÁSZ támogató szerepe többek között a teljesítménykultúra fejlesztésében nyilvánulhat meg. Az SDG célkitűzések megvalósításának helytálló értékelése feltételezi a megfelelő mérési módszertanok alkalmazását, az erre alapozottan végzett mérések indokoltságát.

A nemzetközi és nemzeti vonatkozásban megfogalmazott célok esetében is igaz, hogy az elérésük érdekében indított programok eredményességének mérése, illetve ellenőrzése nélkül azok részlegesen valósulnak meg. A Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezete (INTOSAI) és az ENSZ közötti együttműködés jegyében az INTOSAI Kongresszusa 2016-ban stratégiai célként határozta meg az SDG célok megvalósításának elősegítését, ezzel összhangban az ÁSZ is hozzá kíván járulni azon SDG részcélok eléréséhez, amelyek Magyarország számára relevánsak.

A fenntartható fejlődésre vonatkozó célkitűzések teljesülése Magyarországon – Az Agenda 2030 összesen 17 célt, ezeken belül összesen 169 részcélt tartalmaz. E bonyolult célrendszer nyomán követését egy globális indikátor keretrendszer támogatja, amely több mint kétszáz globális mutatót tartalmaz. Az SDG-k rendszeréhez képest a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia négy erőforrásra (emberi, társadalmi, természeti, gazdasági erőforrás) koncentrálva vizsgálja a fenntarthatósági szempontok érvényesülését. A módszertani megközelítésben meglévő eltérés ellenére a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT) 2019. decemberében kiadott előrehaladási jelentése az SDSN-IEP értékeléssel összhangban jelzi a felzárkózás szempontjából lényeges területeket. Az NFFT összegzése szerint a gazdasági mutatók kedvező alakulása és a fiskális fegyelem terén elért eredmények ellenére Magyarországon fenntarthatósági fordulat szükséges. A 2013. évtől kibontakozó gazdasági növekedést úgy értük el, hogy a munka-termelékenység sokáig csak stagnált, a természeti erőforrás-termelékenység pedig tartósan romlott. A társadalmi-gazdasági fejlődés alapjait nem az erőforrások nagyobb mennyiségű felhasználására, hanem a tudás, az innováció, a hatékonyság, a termelékenység növelésére, fejlesztésére kell alapozni (A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia harmadik előrehaladási jelentése 2017-2018,2019).

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) két évente értékeli a fenntartható fejlődési célkitűzések teljesülését, a legutóbbi, 2019-es kiadvány 82 indikátort és 21 háttérmutatót közölt. A KSH értékelése a Nemzeti Fenntarthatósági Fejlődési Keretstratégia logikájához igazodóan készült, a gazdasági erőforrások vonatkozásában az alábbiakat rögzíti: a tényleges munkaerő-termelékenység 2010 és 2016 között enyhén, 2017-2018. években intenzívebben emelkedett. A mérsékelt hatékonyság-növekedés 2010 és 2018 között a gazdasági teljesítmény jelentős emelkedése mellett ment végbe (a GDP 23,1 %-kal, a 15-64 éves foglalkoztatottak száma 16,8%-kal nőtt). A GDP-arányos K+F ráfordítás 2009-ig 1% alatt mozgott és 2013-ban volt a legmagasabb az értéke (1,39%), amely jelentősen elmaradt az EU 28 tagállamára számított 2017. évi 2,06%-os aránytól. (A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon, KSH, 2018).

Az ÁSZ támogató szerepe a fenntartható fejlődés célkitűzéseinek teljesülésében – A fenntartható fejlődési célkitűzések iránti elköteleződés az előző években is jelen volt az ÁSZ tevékenységében, az egyrészt a külföldi számvevőszékekkel közös teljesítmény-ellenőrzésekben való részvételben, továbbá önálló ellenőrzések lefolytatása révén valósult meg.

1. ábra – Az egyes SDG célkitűzésekhez kapcsolódó számvevőszéki ellenőrzések

20060 ÁSZ jelentés	• a szegénységi küszöb alatt élők felemelésére tett intézkedések ellenőrzése
18006 ÁSZ jelentés	• a levegő minőségének védelmét szolgáló intézkedések ellenőrzése
18144 ÁSZ jelentés	• a középületek energiahatékonyságának ellenőrzése
16153 ÁSZ jelentés	• a szén-dioxid kvótákkal való gazdálkodás ellenőrzése
1119 ÁSZ jelentés	• a légszennyezés terén tett és a klímapolitika terén tett intézkedések hatásának ellenőrzése

Forrás: ÁSZ szerkesztés

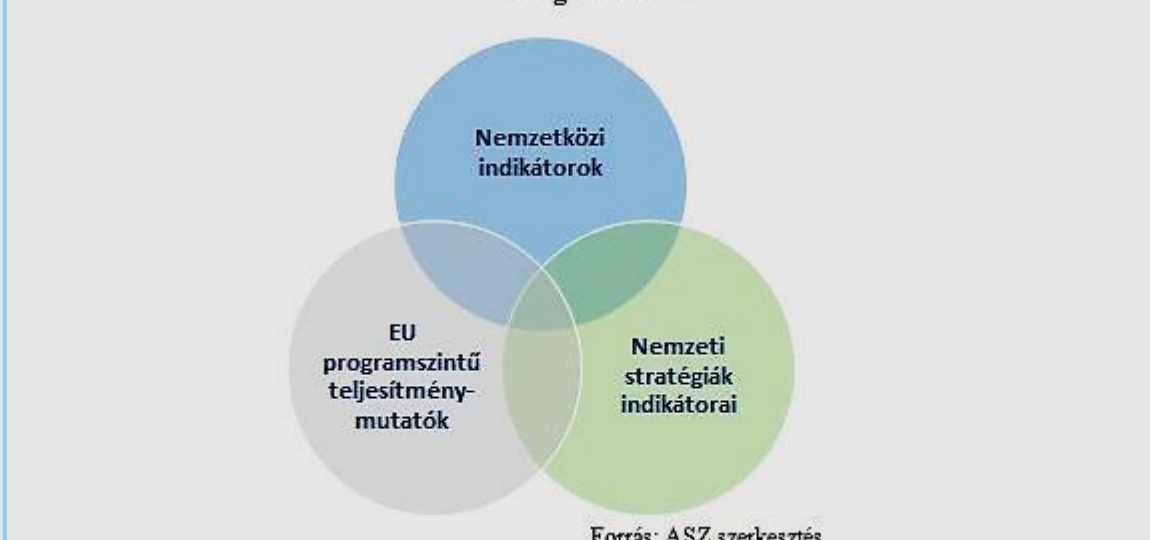
Az ellenőrzések megállapításai, az ÁSZ által megfogalmazott javaslatok az ellenőrzött szervezetek feladatellátása szabályszerűsége javításában, illetve eredményesebbé tételében hasznosultak, ezt igazolják a 1119 jelentéssel lezárt ellenőrzést követő utóellenőrzés ([15069 ÁSZ jelentés](#)) megállapításai. Az ÁSZ tevékenységében előtérbe kerülő tanácsadó tevékenységgel és a teljesítménykultúrával párhuzamosan a fenntartható fejlődési célkitűzésekre való fókuszálásban is változás következett be. Az elmúlt két évben több elemzés készült egy-egy kiválasztott SDG célkitűzés egésze vonatkozásában, megszakítva az előző gyakorlatot, amely az egyes célterületekhez kapcsolódó témát, részterületet dolgozott fel. A kérdéses elemzésekkel az ÁSZ elsődleges célja a jövőbeni teljesítmény-ellenőrzések megalapozása. Az SDG célkitűzések megvalósítása érdekében tett intézkedések, a megvalósított fejlesztések jelentős közpénzfelhasználással járnak együtt. Ezen a területen is elvárás az Alaptörvényben rögzített követelménynek való megfelelés a közpénzfelhasználás célszerűsége, eredményessége vonatkozásban. A közpénz teljesítményelvű, eredményes felhasználásában az ÁSZ tapasztalata szerint hazánkban van tere a fejlődésnek. A közfeladatot ellátó szervezetekkel szemben elvárást kell támasztani többek között az elérni kívánt célok meghatározása, a megtett intézkedések hatása és az elért eredmények mérése vonatkozásában.

A teljesítmény-szemlélet módszertani alapja a mérés, illetve mérhetőség kérdése. A teljesítmény-ellenőrzések előfeltétele a tartalmilag egzakt módon meghatározott és mérhető indikátorok kialakítása, az indikátorok alakulására hatással lévő tényezők meghatározhatósága (ideértve például egy másik SDG célterület indikátora alakulásának hatását is), továbbá a mérések rendszeres végrehajtása, mérési eredmények (adatok, adatbázisok, információk) hozzáférhetősége.

Az előzőekben már bemutatásra került, hogy a fenntarthatóságra vonatkozó adatok mérése, értékelése nem egységes. Jellemző, hogy a különböző nemzetközi, illetve nemzeti fenntartható fejlődési stratégiák és fejlesztési programok a fogalom különböző értelmezéseit használják, ebből következően egymással nem feltétlenül azonos vagy összehasonlítható mutatókat alkalmaznak. Ezen túl az Agenda 2030 lehetőséget teremt arra, hogy a globális indikátorok mellett a nemzetállamok saját indikátorrendszert alkalmazzanak.

Az ÁSZ-nál az SDG célterületek vonatkozásában készült elemzések módszertanilag azonos alapon a teljesítménymutatók (nemzetközi, nemzeti, EU programszinten meghatározott mutatók) összhangjának tükrében vizsgálták a részterületeket.

2. ábra – Az SDG célkitűzések teljesülése mérésére vonatkozó ÁSZ elemzések alapvető megközelítése

Az elemzéshez kidolgozásra került a fenntartható fejlődési célok hazai megvalósulásának ÁSZ által történő ellenőrizhetőségét meghatározó mátrix. Az indikátorok tartalmára vonatkozó vizsgálat elvégzése iránymutatásul szolgálhat, mely SDG alcélok esetében van lehetőség nemzetközi közös/koordinált ellenőrzésre, hazai ellenőrzésre, illetve további elemzésre, továbbá melyek azok SDG alcélok, ahol az indikátorok hiánya vagy azok különbözősége miatt az ellenőrizhetőség/elemezhetőség alapvető feltétele sem teljesül.

Az ÁSZ tevékenysége révén Intézményi stratégiájában foglaltak szerint azt kívánja elérni, hogy a számvevőszéki teljesítmény hosszú távon ható és mérhető javulást eredményező hatással legyen a közpénzügyi helyzetre. A várható hasznosulás függvényében, az elérhető pozitív hatás optimalizálása határozza meg, hogy az ÁSZ a fenntartható fejlődési célkitűzések teljesülését milyen módon, mely eszközök alkalmazásával értékeli:

- az ÁSZ ellenőrzést folytathat le, amely a hazai programoknak a nemzeti és nemzetközi SDG részcélhoz való hozzájárulását értékeli, azon esetekben, ahol a teljesülést nemzetközi, nemzeti és programszinten is ugyanazzal (vagy annak tartalmilag megfeleltethető) indikátorral méri;
- az ÁSZ további elemzésekkel támogathatja a fenntartható fejlődési célhoz való magyar hozzájárulást többek között a „9.2.1. A feldolgozóipari hozzáadott érték a GDP arányában és az egy főre eső ipari hozzáadott érték” és a „9.2.2. A feldolgozóipari foglalkoztatás a teljes foglalkoztatás arányában” ENSZ indikátorral azonos KSH mutató alkalmazására tekintettel;
- a fenntartható fejlődés globális kihívás, valamennyi ország számára feladatot jelent, ebből kiindulva a nemzetközi tudásmegosztás egyik lehetséges formája az ÁSZ nemzetközi ellenőrzésekben való részvétele, melynek révén támogathatja a jól irányított állam működését, gondoljunk a külföldön tapasztalt jó gyakorlatok hazai adaptálására. Az elemzések következtetései alapján az ÁSZ számos SDG részcélt tekintetében tudna sikeresen részt venni:
  - SDG 6.1. Mindenki számára egyetemes és egyenlő esélyű hozzáférés a biztonságos és megfizethető ivóvízhez; SDG 6.3. A víz minőségének javítása
  - SDG 7.2. A megújuló energia arányának növelése az energiafelhasználásban; SDG 7.3 Az energiahatékonyság javítása
  - SDG 9.4 Infrastruktúra és iparágak fejlesztése fokozott erőforrás-felhasználási hatékonysággal, környezetbarát technológiák alkalmazásával; SDG 9.5 Tudományos kutatás fokozása, az ipari ágazatok technológiai képességeinek fejlesztése
  - SDG 10.2. Mindenki számára - korra, nemre, fogyatékosra, faji, etnikai hovatartozásra, származásra, vallásra, illetve gazdasági, vagy más helyzetre való tekintet nélkül - a társadalmi felemelkedés és a szociális, gazdasági és politikai befogadás elősegítése.

Az ÁSZ elemzések azonos következtetésre jutottak:

- az ÁSZ elemzések szintetizálásaként megfogalmazódott, hogy lépéseket kell tenni a nemzetközi, a nemzeti és a programszintű indikátorok összhangjának javítása érdekében. A Magyarország számára is releváns SDG célok megvalósításának nemzetközi koordinált ellenőrzése, illetve hazai ellenőrzése hozzájárulhat a célok minél eredményes megvalósulásához, ugyanakkor a teljesítményellenőrzések eredményes lefolytathatóságát minden célterület vonatkozásában alapvetően befolyásolják az indikátorok kialakításában feltárt hiányosságok, ellentmondások.
- a jövőbeni számvevőszéki ellenőrzéseknél az SDG célkitűzések közötti kapcsolatokat, összefüggéseket indokolt előtérbe helyezni a kizárólag egy SDG célterület egészére koncentrált ellenőrzéshez képest. Az ellenőrzés hasznosulását várhatóan pozitívan

befolyásolja, ha az ellenőrzési terület kijelölése a kapcsolódó SDG részcélok egy meghatározott szempont szerinti beazonosításával történik.

Az ENSZ módszertana szerint a fenntartható fejlődési célok szorosan összekapcsolódnak egymással, az egyik cél elérése jelentős mértékben befolyásolhatja a mások elérésében elért haladást.

Forrás: [ENSZ ESCAP \(2019\): Introduction to the 2030 Agenda and the Interconnectedness of the SDGs](#)

A fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósulása az ÁSZ részéről leginkább azzal támogatható, ha a Magyarország számára releváns célterületek kerülnek a jövőbeni ellenőrzések fókuszába. A relevancia egyik lehetséges szempontja lehet annak a területnek a behatárolása, amelyen való előrelépéssel több, más SDG célkitűzés megvalósulásában érhető el pozitív elmozdulás. A keresztkapcsolatok lényegében a szinergia hatások érvényesíthetőségét alapozzák meg. Támponként nyújthatnak az ÁSZ számára, hogy olyan javaslatokat, tanácsokat fogalmazzon meg, amelynek várható gazdasági, társadalmi hasznossága kiemelkedő. A keresztkapcsolatokat erre tekintettel az SDG 9. Infrastruktúra, ipar és innováció célterület kapcsolódási pontjai alapján mutatjuk be a vonatkozó ÁSZ elemzés alapján.

4. ábra – Az SDG 9. Infrastruktúra, ipar, innováció célterület releváns kapcsolatai más részcélokkal

SDG 9. részcélok	Kapcsolódó SDG részcélok
9.4 Infrastruktúra és iparágak korszerűsítése, fenntarthatóvá tétele, fokozott erőforrás-felhasználási hatékonysággal, valamint a tiszta és környezetbarát technológiák és ipari folyamatok fokozottabb alkalmazásával	6. Tiszta víz és alapvető közisztaság 6.3 2030-ig a víz minőségének javítása a szennyezés csökkentése a veszélyes vegyi- és egyéb anyagok lerakásának megszüntetése és kibocsátásainak minimalizálása révén; a kezeletlen szennyvíz részarányának felére csökkentése, az újrahasznosítás és a biztonságos újrahasználat jelentős mértékben történő növelése globális szinten 6.4 2030-ig a vízhasználat hatékonyságának jelentős növelése minden ágazatban; a fenntartható vízkivétel és az édesvíz-ellátás biztosítása a vízhiány kezelése érdekében, továbbá a vízhiánytól szenvedő emberek számának jelentős csökkentése
	7. Megfizethető és tiszta energia 7.2 2030-ig a megújuló energiák részarányának jelentős növelése a globális energiamixben 7.3 2030-ra az energiahatékonyság javulási ütemének megduplázása világviszonylatban
	12. Felelős fogyasztás és termelés 12.2 2030-ig a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és azok hatékony felhasználásának megvalósítása 12.3 2030-ig az egy főre jutó globális élelmiszer-hulladék felére csökkentése a kiskereskedelem és a fogyasztók szintjén, valamint az élelmiszervesztés csökkentése a termelési és ellátási láncok mentén, beleértve a betakarítás utáni veszteségeket 12.4 2020-ig a vegyi anyagok és minden hulladék környezetvédelmi szempontból megfelelő kezelése a teljes életciklusukon keresztül az elfogadott nemzetközi keretekkel összhangban, valamint a levegőbe, vízbe és talajba történő kibocsátásuk jelentős csökkentése az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt káros hatások minimalisra csökkentése érdekében 12.5 2030-ig a hulladékképződés jelentős csökkentése megelőzés, csökkentés, újrafeldolgozás és újrafelhasználás által
	13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen 13.1 A klímaváltozáshoz kapcsolódó veszélyekkel és a természeti katasztrófákkal szembeni ellenálló- és alkalmazkodóképesség megerősítése minden országban
	13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen 13.3 Az oktatás javítása, a tudatosság, a humán- és intézményi kapacitások növelése az éghajlatváltozás mérséklésével, az alkalmazkodóképesség javításával, a hatások csökkentésével és a korai előrejelzéssel kapcsolatban
	9.5 A tudományos kutatás fokozása, az ipari ágazatok technológiai képességeinek fejlesztése, az innováció ösztönzése, az 1 milliárd főre jutó K+F dolgozók számának, valamint a köz- és magán K+F kiadások jelentős növelése

Forrás: ASZ szerkesztés

A célterületek közötti keresztkapcsolatokra további jó példa az SDG 10. Országokon belüli és az országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése cél, melyhez kapcsolódó hazai célok is szorosan összefüggnek más SDG célokkal, úgymint SDG 1 „A szegénység felszámolása”, SDG 2 „Az éhezés megszüntetése”, SDG 3 „Egészség és jóllét”, SDG 4 „Minőségi oktatás”, SDG 5 „Nemek közötti egyenlőség”. Erre tekintettel a 10. SDG célkitűzés teljesülését is indokolt komplexebben megvizsgálni, a számvevőszéki ellenőrzés feltárhatja, hogy a magyar társadalmi felzárkóztatási programok (például a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia) összességében milyen hozzájárulást jelentettek az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak eléréséhez.

Az SDG célkitűzések megvalósulásához a hazai szakpolitikai stratégiák érdemben járulhatnak hozzá, amennyiben e stratégiák az eredményesség mérésére, a hatások értékelésére az adott szakterületen átívelő kontextusban is hangsúlyt helyeznek. Az ÁSZ tanácsadó tevékenységében erre tekintettel előtérbe kerülhet a hazai stratégiák értékelése is. A teljesítményszemlélet érvényesülése megragadható abban is, hogy a szakpolitikai stratégiák megalkotásánál az SDG célkitűzések teljesülését támogatását figyelembe vették-e. A kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet előírása szerint a szakpolitikai stratégiának az adott szakpolitikai területen a megvalósítandó mérhető célokat; valamint a megvalósítás, a nyomon követés és az értékelés alapelveit és rendszerét kell tartalmaznia. Felvetődik ugyanakkor a kormányzati stratégiai irányítás fejlesztendő területeként az SDG célok teljesítésében való elköteleződés hangsúlyosabb, összehangolt érvényesítése.

Fentiekkel egyirányba mutató a NFFT ajánlása, amelyet előrehaladási jelentésében fogalmazott meg az ún. „ágazati csőlátás” mérséklése vonatkozásában. Az NFFT szerint kiemelt hangsúlyt kell fektetni a fenntarthatóság dimenziói közötti összhang, a szakpolitikák közötti horizontális integráció erősítésére. Ezért az NFFT párhuzamos, összehangolt fordulatot sürget a természeti és humán fenntarthatóság területén. Példaként említve, hogy a környezetszennyezés csökkentése és az egészségtudatosabb magatartás javítja egészségi állapotunkat, a tudás növelése javítja az innovációs képességünket, ami hozzájárul a környezetszennyezés csökkentéséhez, és így tovább (A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia harmadik előrehaladási jelentése 2017-2018,2019).

„A Földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.”(David Brower, környezetvédelmi aktivista). E gondolattal jól összegezhető a jelen társadalmak, a gazdasági szereplők, a politikai vezetők, a nemzetközi szervezetek felelőssége. Az Állami Számvevőszék számára sem öncélú feladat az SDG célkitűzések teljesülésének ellenőrzése, illetve elemzése. A fenntartható fejlődés és ennek keretében a klímavédelem kihívásaira való reagálás mindannyiunk közös ügye és közös feladata.

Forrás: www.penzugyiszemle.hu

A MAGYAR MEGYÉK GAZDASÁGI FEJLŐDÉSI PÁLYÁINAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA

Figyelmében ajánljuk Kocziszky György a közgazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi tanár és Szendi Dóra PhD, adjunktus Pénzügyi Szemle weboldalán is elérhető tanulmányát.

„A szerzők jelen tanulmányukban a gazdasági fejlődés és a pályafüggőség rövid elméletörténeti áttekintését követően 19 magyar megye és a főváros gazdasági fejlődését komplex index segítségével számszerűsítették, majd az index változását 1995–2019 között tekintették át. A tanulmány befejező részében elemzik az egyes fejlődési pályákban várható azonosságokat és különbségeket 2024-ig. A megyék eltérő fejlődési pályán mozogtak az elmúlt 25 évben, ez a tendencia érvényesül az előrejelzési időhorizont során is. A megyék fejlődési pályája, az időről időre jelentkező globális, makro- és helyi szintű sokkok miatt jobban megérezte a sokkokat, mint a fajlagos GDP-kibocsátás pályája.” ([Pénzügyi Szemle online](http://www.penzugyiszemle.hu))

Forrás: www.penzugyiszemle.hu

A KÖZPÉNZ TERVEZETT MEGOSZTÁSA SEM MARADHAT ELLENŐRIZETLENÜL

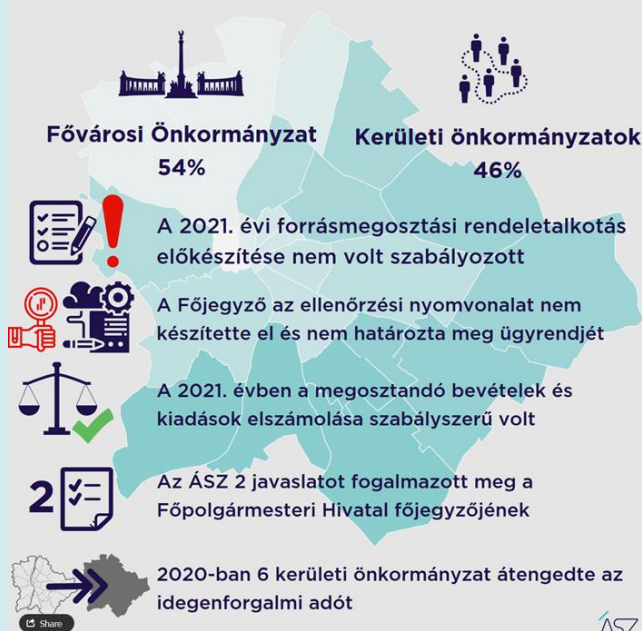
Budapest Főváros Önkormányzata 2021. évi forrásmegosztási rendeletalkotás előkészítési folyamata a Főpolgármesteri Hivatalnál nem volt szabályozott, ezáltal nem volt szabályszerű. A 2021. évi forrásmegosztásnál figyelembe vett bevételek és kiadások megállapítása és elszámolása szabályszerű volt. A 2022. évi forrásmegosztás során korrekció érvényesítése nem indokolt.

A Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételek körét és a részesedési arányokat a forrásmegosztási törvény határozza meg. Ennek értelmében a Fővárosi Önkormányzat által kivetett helyi iparüzési adóból származó bevételből, valamint a hozzá kapcsolódóan kiszabott pótlékból és bírságból származó bevételekből a Fővárosi Önkormányzat részesedése 54,0%, míg a kerületi önkormányzatok együttes részesedése 46,0%. A kerületi önkormányzatok a bevételből való részesedésük arányában kötelesek hozzájárulni a Fővárosi Önkormányzati Adóhatóság helyi adóztatással kapcsolatban felmerülő kiadásaihoz.

Közpénzek megosztásának ellenőrzése a fővárosi önkormányzatoknál

A helyi adókról szóló törvény szerint a helyi iparüzési adót a Fővárosi Önkormányzat, míg az idegenforgalmi adót a főváros esetében a kerületi önkormányzatok jogosultak beszédni. A kerületi önkormányzat képviselőtestülete azonban az idegenforgalmi adó beszédését átengedheti a fővárosi önkormányzatnak, ezzel a lehetőséggel 2020-ban hat kerületi önkormányzat élt. Esetükben a forrásmegosztási rendelet alapján kivett idegenforgalmi adóból származó bevétel a forrásmegosztási törvényben meghatározott szabályok szerint osztottan illeti meg a Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat. A forrásmegosztási rendelet bevételi és kiadási tervszámait 2021. évre az alábbi táblázat mutatja be.

(adatok ezer Ft-ban)

Megosztandó bevétel/kiadás	Megosztandó forrás összege (100%)	Főváros részesedése (54%)	Kerületek részesedése (46%)
Helyi iparüzési adó	258 000 000	139 320 000	118 680 000
6 kerületi önkormányzat által bevezetésre átengedett idegenforgalmi adó	9 000	4 860	4 140
Kivett adóhoz kapcsolódó pótlék, bírság	450 000	243 000	207 000
Megosztandó bevételek összesen	258 459 000	139 567 860	118 891 140
Helyi adók beszédésével összefüggő kiadások	374 430	202 192	172 238

Az Állami Számvevőszék megállapította, hogy a Főpolgármesteri Hivatalban nem alakítottak ki a forrásmegosztási rendelet szabályozott és szabályszerű megalkotása előkészítési folyamatához a 2020. november 1-jétől hatályba lépett szervezeti és működési szabályzatban előírtakkal összhangban lévő, a világos szervezeti struktúrát, a folyamatok átláthatóságát biztosító belső szabályzatokat. A Főjegyző a forrásmegosztási rendeletalkotás előkészítésében részt vevő Költségvetési Tervezési és Felügyeleti Főosztály részére a jogszabályban előírtak ellenére az ellenőrzési nyomvonalat nem készítette el és a szervezeti és működési

szabályzatban előírtak ellenére nem hagyta jóvá, valamint nem határozta meg ügyrendjét. Ezáltal a forrásmegosztási rendeletalkotás előkészítési folyamata a Főpolgármesteri Hivatalban nem volt szabályozott és szabályszerű.

A Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető – helyi iparüzési adó és idegenforgalmi adó, pótlék és bírság – bevételeket megalapozottan tervezték meg. A forrásmegosztásnál figyelembe vett, a Fővárosi Önkormányzati Adóhatóság működtetésével összefüggő, helyi adózással kapcsolatos kiadások megállapítása és elszámolása szabályszerű volt. A kerületi önkormányzatok felé többletkiadás érvényesítése nem történt, mert a Fővárosi Önkormányzat a forrásmegosztási törvényben előírtakkal összhangban kizárólag a helyi adóhoz kapcsolódóan kiszabott pótlékból és bírságból származó bevételek 50%-áig terjedő mértékben érvényesített kiadást.

A 2021. évben a megosztandó bevételek és kiadások pénzügyi elszámolása szabályszerű volt. Az ÁSZ ellenőrzése a 2021. évi forrásmegosztási rendelet felülvizsgálata során nem tárt fel jogosulatlanul igénybe vett, vagy a jogszerűen megillető forrásnál alacsonyabb összegű részesedést, ezért a 2022. évi forrásmegosztás során korrekció érvényesítését nem tartja indokoltnak.

Az ÁSZ intézkedések megtétele céljából a Főpolgármesteri Hivatal főjegyzőjének 2 javaslatot fogalmazott meg.

A jelentés [ide](#) kattintva érhető el.

Forrás: www.aszhirportal.hu

TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉS ÖNKORMÁNYZATI HIVATALOKNÁL

Húsz önkormányzat polgármesteri hivatalánál ellenőrzi az Állami Számvevőszék (ÁSZ) az eredményesség, hatékonyság és a gazdaságosság követelményeinek érvényesülését. A közpénzeket, közvagyonot használó, közfeladatokat teljesítő költségvetési intézményekkel szemben alapvető társadalmi igény és elvárás, hogy érvényesítsék a gazdaságos, hatékony és eredményes működés követelményeit. A társadalmi igénnyel összhangban a polgármesteri hivatalok, a közös önkormányzati hivatalok, mint költségvetési szervek teljesítmény ellenőrzésével az ÁSZ hozzájárul a költségvetési rendszer takarékos, kiegyensúlyozott és fenntartható működéséhez, a közvagyon rendeltetésszerű hasznosításához, a pazarló gazdálkodás megelőzéséhez.

Az önkormányzati hivatalok közül húsz polgármesteri hivatalnál (Dunaharaszti-, Fehérgyarmati-, Harkányi-, Martonvásári-, Mohácsi-, Mosonmagyaróvári-, Törökbálinti-, Vecsési-, Csévharaszti-, Csobánkai-, Jobbágyi-, Pátrohái-, Pócsmegyeri-, Sárándi-, Telki-, Bagi-, Sárrétudvari-, Tápiószentmártoni-, Budafok-Tétény Budapest XXII. kerületi Polgármesteri Hivatal és a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal) indult ellenőrzés. Az ÁSZ az önkormányzati hivatalok szervezeti teljesítményellenőrzése során ellenőrzi, hogy a polgármesteri hivataloknál, közös önkormányzati hivataloknál kialakították-e az eredményesség, hatékonyság és a gazdaságosság követelményeinek érvényesülését biztosító, mérhető, nyomon követhető teljesítménycélokat, teljesítménykövetelményeket, mérték-e, értékelték-e a célok előrehaladását annak érdekében, hogy a teljesítménycélok megvalósulása a kitűzött irányba haladjon.

Az ÁSZ ellenőrzése a döntéshozók, az ellenőrzöttek és a társadalom számára is objektív visszajelzést ad az önkormányzati feladatellátás, tevékenységek folyamatában kialakított célokról, intézkedésekről, azok teljesülésének előrehaladásáról.

Forrás: www.aszhirportal.hu

Fókuszban az IKIR – Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer

REGISZTRÁCIÓ KÖNNYEDÉN!

A **Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer – IKIR** alkalmazás **2018. május 1. óta éles üzemben** működik. Jelenleg közel **1300 önkormányzat** és több mint **1800 felhasználó** regisztrált a rendszerhez. Természetesen a **regisztráció lehetősége** nem zárult le, továbbra is **ingyenesen csatlakozhatnak** a rendszerhez az önkormányzatok.

Tudta?

Az **IKIR használata regisztrációhoz** kötött, mind az elektronikus mind papíralapú regisztráció egyaránt szükséges, ezt biztonsági szabályzat írja elő. Az IKIR regisztrációnál két féle regisztrálót különböztetünk meg: 1. és 2. szintű felhasználót. **Míg az 1. szintű felhasználók csak a polgármesterek és jegyzők lehetnek, addig a 2. szintű felhasználók például az önkormányzati dolgozók. Ugyanakkor ahhoz, hogy másodszintű felhasználók is használni tudják a rendszert, egy 1. szintű felhasználó jóváhagyása szükséges, aki már elfogadott jogosultsággal rendelkezik.** Vegyük tehát sorra a regisztráció menetét!

Első lépésként fontos, hogy polgármesterként és/vagy jegyzőként indítsuk el elektronikus regisztrációnkat az IKIR felületén:

Második lépésként az IKIR munkatársai elektronikus úton felveszik Önnel a kapcsolatot, mely során megküldik a **papíralapú regisztrációhoz szükséges adatkezelési tájékoztatót és regisztrációs lapot**, amelyeket kérünk a tájékoztató e-mailben megküldött postacímre eljuttatni.

Amennyiben a regisztrációval kapcsolatosan mind az elektronikus, mind a papíralapú regisztrációt rendben találtuk, jóváhagyjuk jelentkezését.

Az **önkormányzati hivatalhoz tartozó kollégák**, mint másodszintű felhasználók számára a regisztrációt az 1. szintű aktív jogosultsággal rendelkező felhasználó hagyhatja jóvá a portálra belépve.

IKIR rendszer – felhasználói támogatás

Amennyiben a **rendszer használatával**, vagy az **IKIR-hez történő regisztrációval** kapcsolatban kérdése van, kérjük, hogy jelezze az ikir@bm.gov.hu email címen, vagy a +3615501522-es telefonszámon. Kollégáink a hét minden munkanapján várják hívásukat!

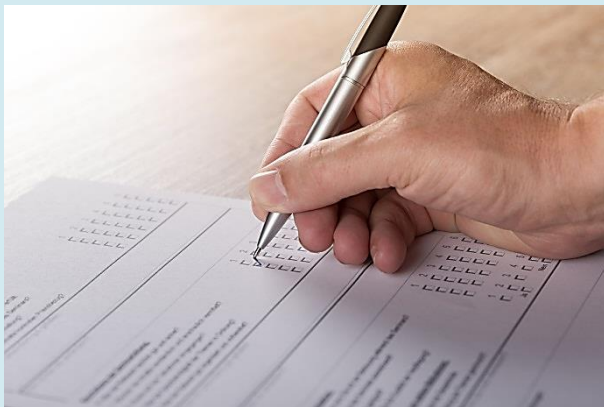
Hamarosan folytatjuk

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

Figyelmébe ajánljuk

SZÉLESKÖRŰ ONLINE FELMÉRÉS A LIFE LOGOS 4 WATERS PROJEKT KERETÉBEN

A LIFE20 CCA/HU/001604 azonosítószámú „*Innovatív vízgazdálkodási módszerek integrált gyakorlati alkalmazása vízgyűjtő szinten önkormányzati koordinációval*” című LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében a Belügyminisztérium Önkormányzati Államtitkársága online felmérést folytat önkormányzatok, vízügyi, természetvédelmi, hatósági szakemberek és tervező mérnökök körében.

A „*Települési vízgazdálkodás és alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz*” című online felmérés keretében elkészített öt tematikus kérdőív célja a települési vízgazdálkodás nehézségeinek és szakmai-módszertani támogatást igénylő területeinek feltérképezése minden érintett szakterület szemszögéből. Az online kérdőívvel emellett célunk, hogy felmérjük a települések klímatudatosságát, a természetes vízmegtartó megoldások kapcsán meglévő tudást és attitűdöt, illetve szeretnénk felmérni az önkormányzatok igényeit, hogy a települési vízgazdálkodás fejlesztéséhez és a természetes vízmegtartó megoldások alkalmazásának elterjedéséhez milyen segítségre van leginkább szükségük.

Az önkormányzatok számára összeállított kérdőív keretében szeretnénk felmérni a hazai települések éghajlatváltozás generálta hatásokra való érzékenységet, sérülékenységet, valamint e hatásokhoz való alkalmazkodóképességét, különös tekintettel a települési vízgazdálkodást érintő kérdésekre.

A kérdőívek kitöltése körülbelül **10-12 percet vesz igénybe**, melyre **2022. február 28-ig** van lehetőség.

A kérdésekre adott válaszaikkal befolyással lehetnek a projekt keretében kifejezetten önkormányzatok számára készülő képzés, illetve módszertani anyagok, útmutatók tartalmára. A felmérés célja, hogy a valódi igények és felmerülő szükségletek mentén kerüljenek kialakításra a fenti dokumentumok, ezzel is támogatva az önkormányzatok mindennapi munkavégzését.

Kérjük, segítse munkánkat véleménye, tapasztalatai megosztásával.

Az önkormányzatoknak szóló kérdőív az alábbi linken tölthető ki:
<https://forms.gle/AW9rtt96WK8aWHKs7>

A további négy tematikus kérdőív elérhetőségei a következők:

- az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság munkatársainak szóló kérdőív: <https://forms.gle/82231v7rjBNUor5g6>
- a természetvédelmi szakembereknek szóló kérdőív: <https://forms.gle/izJZFTPcozyn6tVk8>
- a tervező mérnököknek szóló kérdőív: <https://forms.gle/yFrWn74oNRS8KGew7>
- a vízügyi szakembereknek szóló kérdőív: <https://forms.gle/q73Z62ShT9c8dXgAA>

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

PUBLIKÁCIÓS FELHÍVÁS – COMITATUS ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

Publikációs felhívás a Comitatus Önkormányzati Szemle 2022. évi „A területfejlesztési törvény 25 éve” című tematikus lapszámába

2021. december 10-én, Siófokon a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség valamint a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Tudományok Bizottsága Területpolitikai Albizottság közös rendezésű konferencián emlékezett meg az 1996. év XXI. számú törvény megalkotásának negyedszázados jubileumáról. A konferencián egy a jelenben és a jövőben is hasznosítható tapasztalatokkal, tudásbázissal rendelkező szakmai, tudományos kör igazolta, hogy a magyarországi területfejlesztés elmúlt évtizedeinek dokumentálása aktuális és sürgető feladat egy ilyen jubileumi évben. Emellett a hazai területfejlesztés szerepének, céljainak, feladatának változó területpolitikai környezetben történő meghatározása, akár újradefiniálása is a szakmai diskurzusok, viták tárgyát kell, hogy képezzék. Ez az előzmény vezette arra a Comitatus Önkormányzati Szemle szerkesztőit és a konferencia szervezőit, hogy egy 2022-ben megjelenő Comitatus lapszám célzottan a magyarországi területfejlesztés múltjának, jelenének és jövőjének témáját járja körül. A tematikus lapszám megjelentetését 2022 második felében tervezzük.

Jelen felhívásunkkal ösztönözni kívánjuk a területfejlesztéssel, területpolitikával foglalkozó szakmai, tudományos kör tagjait, a téma iránt érdeklődőket, hogy a tervezett lapszám sikeréhez járuljanak hozzá írásukkal.

Az írások műfaja lehet tudományos értekezés, tanulmány, esszé, véleménycikk és interjú egyaránt. A munkák témája a tágan értelmezett területfejlesztés és területpolitika Magyarországon. A tanulmányok maximális terjedelme 40 ezer leütés. **A kéziratokat a csatolt szerzői útmutatóban írtak figyelembevételével comitatus91@gmail.com címre várjuk 2022. április 15-ig.**

Amennyiben a felhívással illetve a tervezett tematikus számmal kapcsolatban további kérdése merülne fel, forduljon bizalommal Agg Zoltán főszerkesztőhöz (comitatus91@gmail.com), vagy Fekete Károly rovatvezetőhöz, a tematikus szám társszerkesztőjéhez a karoly.fekete@balatonregion.hu címen.

Jó egészséget és jó munkát kívánva,

Zongor Gábor, a szerkesztőbizottság elnöke,
Agg Zoltán, főszerkesztő
Fekete Károly, társszerkesztő

COMITATUS SZERZŐI ÚTMUTATÓ

Szerzőink figyelmébe!

1. A kéziratokat számítógépen elkészítve, e-mailhez csatolt fájlként kérjük *.doc, *.docx vagy *.rtf formátumban a szerkesztőség címére (comitatus91@gmail.com) kérjük beküldeni.
2. Az írások ajánlott terjedelme tanulmányok esetén 20 000, kisebb cikkek (recenziók, megemlékezések stb.) esetében 10 000, de a leghosszabb írás terjedelme se haladja meg az egy ívet (40 000 karaktert).
3. A szöveget balra zárva, formázás és tipografizálás nélkül, végjegyzetekkel ellátva készítsék el. Tudományos közlemény esetén hivatkozások készítenők; hivatkozások helyett kivételesen irodalomjegyzék is elfogadható.
4. Fotókat korlátozott számban tudunk közölni. Az illusztrációkat (táblázatokat, ábrákat) be kell számozni, magyar és angol nyelvű aláírással ellátni – a bonyolult táblázatokat kerüljék, s ezek mennyiségében is önmérsékletet kérünk! A közleményhez egy külön ábra ill. képjegyzéket is kérünk csatolni.
5. Hivatkozásnál a szerző teljes nevét kérjük megadni; a SZERZŐ családneve legyen minden esetben nagybetűvel kiemelve.
6. Tudományos közlemények esetében a hivatkozás formai szabályai a következők:
  - Egy szerző esetén: SZERZŐ: Cím. (Kiadás). Kötetjelzés. A megjelenés helye, éve. (Sorozateím, sorozati szám.) Oldalszám. Példa: CSIZMADIA Andor: A magyar közigazgatás fejlődése a XVIII. századtól a tanácsrendszer létrejöttéig. Budapest, 1976. 20–29. – Későbbi hivatkozás: CSIZMADIA 1976. 20–21.
  - Több szerző esetén: A mű címe. Szerkesztő neve. (Kiadás). Kötetjelzés. A megjelenés helye, éve. (Sorozateím, sorozati szám.) Oldalszám. Tanulmányok Pápa város történetéből a kezdetektől 1970-ig. Főszerk. Kubinyi András. I. Pápa, 1994. 207–211.
  - Tanulmány esetén: SZERZŐ(K): Cím. = A tanulmánykötet címe. Szerkesztő neve. (Kiadás). Kötetjelzés. A megjelenés helye, éve. (Sorozateím, sorozati szám.)

Oldalszám. Példa: FARAGÓ Tamás: A történeti Magyarország felekezeti adatai az első világháború előtt. = Egyházak és egyházpolitika Magyarországon és Erdélyben a 18–19. században. Szerk. Gáborjáni Szabó Botond. Debrecen, 2016. (A Tiszántúli Református Egyházkerületi Gyűjtemények kiadványai) 17–56. Hivatkozás a későbbi lábjegyzetekben: FARAGÓ 2016. 20–27., vagy: FARAGÓ: i. m. 20–27.

- Folyóiratcikk esetén: SZERZŐ: Cím. = A folyóirat címe, évfolyama (éve), száma, oldalszám tól-ig. Példa: NEMES NAGY József: Régiók, polarizálódás, centralizáció. = Comitatus 25 (2017) tavasz (222. sz.) 3–13. Hivatkozás a későbbi lábjegyzetekben: NEMES NAGY 2017. 10. vagy: NEMES NAGY: i. m. 10. – KEARNEY, Michael: Transnational Migration from Oaxaca, the Agrarian Question and the Politics of Indigenous Peoples. = Österreichische Zeitschrift für Geschichtswissenschaften 13. Jg. Heft 4/2002. 7–21. Hivatkozás a későbbiekben: KEARNEY 2002. 16–17.
- Napilap esetén: KELEMEN Gábor: Legféltettebb kincseink óvója. = Napló (Veszprém megye napilapja) 2018. január 3. 11. Hivatkozás a későbbi lábjegyzetekben: KELEMEN 2018. vagy: KELEMEN: i. m. (több oldalas cikknél megfelelő oldalszám).

7. Tanulmányokhoz, hosszabb cikkekhez egy maximum 10 soros angol (és magyar) nyelvű összefoglalót (Abstract) kérünk a könyvészeti tárgyszavak (kulcsszavak) megjelölésével.

A dolgozat VÉGÉN kéretik nagybetűvel aláírni a művet: pl *OLÁH MIKLÓS*, alatta a foglalkozást, beosztást ill. elérhetőséget: A szerző szociológus, kutatásvezető, Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft Társadalomkutató csoportja, Balatonfüred (olahmiklos@balatonregion.hu)

Pályázati lehetőségek

TÁJÉKOZTATÓ A TEHETSÉGBARÁT ÖNKORMÁNYZAT Díj PÁLYÁZATI FELHÍVÁSÁRÓL

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

A Miniszterelnökség (mint Támogató) megbízásából a Nemzeti Tehetség Központ Közhasznú Nonprofit Kft. a Nemzeti Tehetség Program keretében felhívást tesz közzé a 2022. évi Tehetségbarát Önkormányzat Díj elnyerésére.

A pályázat a Nemzeti Tehetség Program keretében 2022 januárjában kerül meghirdetésre, a tehetséggondozásban példaértékű munkát végző helyi önkormányzatok erkölcsi és anyagi elismerésére.

A díj azokat az önkormányzatokat kívánja jutalmazni, amelyek – alapvető feladataikon túl – kiemelkedő módon járulnak hozzá a tehetséges fiatalok felkutatásához, támogatásához, példamutató együttműködések folytatva tehetséggondozó szervezetekkel. A Tehetségbarát Önkormányzat Díj célja a helyi önkormányzatok tehetségbarát attitűdjének megerősítésén túl, hogy támogassa a helyi szintű tehetséggondozó programok megvalósulását és fenntartását.

A díjra két kategóriában lehet pályázni. A kategória: községek, városok önkormányzatai;
B kategória: megyei jogú városok önkormányzatai és a főváros területén működő kerületi önkormányzatok.

A legjobbnak ítélt pályaművek benyújtói Tehetségbarát Önkormányzat Díjban részesülnek. A díjazás mindkét kategória esetében 1 500 000 Ft, amelyet a nyertes önkormányzatok tehetséggondozást támogató tevékenységekre fordíthatnak. A díjjal együtt jár a „Tehetségbarát Önkormányzat” cím birtoklása, valamint egy ezt igazoló, gravírozott réztábla. A nyertesek kizárólagos jogosultságot szereznek továbbá a „Tehetségbarát Önkormányzat 2022” logó használatára is.

A díj ünnepélyes keretek közötti átadására az Országos Tehetséggálán kerül sor Budapesten, amelynek tervezett időpontja 2022 májusa.

A pályázatot elektronikus úton szükséges benyújtani a www.tehetségunk.hu online pályázatkezelő felületen található elektronikus űrlap kitöltésével.

A benyújtás határideje: 2022. február 21. (hétfő) 12:00.

Pályázásukhoz sok sikert kívánok!

Dr. Lantos Krisztina
ügyvezető
Nemzeti Tehetség Központ Közhasznú Nonprofit Kft.

A BELÜGYMINISZTERIUM 3,6 MILLIÁRDOS PÁLYÁZATOT HIRDET ÖNKORMÁNYZATI FEJLESZTÉSEKRE

A Belügyminisztérium 3,6 milliárd forint összértékű pályázatot hirdet önkormányzati ingatlanok és infrastruktúra fejlesztésére, karbantartására - jelentette be Pogácsás Tibor, a tárca önkormányzati államtitkára.

A pályázati támogatások segítségével megújulhatnak bölcsődék, óvodák, iskolák, háziorvosi rendelők, sportudvarok, önkormányzati utak, hidak, járdák és közös önkormányzati épületek. A támogatás a pályázat megjelenését követően felmerült költségekre vehető igénybe, célja az önkormányzati vagyon értékének megőrzése és a közszolgáltatások színvonalának javítása - mondta az államtitkár.

Pogácsás Tibor kiemelte, hogy az önkormányzatok működése biztosított, de a kormány a fejlesztésekhez támogatást nyújt többi között a belügyminisztériumi pályázattal és a Magyar falu programmal.

A belügyminisztériumi pályázat **benyújtási határideje február 4-e.**

A Belügyminisztérium tájékoztatása szerint a tárca évről évre pályázati támogatást nyújt az önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztésekhez. Idén a 3,6 milliárdos pályázati támogatásból 1,3 milliárd jut kötelező önkormányzati feladatot ellátó intézmények fejlesztésére, 2 milliárd belterületi utak, járdák, hidak felújítására és 300 millió az óvodai, iskolai és az utánpótlássport infrastruktúrájának fejlesztésére.

A kötelező önkormányzati feladatot ellátó intézmények - bölcsődék, óvodák, háziorvosi rendelők, illetve közös önkormányzati hivatali székhelyek - fejlesztésére legfeljebb 40 millió forint igényelhető, óvodai, iskolai és utánpótlássport infrastruktúra-fejlesztésre legfeljebb 20 millió. A belterületi utak, járdák, hidak felújítására a fővárosi kerületi önkormányzatok legfeljebb 60 millió, a megyei jogú városok 50 millió, a 10 ezernél több lakosú települések 40 millió, az annál kevesebb lakosúak legfeljebb 20 millió forintot igényelhetnek. A vissza nem térítendő támogatást a települési önkormányzat igényelheti az egy lakosra jutó adóerő-képessége alapján meghatározott arányú önerő biztosításával.

A pályázatokról a miniszter március 31-éig dönt, illetve legkésőbb október 14-éig további döntést hozhat. A pályázaton elnyert összeg felhasználásának végső határideje 2023. december 31.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

MEGNYÍLT A JÖVŐ TÉLI TÜZELŐANYAG PÁLYÁZAT

A központi költségvetésről szóló törvény – a tavalyi évhez hasonlóan – 2022-ben is ötmilliárd forintot biztosít a települési önkormányzatok részére szociális célú tüzelőanyag vásárlásához. A program 2011 óta működik, a támogatási keret azóta az ötszörösére emelkedett.

Tavaly 2351 önkormányzat nyújtott be érvényes támogatási igényt, így mintegy 180-190 ezer család kaphatott a téli tüzelőjéhez segítséget. A támogatásra idén is pályázni kell, ennek részleteit a [Belügyminisztérium honlapján](http://www.belugyminiszterium.hu) elérhető pályázati kiírás tartalmazza.

A pályázati rendszer követi a tűzifa árában bekövetkezett változásokat, így a fajlagos támogatást megemelték mind a kemény lombos, mind a lágy lombos fafajta esetében. A pályázatokat az önkormányzatok zárt információs rendszerén keresztül kell beadni **legkésőbb 2022. augusztus 31-ig**. A benyújtott pályázatokról a belügyminiszter legkésőbb 2022. szeptember 30-ig dönt a rendelkezésre álló előirányzat erejéig.

A tűzifa, valamint a szén szállításából – ideértve a rászorulókhöz való eljuttatást is – származó költségek a nyertes önkormányzatot terhelik. Az önkormányzatok a támogatásból vásárolt tűzifát, illetve szenet 2023. február 15-éig osztják ki, a támogatás teljes összegének pénzügyi felhasználása legkésőbb 2023. március 31-éig történhet meg.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

TÖBB MINT 400 MILLIÓ FORINTOS PÁLYÁZAT A BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZAKNAK

2022. január 19-én jelentette be a Biztos Kezdet Gyerekház pályázat részleteit Langerné Victor Katalin, a Belügyminisztérium társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára. A Biztos Kezdet Gyerekház program célja a hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének biztosítása, fejlődési lemaradásuk kompenzálása, szülei gyerektnevelési kompetenciáinak erősítése. A létesítmények az óvodáskort el nem ért gyermekek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését, a későbbi sikeres óvodai beilleszkedést, valamint a problémák korai felismerését segítik.

A Gyerekházak kialakítása az angol Sure Start program alapján indult el 2003-tól hazai modellkísérletekkel, majd a 2010-2012 közötti időszakban felgyorsult, ekkor 115 Gyerekház létesítése történt meg, elsősorban a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben. A Kormányzat elkötelezte magát a Gyerekházak mellett, ezért 2012-től a központi költségvetés biztosítja a működési támogatásukat.

2021-ben összesen 107 Gyerekház kapott támogatást a központi költségvetésből, gyerekházanként 8 millió forintot. A 2022. évi pályázat már elérhető a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság [honlapján](#). A rendelkezésre álló forrás 407 300 000 forint. A pályázat fő célja, hogy 3 éven keresztül hazai forrásból legyen biztosítható a Gyerekházak számára a folyamatos támogatás.

A többletforrás lehetővé teszi, hogy a Gyerekházak a jelenlegihez képest további ezer, három éves, vagy annál fiatalabb, hátrányos helyzetű gyermek folyamatos koragyermekkorai és közösségi fejlesztéséhez, illetve szociokulturális hátrányainak enyhítéséhez járuljanak hozzá.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

ISMÉT LEHET PÁLYÁZNI ÓVODA- ÉS ISKOLAKERTEK KIALAKÍTÁSÁRA

Megjelent az Agrárminisztérium támogatásával megvalósuló Országos Iskolakert-fejlesztési Program IV. ütemének pályázati felhívása, melyre óvodák, általános- és középiskolák jelentkezését várják 2022. január 30-ig. A programnak köszönhetően idén összesen 120 új óvoda- és iskolakert létrehozása valósulhat meg – jelentette be a minisztérium környezetvédelemért felelős helyettes államtitkára.

László Tibor Zoltán elmondta, az Országos Iskolakert-fejlesztési Program hozzájárul ahhoz, hogy a résztvevő óvodások és iskolások megtanulják környezetük helyes és tudatos használatát. Hozzátette, a program eddigi három ütemében összesen 167 intézmény és legalább 20 000 gyermek érintett.

Az iskolakert gyűjtőfogalom, magában foglalja az óvodák és iskolák kertjeit is, melyeket a gyerekek aktív bevonásával gondoznak. A kertek, mint szabadtéri tantermek a közösségi élményeken alapuló ismeretszerzés helyszínéül szolgálnak.

Az Országos Iskolakert-fejlesztési Program célja, hogy a környezettudatos szemlélet átadásával felkészítse a fiatalokat az előttünk álló környezeti kihívásokra, és naprakész információkkal, tapasztalatokkal felvértezve nagyszerű lehetőségként tekintsenek azokra – emelte ki.

A helyettes államtitkár kitért arra is, hogy a most meghirdetett pályázatra 2022. január 30-ig lehet jelentkezni, és a kiválasztás során számít a pályázatok beérkezésének sorrendje. Az érdeklődés függvényében a pályázat benyújtási határidő 2022. február 20-ig meghosszabbodhat, jelentős túljelentkezés esetén ugyanakkor a pályázat 2022. január 30-án zárul.

A pályázati felhívás az [Iskolakertekért Alapítvány](#) honlapján érhető el.

László Tibor Zoltán elmondta, hogy a korábbi évekhez hasonlóan az Agrárminisztérium és a Kék Bolygó Klímavédelmi Alapítvány támogatásával, valamint az Iskolakertekért Alapítvány koordinálásával valósul meg a program, melyben idén a PontVelem Nonprofit Kft. is közreműködik.

Az Agrárminisztérium számos környezeti nevelési programja között kiemelten fontosnak tartja az iskolakert-fejlesztési program támogatását, bízva abban, hogy egyre többen felismerik zöldfelületeink, kertjeink jelentőségét – hangsúlyozta a helyettes államtitkár.

Forrás: www.kormany.hu, Agrárminisztérium

MÁR PÁLYÁZHATÓK A MAGYAR FALU PROGRAM EZ ÉVI FORRÁSAI

Az ötezer lakosnál alacsonyabb lélekszámú települések már pályázhatnak a Magyar Falu Programban meghirdetett támogatásokra - jelentette be a modern települések fejlesztéséért felelős kormánybiztos.

Gyopáros Alpár közlése szerint az eddigi 120 napról az idén 90 napra csökkentették a pályázatok elbírálási idejét, így egy hónappal korábban foghatnak hozzá az önkormányzatok és a helyi egyházközségek a fejlesztésekhez.

Az idén ismét 70 milliárd forint áll rendelkezésre a kistelepülési beruházások megvalósításához; ezt kiegészítik a falusi útalap, a falusi csok és a falusi kisboltok működtetését szolgáló támogatás forrásai - tette hozzá a kormánybiztos.

Hangsúlyozta, hogy a pályázati kiírást évről évre a települések igényei szerint fogalmazzák meg, ezért több újdonságot tartalmaz az idei program. A többi között 2022-ben lehet pályázni fogászati kezelőszék beszerzésére, művelődési házakhoz kapcsolódó kültéri közösségi terek, például szabadtéri színpadok kialakítására, kommunális járművek tárolására szolgáló gépszín kialakítására, falusi bölcsődék, bölcsődei udvarok felújítására és csapadékvíz-elvezetési hálózatok megvalósítására is - sorolta. Szólt arról, hogy 2019 óta több mint 200 milliárd forintnyi támogatást vehettek igénybe a falvak a helyi életminőség javítására. A csaknem 2900 ötezer lakosnál alacsonyabb lélekszámú település 23 000 sikeres pályázatot adott be az elmúlt években.

A Magyar Falu Program annál is inkább népszerű, mert egyszerű, rugalmas és gyors, az idén pedig tovább csökken a pályázatok elbírálási ideje - nyomatékosította Gyopáros Alpár. A sajtótájékoztatón az is elhangzott, hogy a pályázati kiírások megtalálhatóak a kormany.hu, illetve a magyarfaluprogram.hu weboldalon.

Forrás: www.kormany.hu, Miniszterelnökség

MEGNYÍLT A FALUSI CIVIL ALAP

A kistéleplési önkormányzatok, az egyházközségek és az iskolafenntartó tankerületi központok mellett január 10-től az 5000 fő alatti településeken működő civil szervezetek is pályázhatnak a Magyar Falu Programban.

A Falusi Civil Alap ötmilliárd forintos keretéből az egyesületek, alapítványok az idei évben is négy célra nyújthatják be igényeiket. Ingatlanberuházási, felújítási támogatás esetén 7 millió forint, gépjármű beszerzési támogatás esetén szintén 7 millió forint, eszközbeszerzés és programszervezési támogatás esetében pedig maximálisan 2-2 millió forint igényelhető.

A falvakban működő civil szervezetek pótolhatatlan tevékenységet végeznek, a mindennapi élet meghatározó szereplői, hiszen lokális szinten képviselik a kultúrát, a sportot, a hagyományőrzést, vagy éppen a falvakban élők biztonságáért, egészségmegőrzéséért, támogatásáért dolgoznak. Ezért döntött úgy a kormány 2020-ban, hogy működésüket a Magyar Falu Programon keresztül is segíti. Az elmúlt két évben összesen közel ötezer nyertes civil pályázat született, melyekre a kifizetett támogatások összege 15 milliárd forint.

A Falusi Civil Alappal együtt a Magyar Falu Program keretében az idei évben tizennégy pályázati kiírás és felhívás áll nyitva a kedvezményezettek előtt, melyek mindegyikének célja a falvakban élők életminőségének javítása, a kistélepléseken elérhető közszolgáltatások színvonalának emelése. A pályázatokat a Nemzetpolitikai Informatikai Rendszeren keresztül 2022. február 11-ig lehet benyújtani.

A pályázati kiírás megtalálható a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. honlapján, a kormányzati portálon és a Magyar Falu Program internetes oldalán.

Forrás: www.kormany.hu, Miniszterelnökség

140 MILLIÁRD FORINTRA PÁLYÁZHATNAK A VIDÉKI TELEPÜLÉSEK

A kormány 140 milliárd forinttal két új pályázatot indít a vidéki településeknek az energiahatékonyság növelése és a turizmus fejlesztése érdekében - írta Varga Mihály pénzügyminiszter.

Kiemelte: az energiahatékonysági pályázat 51 milliárd forintos keretéből az önkormányzati tulajdonú intézmények megújuló energiaforrásokra állhatnak át, fejleszthetik energiagazdálkodásukat, felújíthatják épületeiket.

A turizmusfejlesztési pályázaton 90 milliárd forinttal segítik a helyi turisztikai látványosságok, épített és természeti örökségek, valamint gyógyfürdők fejlesztését - jegyezte meg. Arra is kitért, hogy a beruházások munkahelyeket teremtenek a vidéki térségekben és hosszú távon erősítik a helyi gazdaság teljesítményét. "Erős vidék nélkül nincs erős magyar gazdaság!" - fogalmazott a pénzügyminiszter.

Forrás: www.kormany.hu, Pénzügyminiszter

30 MILLIÁRD FORINTOS PROGRAM INDUL A FALVAKBAN MŰKÖDŐ KISVÁLLALKOZÁSOKNAK

A kormány 30 milliárd forintos keretösszeggel elindítja a Magyar Falu Vállalkozás-újraindítási Programot - jelentette be Varga Mihály pénzügyminiszter.

Kiemelte: a pályázaton 2-10 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyerhetnek a 10 fő alatti cégek új eszközök, gépek vásárlására, ingatlanberuházásra, technológiai fejlesztésre. A támogatás összegéből akár 3000 magyar mikrovállalkozás indíthat fejlesztéseket - jegyezte meg. Varga Mihály elmondta, hogy a kormány kiemelten fontosnak tartja a kistelepüléseken és hátrányos helyzetű térségekben működő vállalkozások támogatását. Ha a helyi gazdaságok jól működnek, az adott térségben vannak munkahelyek, béremelkedések és fejlesztések – emelte ki.

A falvakban működő kisvállalkozások beruházásai nemcsak a helyi, hanem a teljes magyar gazdaság fejlődéséhez hozzájárulnak - hangsúlyozta a miniszter. "Erős vidék, erős Magyarország. Továbbra is ez a cél" - fogalmazott.

Forrás: www.kormany.hu, Pénzügyminiszter

Pályázati hírek

MÁSFÉL MILLIÁRD FORINTTAL TÁMOGATJA A KORMÁNY AZ ÁLLATVÉDELMET

2021. december 28-án jelent meg a Magyar Közlönyben az Orbán Viktor miniszterelnök által aláírt Kormányhatározat, amely értelmében 1,5 milliárd forintos pénzügyi forrást kap az állatvédelem az állami fellépés hatékonyságának fokozása, a kóbor állatok magas számának csökkentése, valamint a fennálló állatvédelmi-, állat- és közegészségügyi problémák megoldása érdekében.

A határozat alapján anyagi segítséget kapnak a civil állatvédő szervezetek, az ebrendészeti telepek és az 5000 fő és az alatti kistelepülések önkormányzatai, továbbá nagy hangsúlyt fektetnek az állatvédelmi szemléletformálásra és oktatásra.

A civil állatvédő szervezetek objektív pályázati rendszerű támogatására 500 millió forintos keretösszeg került kiírásra, melyért az Agrárminisztérium felel. A szervezetek ivartalanításra, férőhelybővítésre és működési költségre használhatnak majd fel. A határozat értelmében újra kiírásra kerül a nagy sikert arató Magyar Falu Program felelős állattartást elősegítő pályázata 250 millió forintos keretösszeggel, melyre ismét 5000 fő és az alatti lakosság számú települések önkormányzatai pályázhatnak a lakosság állatainak ivartalanítására, veszettség elleni védőoltására és mikrochippel történő megjelölésére.

A Magyar Falu Program pályázat megvalósításáért a Miniszterelnökséget vezető miniszter felel. Szintén pályázati rendszeren keresztül lehet majd támogatást igényelni az ebrendészeti telepek korszerűsítésére az Agrárminisztérium közreműködésével, férőhelyeinek bővítésére, melyre 450 millió forintos keretösszeget szántak. Az objektív pályáztatási rendszernek köszönhetően a támogatási összegek felhasználása számonkérhető. Az Állatorvostudományi Egyetem közreműködésével 250 millió forintos keretösszegű támogatást szán a kormány állatvédelmi szemléletformálásra és oktatásra, illetve a lakosság tájékoztatására, ennek megvalósításáért szintén az Agrárminisztérium felel. A Kormány a civil állatvédő szervezetek munkáját 2022-ben is támogatja tápadománnyal, 50 millió forint értékben.

A cselekvési tervet 2022. január 31-ig készíti el Ovádi Péter Nemzeti Állatvédelmi Program megújításáért és végrehajtásáért felelős miniszteri biztos közreműködésével Nagy István agrárminiszter a kormány számára.

Forrás: www.kormany.hu, Agrárminisztérium

Folyóiratunk aktuális és korábbi számai elérhetők a kormányzati portálon (www.kormany.hu → Közérdekű adatok és információk → Dokumentumtár keresője → Hirdetmények, közlemények).

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

GAZDASÁGI ÚJRAINDÍTÁS KÜZDELEM A VÍRUS ELLEN

DOKUMENTUMTÁR

Szűrés forrás szerint

Szűrés a dokumentum típusa szerint

Szűrés kezdő dátum szerint

Szűrés végső dátum szerint

önkormányzati hírlevél

Q KERESÉS

Találatok száma: 1 db

Belügyminisztérium

Hirdetmények, közlemények

**Az Önkormányzati
Hírlevél kiadásáért
felel:**

• **Dr. Bekényi József**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Főosztály

Szerkesztésért felel:

• **Dr. Barabás Zoltán**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Főosztály

Szerkeszti:

• **az Önkormányzati Hírlevél
szerkesztőbizottsága**

Szerkesztőbizottság címe:

Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály
1903. Budapest, Pf. 314.

E-mailcím:

onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu

Telefon:

+36 1 441 1127

Ingyenes, elektronikus folyóiratunk elérhetőségeinken igényelhető.